

PRAVILNIK

O ORGANIZACIJI I IZVOĐENJU TAKMIČENJA U PARADRESURNOM JAHANJU

25.01.2024. g.

Na osnovu Statuta Saveza za konjički sport Srbije za olimpijske i FEI discipline konjičkog sporta, Upravni odbor Saveza za konjički sport Srbije za olimpijske i FEI discipline konjičkog sporta donosi

PRAVILNIK O ORGANIZACIJI I IZVOĐENJU TAKMIČENJA U PARADRESURNOM JAHANJU

PREAMBULA

*Pravilnik o organizaciji i izvođenju takmičenja u paradresurnom jahanju (u daljem tekstu **Pravilnik**) obuhvata pravila o organizaciji i izvođenju **takmičenja u paradresurnom jahanju** koji je usklađen sa FEI pravilnikom i odlukom Upravnog odbora Saveza za konjički sport Srbije za olimpijske i FEI discipline konjičkog sporta (u daljem tekstu **Savez**) važi i primenjuje se na celoj teritoriji Srbije i stupa na snagu **dana** _____ **godine**.*

Pravilnikom ne može biti predviđena svaka situacija koja bi se mogla dogoditi u datim okolnostima, a dužnost je Sudijskog kolegijuma ili relevantnog lica/organizatora da u svakom takvom eventualnom i pojedinačnom slučaju, donese odluku u sportskom duhu i najpribližnije u skladu sa ovim Pravilnikom i Opštim aktima Saveza. Ukoliko postoje nedostaci u Pravilniku, takvi nedostaci će biti interpretirani u skladu sa ostalim premisama i regulacijama ovog Pravilnika i drugim Opštim aktima Saveza a u sportskom duhu.

*Radi pravilnog tumačenja i korišćenja, Pravilnik se mora istovremeno čitati, upotrebljavati i tumačiti zajedno sa **Statutom Saveza, Disciplinskim pravilnikom, Veterinarskim pravilnikom, Pravilnikom o u članjenju i registraciji konjičkih klubova u Savez, Pravilnikom o licenciranju, Pravilnikom o veterinarskim propisima i pravilima, FEI Pravilnikom o sprečavanju dopinga u konjičkom sportu, Pravilnikom o doping kontroli ADAS, Pravilnikom o dobrobiti konja, Pravilnikom "FEI kodeks ponašanja za dobrobit konja"** i ostalim normativnim aktima.*

Savez očekuje od svih učesnika u konjičkom sportu, da se ponašaju u skladu sa ovim Pravilnikom, Propozicijama takmičenja, Protokolom takmičenja, odlukama Upravnog odbora i svim normativnim aktima donetim na osnovu istih.

DOBROBIT KONJA
FEI KODEKS PONAŠANJA ZA DOBROBIT KONJA SE PRIMENJUJE NA SVIM
TAKMIČENJIMA U REPUBLICI SRBIJI

FEI KODEKS PONAŠANJA ZA DOBROBIT KONJA

FEI zahteva od svih koji učestvuju na međunarodnim konjičkim takmičenjima da se pridržavaju FEI Kodeksa ponašanja i da potvrde i prihvate da u svim trenucima dobrobit konja mora da bude najvažnija i da nikad ne sme biti podređena takmičarskim ili komercijalnim uticajima.

- 1. U svim nivoima priprema i treninga takmičarskih konja, dobrobit konja mora biti prioritarna u odnosu na sve ostalo.**
 - a) *Dobro upravljanje konjima***

Štale, hranjenje i trening moraju biti primereni dobrom upravljanju konjima i ne smeju ugroziti dobrobit konja. Čista i kvalitetna hrana, postelja i voda moraju uvek biti dostupni. Bilo kakvo ponašanje koje može izazvati fizičku ili mentalnu patnju, u toku kao i van takmičenja, neće biti tolerisano.
 - b) *Metodi treninga***

Konji smeju biti izloženi samo onom treningu koji odgovara njihovom fizičkim mogućnostima i nivou zrelosti za discipline za koje se spremaju. Konji ne smeju biti izloženi bilo kakvoj vrsti treninga koja je izopačena ili izaziva strah ili za koju nisu pravilno pripremljeni.
 - c) *Potkivanje i oprema za trening***

Briga o kopitama i potkivanje mora biti najvišeg standarda. Oprema za trening mora biti dizajnirani i odgovarajući tako da se izbegne rizik bola i povrede.
 - d) *Transport***

Za vreme transporta, konji moraju biti potpuno zaštićeni od povreda i ostalih zdravstvenih rizika. Vozila moraju biti bezbedna, sa dobrom ventilacijom, održavana po najvišim standardima, regularno dezinfikovana i da njime upravlja kompetentno osoblje. Kompetentno osoblje mora uvek biti dostupno da pomogne oko konja.
 - e) *Tranzit***

Sva putovanja moraju biti pažljivo isplanirana da konjima pružaju regularne periode odmora sa pristupom hrani i vodi u skladu sa sadašnjim FEI uputstvima.
- 2. Konji i takmičari moraju biti dobro pripremljeni, sposobni i u dobrom zdravstvenom stanju za takmičenje,**
 - a) *Osposobljenosti i spremnost***

Učestvovanje na takmičenju mora biti tako uslovljeno da odgovara nivou dokazane spremnosti konja i takmičara. Konjima se mora omogućiti period odmaranja između takmičenja i treniranja; konjima treba omogućiti dodatno vreme oporavka nakon putovanja.
 - b) *Zdravstveni status***

Ni jedan konj koji se čini nepodobnim za takmičenje ne sme da se takmiči ili da nastavi takmičenje. Savet veterinarara mora biti zatražen svaki put kada postoji sumnja.
 - c) *Doping i lekovi***

Zloupotreba dopinga i lekova je ozbiljan prestup i neće biti tolerisan. Posle bilo kog veterinarskog tretmana treba obezbediti dovoljno vremena za potpun oporavak pre sledećeg takmičenja.
 - d) *Operacije***

Svaka operacija koja dovodi u opasnost zdravlje takmičarskog konja ili bezbednost ostalih konja i/ili takmičara ne sme biti dopuštena.

e) Ždrebne kobile/Kobile koje su se tek oždrebile

Kobile ne smeju da se takmiče sa navršenih četiri meseca ždrebosti kao ni dok ždrebe sisa.

f) Zloupotreba dejstava

Zlostavljanje konja korišćenjem bilo prirodnih bilo veštačkih (kao što su bič, mamuze i slično) dejstava jahača neće biti tolerisana.

3. Takmičenja ne smeju da škode dobrobiti konja

a) Prostor za takmičenje

Konji se moraju trenirati i takmičiti samo na odgovarajućim i bezbednim podlogama. Sve prepone kao i svi uslovi na takmičenju moraju biti napravljeni tako da se sigurnost konja ima u vidu.

b) Podloga

Sva podloga po kojoj konj korača, trenira ili se takmiči mora biti tako napravljena i održavana da smanji faktore rizika koji bi doveli do povreda. Posebna pažnja mora biti posvećena pripremanju, sastavu i održavanju takvih površina.

c) Ekstremni vremenski uslovi

Takmičenja ne smeju biti održavana po ekstremnim vremenskim uslovima ako je ugroženo zdravlje ili dobrobit konja. Mere za hlađenje konja moraju biti preduzete odmah po završetku takmičenja na vrućem i vlažnom vremenu.

d) Smeštaj na takmičenjima

Štale moraju biti sigurne, higijenske, komforne, sa dobrom ventilacijom i dovoljno velike za tip konja koji je u njima smešten. Čista i kvalitetna stelja, hrana, sveža voda za piće, kao i voda za pranje moraju uvek biti dostupni.

e) Sposobnost za transport

Posle takmičenja, konj mora biti spreman za put u skladu sa FEI uputstvima.

4. Humani tretman konja:

a) Veterinarski tretman

Veterinarska pomoć mora uvek da bude obezbeđena na takmičenju. Ako je konj povređen ili iznuren tokom takmičenja, takmičar je obavezan da prekine takmičenje, a veterinar mora da pregleda konja.

b) Uputni centri/klinike

Kad god je to potrebno, konja treba transportovati do najbliže klinike na dalju procenu i terapiju. Povređenim konjima mora biti data sva potrebna terapija pre transporta.

c) Takmičarske povrede

Događaj usled koga je nastala povreda na takmičenju treba razmotriti. Uslovi podloge, učestalost takmičenja i ostali faktori rizika moraju biti pažljivo razmotreni kako bi se našli načini za smanjenje povreda.

d) Eutanazija

Ako su povrede takve prirode da su isuviše ozbiljne, može se desiti da veterinar mora da uspava konja što pre moguće, a u cilju ublažavanja patnje konja

e) Penzionisanje konja

Svaki napor mora biti učinjen da bi se konji koji su završili takmičarsku karijeru tretirali humano i kako zaslužuju.

5. FEI se zalaže da svi oni koji su uključeni u konjički sport postignu najviše moguće standarde u edukaciji u svom domenu stručnosti koji je povezan sa brigom o takmičarskim konjima.

Ovaj Kodeks ponašanja za dobrobit konja može biti modifikovan s vremena na vreme i viđenja svih su dobrodošla. Posebna pažnja biće usmerena na nova saznanja i FEI ohrabruje i podržava studije o dobrobiti konja.

OPŠTI DEO

Član 1.

Ovim Pravilnikom se uređuje organizacija i izvođenje takmičenja u paradresurnom jahanju i primenjuje se na sve organizatore takmičenja i učesnike u svim takmičenjima na teritoriji **Republike Srbije**. Na sve što nije obuhvaćeno ovim Pravilnikom, direktno se primenjuju odredbe Pravilnika FEI.

KLUBOVI I REGISTRACIJA

Član 2.

Svaki konjički klub koji je registrovan u Savezu za takmičenje za tekuću godinu (u skladu sa propisima Saveza), stiče pravo da uzme učešće na takmičenjima u zemlji i inostranstvu.

KLASIFIKACIONA KOMISIJA

Član 3.

Klasifikaciona komisija je komisija koju imenuje Odbor za dresurno jahanje po potrebi i sastoji se od minimalno 2 člana, a koji imaju zaduženje da odobre ili prelaspodele takmičara u drugačiji profil od predloženog. Članovi klasifikacione komisije moraju imati jedno od sledećih zvanja: doktor medicine, diplomirani, strukovni ili viši fizioterapeut, diplomirani specijalni pedagog.

Klasifikaciona komisija odobrava nestandardna i profilno-specifična kompenzatorna dejstva. Klasifikaciona komisija sastavlja Katalog odobrenih nestandardnih i profilno-specifičnih dejstava za svakog takmičara i šalje isti Odboru nakon svake izmene.

Commented [KN1]: Da li ovde da ubacimo da Klasifikaciona komisija sastavlja Katalog odobrene nestandardne opreme za svakog takmičara i isti dostavlja Odboru nakon svake izmene? A kod stjuarda stavimo da mu Odbor dostavlja pred takmičenje katalog odobrene nestandardne opreme?

TAKMIČAR

Član 4.

Svaki sportista koji želi da se takmiči u paradresurnom jahanju mora imati dijagnostikovano oštećenje koje mora biti trajno. Prisustvo oštećenja mora biti vidno i merljivo. Takmičar je svako lice koje je registrovano od strane Saveza i poseduje takmičarski lisans koji je u skladu sa opštim aktima Saveza overen od strane Saveza za tekuću godinu.

Trener takmičara je u obavezi najkasnije 7 dana pre isteka roka za prijavu za takmičenje da pošalje komisiji za klasifikaciju predlog profila takmičara, uz prateću medicinsku dokumentaciju i video snimak takmičara u jahanju elemenata koji odgovaraju Razredu predloženog profila, ili elemenata nižeg Razreda. Po potvrdi profila klasifikacione komisije, takmičar će dobiti dozvolu da nastupa na takmičenju u određenom Razredu.

Trener takmičara u istoj prijavi šalje Klasifikacionoj komisiji zahtev za odobrenje nestandardnih i/ili specifičnih kompenzatornih dejstava (lista kompenzatornih dejstava je u Prilogu 1).

Član 5.

Takmičar je dužan da se pridržava odredbi ovog Pravilnika, drugih opštih akata Saveza, Propozicija takmičenja, odredbi protokola takmičenja, odluka organizacionog odbora takmičenja, odluka sudijskog kolegijuma i svih službenih lica koja su zvanično angažovana na takmičenju.

Takmičar - koji je istovremeno i šef ekipe ili trener – samostalno odgovara za svoje ponašanje i postupke i ima pravo da komunicira sa organizatorom i sudijskim kolegijumom na predviđeni način. Takmičar je u svakom slučaju u potpunosti odgovoran za postupanje na takmičenju, osim u slučaju kada je takmičar maloletno lice, kada za njegove postupke odgovara šef ekipe.

Član 6.

Takmičar će odmah i bez prava na prigovor ili drugi pravni lek biti eliminisan iz daljeg takmičenja ukoliko:

- Takmičar verbalno napadne ili pretil službenom licu, organizatoru takmičenja, drugom takmičaru, službenom licu drugog kluba učesnika na takmičenju, vlasniku konja, pratećem osoblju ili bilo kom drugom prisutnom licu na takmičenju;
- Takmičar fizički napadne ili pretil službenom licu, organizatoru takmičenja, drugom takmičaru, službenom licu drugog kluba učesnika na takmičenju, vlasniku konja, pratećem osoblju ili bilo kom drugom prisutnom licu na takmičenju;
- Takmičar na drugi način ometa službena lica, učesnike i druge prisutne u organizaciji i daljem odvijanju i radu takmičenja.

Član 7.

U slučaju da Takmičar učini neku od radnji opisanu u prethodnom članu ovog Pravilnika, na osnovu prijave sudijskog kolegijuma ili delegata Saveza, takmičar će biti suspendovan. Suspendacija je automatska i traje najviše jedno takmičenje (videti Disciplinski pravilnik Saveza za konjički sport za olimpijske i FEI discipline konjičkog sporta).

Ukoliko takmičar i pored odluke o eliminaciji nastavi da ometa takmičenje na bilo koji način, odlukom sudijskog kolegijuma biće fizički udaljen sa prostora na kojem se takmičenje održava. Udaljenje Takmičara izvršavaju službena lica MUP na poziv organizatora takmičenja i sudijskog kolegijuma.

Član 8.

U slučaju eliminacije iz daljeg toka takmičenja usled ponašanja sankcionisanog po čl. 6. ovog Pravilnika, o eventualnom daljem sankcionisanju takmičara odlučuje Disciplinski sud Saveza u skladu sa propisima Saveza.

U slučaju eliminacije iz daljeg toka takmičenja i udaljenja sa prostora na kojem se takmičenje održava, takmičar je obavezan da nadoknadi svaku štetu organizatoru takmičenja, nastalu usled njegovog ponašanja.

Član 9.

Na odluku Disciplinskog suda takmičar ima pravo žalbe Upravnom odboru čija je odluka konačna.

Član 10.

Opisi profila i Razreda, u koje se raspoređuju profili, su dati u Prilogu 1 ovog Pravilnika. Utvrđuju se opšte sledeće kategorije oštećenja/invaliditeta koje su sportsko-takmičarski prihvatljive:

Oštećenje	Opis
Oslabljena snaga mišića	Smanjena sila koju stavljaju mišići ili mišićne grupe, kao što su mišići jednog ekstremiteta ili donje polovine tela, prouzrokovano na primer povredom kičmene moždine, spina bifidom ili poliom.
Oštećen pasivni opseg pokreta	Obim pokreta u jednom ili više zglobova je trajno smanjen, na primer zbog artrogripoze. Hiperobilnost zglobova, nestabilnost zglobova, akutna stanja kao što je artritis ne smatraju se oštećenjima koja ispunjavaju uslove.
Nedostatak ekstremiteta	Potpuno ili delimično odsustvo kostiju ili zglobova kao posledica traume (npr saobraćajna nesreća), bolest (npr rak kostiju) ili urođen nedostatak ekstremiteta (npr dismelija).
Različita dužina nogu	Skraćena kost u jednoj nozi kao posledica traume ili urođenog poremećaja.

Nizak rast	Smanjena visina u stajanju kao posledica abnormalne dimenzije kostiju gornjih i donjih ekstremiteta trupa, na primer zbog ahondroplazije ili disfunkcije hormona rasta.
Hipertonija	Abnormalno povećanje napona mišića i smanjena sposobnost istezanja mišića, kao posledica neurološkog stanja, na primer cerebralne paralize, povrede mozga ili multiple skleroze.
Ataksija	Nedostatak koordinacije pokreta mišića zbog neurološkog stanja, na primer cerebralne paralize, povrede mozga ili multiple skleroze.
Atetozna	Karakterišu je nebalansirani, nevoljni pokreti i teškoća u održavanju simetričnosti držanja tela, a kao posledica neurološkog stanja, na primer cerebralne paralize, povrede mozga ili multiple skleroze.
Oštećenje vida	Na vid utiče ili oštećenje strukture oka, optičkog nerva, optičkih puteva ili vizuelnog dela korteksa.

10.1. Oštećenja koja ne ispunjavaju uslove za klasifikaciju i kategorizaciju oštećenja - odnosi se na sve takmičare - Primeri uključuju, ali nisu ograničeni na:

- bol
- oštećenje sluha koje ne ispunjava gore navedene uslove pod tačkom 9.2.
- slab tonus mišića
- hiperobilnost zglobova
- slabost zglobova i dislokacija zglobova
- oštećenje mišićne izdržljivosti
- oštećenje refleksnih motornih funkcija
- oštećenje kardiovaskularnog sistema
- oštećenje respiratornog sistema
- oštećenje metaboličkih funkcija
- oštećenje intelektualnih funkcija: ograničenje u intelektualnom funkcionisanju i prilagđavanju ponašanja
- tikovi, nevoljne radnje, stereotipno ponašanje

TAKMIČARSKI KONJ

Član 11.

Takmičarski konj je svaki konj koji je registrovan u Savezu za tekuću godinu i koji poseduje takmičarsku knjižicu - pasoš koji je overen od Saveza za tekuću godinu i/ili overen FEI pasoš za NF Srbije (u daljem tekstu takmičarska knjižica – pasoš).

Takođe, gostujući konji drugih NF, koji poseduju overenu/važeću takmičarsku knjižicu (pasoš) svoje NF mogu uzeti učešće na zvaničnim takmičenjima u Srbiji.

Šef ekipe ili takmičar ili trener ili vlasnik konja dužni su da na svakom takmičenju imaju takmičarsku knjižicu - pasoš konja koji nastupa na takmičenju, i da ga na tehničkoj konferenciji predaju sudijskom kolegijumu ili licu zaduženom za dokumentaciju ispred Organizatora. Ukoliko se ne održava tehnička konferencija šef ekipe ili takmičar ili trener ili vlasnik konja dužni su da pre nastupa konja takmičarsku knjižicu - pasoš predaju sudijskom kolegijumu ili licu zaduženom za dokumentaciju ispred Organizatora. Ukoliko se takmičarska knjižica - pasoš ne preda sudijskom kolegijumu ili licu zaduženom za dokumentaciju ispred Organizatora, konj neće moći da uzme učešće na tom takmičenju.

Na vlasnicima, trenerima i takmičarima je odgovornost u pogledu sposobnosti i obučenost konja da se takmiče za razred za koji je prijavljen.

Takmičarska knjižica konja – pasoš mora sadržati ime konja, pol, godinu rođenja, broj mikro čipa (ukoliko ga ima), opis konja (grafički i opisni, overen od strane veterinara), upisane podatke o vakcinaciji (nije obavezno), analizama krvi i medikaciji.

Vakcinacija – preporučuje se da takmičarski konj ima redovnu vakcinaciju protiv influence. Na međunarodnim takmičenjima vakcinacija je obavezna. Ukoliko se konj prvi put vakciniše, ili se vakciniše usled prekoračenja roka od 6 meseci (plus 21 dan tolerancije prekoračenja roka od 6 meseci između dve vakcine), može izaći na takmičenje tek nakon primljene buster vakcine (1. prva vakcina, 2. buster vakcina koja se daje 30 dana nakon 1. vakcine, 3. svaka naredna vakcina na 6 meseci + 21 dan tolerancije prekoračenja roka od 6 meseci od dana davanja buster vakcine).

Ostala dokumentacija neophodna za takmičenje.

Pored takmičarske knjižice – pasoša konja neophodno je da konj poseduje važeću analizu na IAK, ne stariju od 3 meseca.

Ukoliko konj dolazi na takmičenje iz druge opštine, mora posedovati važeću dokumentaciju, koja je obavezna po Veterinarskom pravilniku, a u skladu sa Veterinarskim zakonom Republike Srbije.

Minimalna starost konja kome je dozvoljen start u zvaničnoj konkurenciji je 6 godina.

Član 12.

Takmičarski konj ne može uzeti učešće na takmičenju pod sledećim uslovima:

- nije registrovan za tekuću godinu;
- nema važeću takmičarsku knjižicu – pasoš za tekuću godinu;
- mlađi je od 6 godina;
- bolestan je;
- hramlje;
- kobila je ždrebna više od 4 meseca;
- kobila se nalazi u periodu od 9 meseci posle oždrebljenja računajući od dana ždrebljenja;
- 3 meseca posle uginuća ždrebeta koje doji kobila, računajući od dana uginuća ždrebeta;
- na licu mesta ne poseduje celokupnu potrebnu veterinarsku dokumentaciju propisanu Zakonom i ovim Pravilnikom;
- nije vakcinisan u skladu sa Veterinarskim propisima R. Srbije i ovim Pravilnikom;
- nema negativnu laboratorijsku analizu na IAK u skladu sa Veterinarskim propisima Republike Srbije i ovim Pravilnikom;
- pre takmičenja ili u toku takmičenja nije prošao veterinarski pregled ili veterinarsku inspekciju (ako se veterinarski pregled i veterinarska inspekcija obavljaju);
- takmičarska knjižica – pasoš nije popunjen u potpunosti (upisana vakcinacija, upisan rezultat laboratorijske analize, popunjen identifikacioni karton i poglavlje sa podacima i ostalo).
- Sudijskom kolegijumu/licu zaduženom za dokumentaciju ispred Organizatora nije predata dokumentacija na tehničkoj konferenciji ili pre nastupa konja;
- nije prijavljen za takmičenje u skladu sa ovim Pravilnikom, Propozicijama takmičenja i Protokolom takmičenja;

Član 13.

U skladu sa pozitivnim zakonskim propisima i propisima Saveza, vlasnik konja je odgovoran za svaku štetu koju u pripremi, za vreme takmičenja i nakon završetka takmičenja učini njegov konj. Vlasnik konja je u svakom slučaju odgovoran po svim vidovima i oblicima odgovornosti za svog konja i njegovo ponašanje.

Odredbama ovog Pravilnika i drugih propisa Saveza, ne dira se u odnose između vlasnika konja i takmičara ili drugih lica koja se na bilo koji način bave i brinu o konju u pripremi, za vreme takmičenja i nakon završetka takmičenja.

Konj će odmah i bez prava na prigovor ili drugi pravni lek biti eliminisan iz daljeg takmičenja ukoliko trener i/ili vlasnik konja:

- verbalno napadne/napadnu ili preti/prete službenom licu, Organizatoru takmičenja, drugom takmičaru, službenom licu drugog kluba učesnika na takmičenju, vlasniku konja, pratećem osoblju ili bilo kom drugom prisutnom licu na takmičenju;
- fizički napadne/napadnu ili preti/prete službenom licu, Organizatoru takmičenja, drugom takmičaru, službenom licu drugog kluba učesnika na takmičenju, vlasniku konja, pratećem osoblju ili bilo kom drugom prisutnom licu na takmičenju;
- na drugi način ometa/ometaju službena lica, sudije, učesnike i druge prisutne u organizaciji i daljem odvijanju i radu takmičenja.

U slučaju da trener i/ili vlasnik konja učini/učine neku od radnji opisanih u ovom članu Pravilnika, odluku o eliminisanju konja tog trenera i/ili vlasnika konja iz daljeg toka takmičenja donosi Sudijski kolegijum.

Ukoliko trener i/ili vlasnik konja i pored odluke o eliminaciji konja, nastavi/nastave da ometa/ometaju takmičenje na bilo koji način, odlukom Sudijskog kolegijuma biće fizički udaljen/udaljeni sa prostora na kojem se takmičenje održava. Udaljenje trenera i/ili vlasnika konja izvršavaju službena lica zadužena za održavanje reda i bezbednosti takmičenja na poziv Organizatora takmičenja i/ili Sudijskog kolegijuma.

U slučaju eliminacije konja trenera i/ili vlasnika konja iz daljeg toka takmičenja usled ponašanja sankcionisanog prema čl. 12. ovog Pravilnika, o daljem sankcionisanju trenera i/ili vlasnika konja odlučuje Disciplinski sud Saveza u skladu sa Disciplinskim pravilnikom Saveza i drugim propisima Saveza.

U slučaju eliminacije konja trenera i/ili vlasnika iz daljeg toka takmičenja sankcionisanog prema čl. 12. ovog Pravilnika, i udaljenja trenera i/ili vlasnika konja sa prostora na kojem se takmičenje održava, trener i/ili vlasnik konja je/su obavezan/obavezni da nadoknadi/nadoknade svaku štetu organizatoru takmičenja, nastalu usled njegovog/njihovog ponašanja.

Promena vlasnika konja i/ili promena trenera konja, konja, vlasnika konja i/ili trenera konja ne oslobađa kazne.

FEI DEFINICIJE KRETNJI I RADNJI

ČLAN 14. SVRHA I OPŠTI PRINCIPI PARADRESURNOG JAHANJA

1. Ciljevi paradresurnog jahanja su da omoguće i razvijaju takmičarske uslove za osobe sa invaliditetom. Paradresurno jahanje je disciplina koja ima za predmet harmoničan psihofizički razvoj konja kao atlete kroz harmoničnu edukaciju. Kao rezultat, postiže se smirenost, mekoća, podatnost, opuštenost i fleksibilnost konja, kao i poverljiv, koncentrisan i rad i razumevanje sa takmičarem. Kad god je moguće, takmičari u paradresurnom jahanju bi trebalo da slede cilj i generalne principe dresurnog jahanja. Međutim, takmičari sa invaliditetom/oštećenjima nemaju mogućnost korišćenja celog tela, tako da sve što se odnosi na komande treba se tumačiti na način da uključuje korišćenje ostale delove tela i/ili adekvatna pomagala.

Commented [EK2]: Zvaničan naziv u Srbiji je osobe sa invaliditetom (ne sa oštećenjem). Tako stoji u dokumentima, zakonskim aktima itd. Znam da FEI kaže impairment, mada i to je zbog političke korektnosti, kao što i moj fakultet nije više defektološki jer takav naziv nekoga vređa.

Commented [EK3]: Struka ravnopravno koristi izraz oštećenje, na primer senzorno, intelektualno... Tako je navedeno u udžbenicima, nalazima itd...

Gore navedeni kvaliteti ogledaju se u:

~ slobodi i regularnosti koraka

~ harmoniji, lakoći i neusiljenosti pokreta

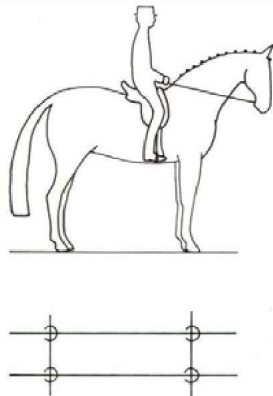
~ lakoći prednjeg dela trupa i angažovanošću zadnjeg dela trupa, kao rezultata živahnog impulsa

~ potpunom prihvatanju žvale sa podatnošću, bez tenzije ili otpora

2. Prema navedenom, krajnji rezultat je utisak da konj sve tražene radnje i kretnje izvodi rado i prirodno. Poverljiv i koncentrisan, on se rado predaje kontroli jahača, ostajući potpuno prav pri svakoj radnji na pravcu i adekvatno lateralno savijen kada se kreće po luku.
3. Hod konja je slobodan, regularan i neusiljen. Kas je slobodan, lak, regularan i aktivan. Galop je pravilan, lagan i balansiran. Zadnji skočni zglobovi nikad nisu neaktivni ili lenji. Oni reaguju na svaki, pa makar i najmanji signal jahača i time daju živahnost i lakoću ostalim delovima tela.
4. Zahvaljujući impulsu i elastičnosti zglobova, slobodnih od ograničavajućeg dejstava otpora, konj sluša komande rado i bez dvoumljenja i na njih reaguje smireno i precizno. Time odaje utisak prirodnog psihofizičkog sklada.
5. U toku celog rada pa i u stoju, konj mora biti na žvali (u naslonu). Za konja se smatra da je na žvali kada mu je vrat manje ili više podignut i povijen u zavisnosti od stadijuma treninga i stepena prikupljenosti odnosno produženosti kretnje, prihvatajući žvalu sa lakim i konstantno mekanim kontaktom sa potpunom podatnošću. Glava je mirna, po pravilu blago ispred vertikale, sa fleksibilnim potiljačno - vratnim delom kao najvišom tačkom vrata, i bez ikakvog otpora prema jahaču.
6. Kadenca se prikazuje u kasu i galopu, i rezultat je odgovarajuće harmonije koju konj pokazuje pri regularnoj, izbalansiranoj i impulsivnoj kretnji. Kadenca mora da se održi u svim zadacima u kasu ili galopu i u svim njihovim varijacijama.
7. Regularnost kretnji je osnovni princip dresure.

ČLAN 15. STOJ

1. U stoju, konj mora da stoji sa pažnjom usresređenom na radnju, angažovan, nepokretan, prav i kvadratičan, sa sopstvenom težinom podjednako raspoređenom na sve 4 noge. Vrat treba da je uzdignut, s potiljkom kao najvišom tačkom i linijom čela malo ispred vertikale. U stoju, konj mora da je u naslonu, sa lakim i mekim kontaktom sa rukama jahača i može lagano da žvaće žvalu i da bude spreman da krene u sledeći pokret na najmanji znak od strane jahača.
2. **Stoj** se izvodi tako što se težina konja raspoređuje na zadnje noge sa pravilno pojačanim dejstvom sedišta i nogu jahača, vodeći konja ka mekanu sprečavajućim rukama, postižući time skoro iznenađan, ali ne nagao stoj na prethodno određenom mestu. Stoj se priprema u serijama poluparada (pogledati: Prelaske).
3. Kvalitet kretnje pre i posle stoja je integralni deo ocene.

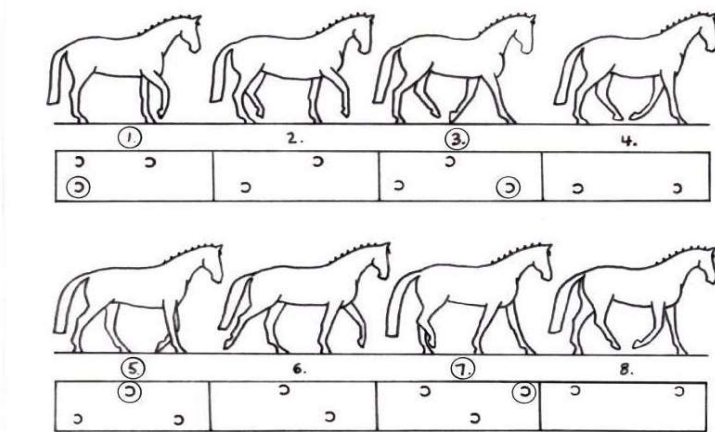

ČLAN 16. HOD

1. **Hod** je marširajuća kretnja u pravilno i jasno definisana četiri takta sa jednakim intervalima između svakog takta. Ova pravilnost povezana sa potpunom opuštenošću mora da se održava

kroz sve radnje u hodu.

2. Kada se prednja i zadnja noga iste strane kreću u skoro u istom taktu, hod teži da postane lateralna kretnja. Ova neregularnost, koja može da postane lateralan hod, je ozbiljan poremećaj hoda kao kretnje.
3. Sledeće vrste hoda su priznate: Srednji hod, Prikupljen hod, Produžen hod i Slobodan hod. Treba uvek da postoji jasna razlika u stavu i dužini koraka u različitim vrstama hoda.
 - 3.1. **Srednji hod.** Jasan, pravilan i spontan hod umerene dužine koraka. Konj ostaje u naslonu, hoda energično, ali smireno, jednakim i odlučnim koracima, zadnje noge dodiruju tlo ispred otisaka kopita prednjih nogu. Takmičar održava lak, mek, konstantan kontakt sa ustima konja, dozvoljavajući prirodne pokrete glave i vrata.
 - 3.2. **Prikupljen hod.** Konj je u naslonu, kreće se odlučno napred, sa uzdignutim i lučno povijenim vratom i pokazujući jasno samonosivost. Linija čela dostiže skoro vertikalni položaj, lak kontakt se održava sa ustima konja. Zadnje noge su angažovane sa dobrom akcijom skočnih zglobova. Korak treba da ostane marširajući i snažan, sa pravilnom sekvencom koraka. Koraci pokrivaju manje tla i viši su nego u srednjem hodu, zato što se svi zglobovi izražajnije savijaju. Prikupljen hod je kraći nego srednji hod, ali prikazuje veću aktivnost.
 - 3.3. **Produžen hod.** Konj svojim korakom zahvata najviše moguće tla, bez žurbe i gubljenja regularnosti koraka. Zadnje noge jasno dodiruju tlo ispred otisaka kopita prednjih nogu. Takmičar dozvoljava konju da ispruži glavu i vrat (u napred i prema dole) bez gubljenja kontakta sa ustima i kontrole lista. Njuška konja mora jasno da bude ispred vertikale.
 - 3.4. **Slobodan hod** je kretnja opuštenosti u kojoj je konju dozvoljena potpuna sloboda da spusti i ispruži svoju glavu i vrat. Stepenn pokrivenosti tla i ispruženosti koraka, sa jasnim otiscima zadnjih ispred otisaka prednjih nogu su osnovni pokazatelj kvaliteta slobodnog hoda.

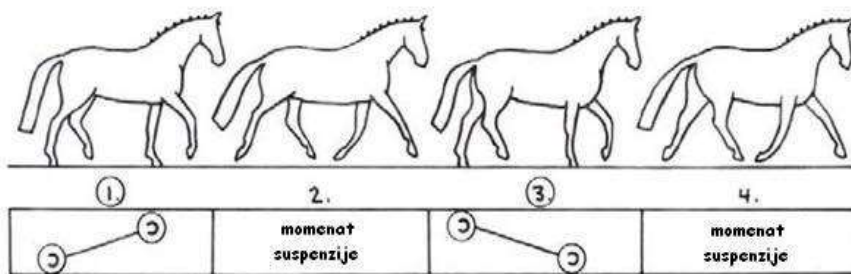

Hod je četvorotaktna kretnja u osam faza (brojevi u krugovima ukazuju na takt)

- 3.5. **Slobodan hod/Istezanje na dugom dizginu.** Ova vežba odaje jasan utisak opuštenosti konja i pokazuje izbalansiranost, gipkost, poslušnost i relaksiranost. Da bi pravilno izveo vežbu "istezanje na dugom dizginu", jahač mora postepeno da popušta dizgine kako konj postepeno ispruža glavu ka napred i na dole. Kako se vrat postepeno ispruža ka napred i nadole, usta konja manje ili više treba da dođu do horizontalne linije u visini plećki. Mora se održati elastičan i konstantan kontakt sa jahačevim rukama. Kretnja mora da održava svoj ritam i konj mora da bude lagan u plečkama sa dobro angažovanim zadnjim nogama. Pri prihvatanju dizgina konj mora da prihvati kontakt bez otpora na ustima ili potiljku.

ČLAN 17. KAS

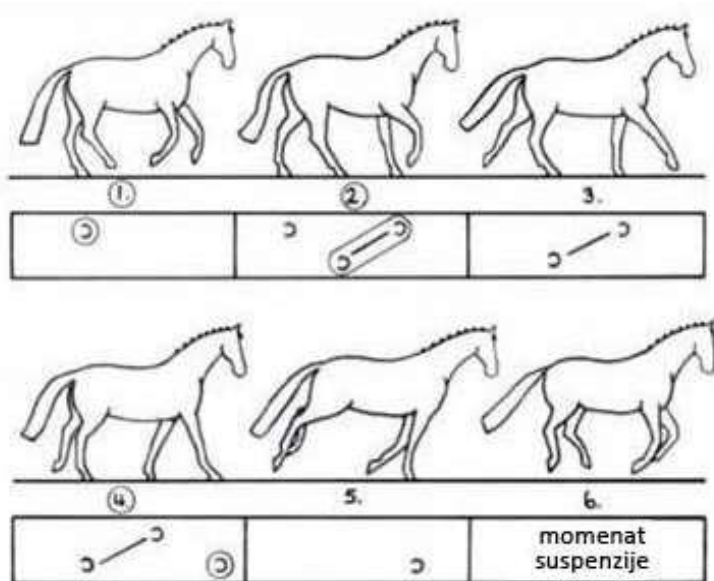
1. **Kas** je dvotaktna kretnja u kojoj se smenjuju dijagonalno uparene noge (prednja leva i zadnja desna i suprotno) odvojenim momentom suspenzije.
2. Kas treba da prikaže slobodne, aktivne i pravilne korake.
3. Kvalitet kasa se sudi na osnovu opšteg utiska, tj. pravilnost i elastičnost koraka, kadenca i impuls u prikupljenom i produženom kasu. Kvalitet proizilazi iz gipkih leđa i dobro angažovanog zadnjeg dela trupa kao i iz sposobnosti zadržavanja istog ritma i prirodnog balansa (ravnoteže) u svim vrstama kasa.
4. Sledeće vrste kasa su priznate: Radni kas, Produženje koraka u kasu, Prikupljen kas, Srednji kas, Produženi kas.
 - 4.1. **Radni kas.** To je kretnja između prikupljenog i srednjeg kasa, u kojoj konj u treningu još uvek nije dovoljno razvijen i spreman za prikupljene kretnje. Konj pokazuje odgovarajući balans, ostajući u naslonu i kreće se napred sa jednakim i elastičnim koracima i sa dobrom angažovanošću skočnih zglobova. Izraz "dobra anagažovanost skočnih zglobova" ukazuje na značaj impulsa nastalog angažovanošću zadnjag dela trupa.
 - 4.2. **Produženje koraka u kasu.** U testovima za četvorogodce zahteva se produženje koraka. Ovo je oblik kretnje između radnog i srednjeg kasa u kojoj konj u treningu nije dovoljno razvio srednji kas.
 - 4.3. **Prikupljen kas.** Konj je u naslonu, kreće se napred, sa uzdignutim i lučno savijenim vratom. Dobro angažovani i savijeni skočni zglobovi održavaju energičan impuls, omogućavajući plečkama da se pomeraju sa većom pokretljivošću, pokazujući potpunu samonosivost. Iako su koraci konja kraći nego u drugim vrstama kasa, elastičnosti i kadenca se ne smanjuju.
 - 4.4. **Srednji kas.** Ovo je kretnja umerene produženosti u poređenju sa produženim kasom, ali "zaokrugljenija", nego produžen kas. Konj se kreće, bez užurbanosti, unapred sa jasno vidljivo dužim koracima i sa impulsom nastalim angažovanošću zadnjeg dela trupa. Takmičar dozvoljava konju da nosi glavu malo više ispred vertikale, nego u prikupljenom i radnom kasu i u isto vreme mu dozvoljava da blago spusti glavu i vrat. Koraci treba da budu jednaki, a cela kretnja izbalansirana i nesputana.
 - 4.5. **Produžen kas.** Konj svojim korakom pokriva najviše moguće tla. Bez užurbanosti, koraci su produženi do maksimuma kao rezultat jakog impulsa koji potiče od angažovanosti zadnjeg dela trupa. Takmičar dozvoljava konju, da produži celokupnu liniju uz kontrolu potiljka i tako osvaja tlo. Prednja kopita treba da dodirnu zemlju u tački u koju upire potpuno ispružena noga u iskoraku. Pokreti prednjih i zadnjih nogu treba da dosežu jednako napred u trenutku produženja. Cela kretnja treba da je dobro izbalansirana, a prelaz u prikupljen kas treba da se izvede tečno sa prebacivanjem težine na zadnji deo trupa.

Kas je dvotaktna kretnja u 4 faze (brojevi u krugovima ukazuju takt)

ČLAN 18. GALOP

1. **Galop (kenter)** je trotaktna kretnja, u kojoj, na primer u galopu na desnu ruku, otisci kopita imaju sledeći niz: leva zadnja, leva dijagonala (leva prednja i desna zadnja u isto vreme) i desna prednja noga, praćeno momentom suspenzije (lebdenja) sa sva četiri noge u vazduhu, pre nego što sledeći korak počne.
2. Prelaz u lak, regularan galop sa kadencom treba da se izvodi bez oklevanja.
3. Kvalitet galopa se određuje prema opštem utisku, tj. prema regularnosti i lakoći kretnje i tendenciji konja da ide u vis kao i kadence dobijene prihvatanjem žvale sa gipkim potiljkom i angažmanom zadnjeg dela trupa sa aktivnim skočnim zglobova sa mogućnošću održavanja istog ritma i prirodnog balansa, čak i posle prelaska iz jedne u drugu vrstu galopa. Konj uvek treba da ostane prav na pravcu i odgovarajuće lateralno savijen po kružnoj putanji.
4. Sledeće vrste galopa su priznate: Radni galop, Produženje koraka u galopu, Prikupljen galop, Srednji galop i Produženi galop.
 - 4.1. **Radni galop.** Ovo je kretnja između prikupljenog i srednjeg galopa, u kojoj konj u treningu još uvek nije dovoljno razvijen i spreman za prikupljene kretnje. Konj pokazuje prirodan balans uz ostajanje u naslonu, kreće se napred jednakim, lakim i aktivnim koracima sa dobro angažovanim skočnim zglobovima. Termin "angažovani skočni zglobovi" ukazuje na važnost impulsa nastalog angažovanjem zadnjeg dela trupa.
 - 4.2. **Produženje koraka u galopu.** U testovima za četvorogodce zahteva se produženje koraka. Ovo je oblik kretnje, između radnog i srednjeg galopa, u kojoj konj u treningu nije dovoljno razvio srednji galop.
 - 4.3. **Prikupljen galop.** Konj ostaje u naslonu, kreće se napred sa izdignutim i lučno savijenim vratom. Skočni zglobovi dobro angažovani, zadržavaju energičan impuls, omogućavajući plečkama da se pomeraju sa većom pokretljivošću uz pokazivanje potpune samonosivosti i tendencije da ide u vis. Koraci konja su kraći nego u drugim vrstama galopa, ali ne gube na elastičnosti i kadenci.
 - 4.4. **Srednji galop.** Ovo je kretnja između radnog i produženog galopa. Bez užurbanosti, konj se kreće napred sa jasno dužim koracima i impulsom od zadnjeg dela trupa. Takmičar dozvoljava konju, da nosi glavu malo više ispred vertikale, nego u prikupljenom i radnom galopu i u isto vreme dozvoljava konju da blago spusti glavu i vrat. Koraci treba da su izbalansirani i nesputani.
 - 4.5. **Produžen galop.** Konj svojim korakom pokriva najviše moguće tla. Bez užurbanosti konj produžava korak do sopstvenog maksimuma. Konj istovremeno ostaje smiren, lak i prav kao rezultat velikog impulsa aktivnosti zadnjeg dela trupa. Takmičar dozvoljava konju, da produži celokupnu liniju uz kontrolu potiljka i tako osvaja tlo. Cela kretnja treba da je dobro izbalansirana, a prelaz u prikupljen galop treba da se izvede tečno sa prebacivanjem težine na zadnji deo trupa.
 - 4.6. **Kontra galop** je balansirana i prava kretnja koja mora da se izvede u prikupljenosti. Konj galopira u pravilnoj sekvenci sa vodećom spoljnom prednjom nogom postavljen u odnosu na vodeću nogu. Zadnje noge bi trebalo da prate trag prednjih nogu.
 - 4.7. **Jednostavna promena noge u galopu.** Ovo je kretnja u kojoj se posle direktnog prelaska iz galopa u hod, sa tri do pet jasno definisanih koraka u hodu, prelazi u drugi galop.
 - 4.8. **Šanžman** se izvodi u jednom (1) koraku sa prednjim i zadnjim nogama koje se menjaju u isto vreme. Promena vodeće prednje i zadnje noge se odvija u toku momenta suspenzije. Šanžman se može izvoditi u serijama, na svaki 4, 3, 2 ili svaki korak. Konj i u seriji promena ostaje lak, smiren i prav sa dobrim impulsom, održavajući isti ritam i balans kroz celu seriju promena . U cilju da se konju ne omete ili uznemiri lakoća, tečnost i pokrivenost tla šanžmana u seriji, mora da se održi dovoljno impulsa.
Ciljevi šanžmana: da pokaže reagovanje, osećajnost i poslušnost konja na dejstva za promenu vodeće noge.

Galop je trotaktna kretnja u 6 faza (brojevi u krugovima ukazuju takt)

ČLAN 19. ODSUPANJE

1. **Odstupanje** je dvotaktna kretnja u nazad, ali bez momenta suspenzije. Svaki dijagonalni par nogu se odiže i spušta od zemlje skoro istovremeno u dijagonalnim parovima. Kopita treba da se jasno odvoje od zemlje i da prednje noge ostanu na istom tragu sa zadnjim nogama.
2. U toku cele vežbe konj treba da ostane u naslonu, zadržavajući želju da se kreće napred.
3. Očekivanje ili ranije započinjanje radnje, opiranje, izbegavanje kontakta, ili uvijanje zadnjeg dela trupa sa prave linije, širenje ili neaktivnost zadnjih nogu i "protezanje" prednjih nogu su ozbiljne greške.
4. Koraci se broje kada se svaka prednja noga pomeri nazad. Nakon završetka zahtevanog broja koraka u nazad, konj bi trebalo da pokaže kvadratičan stoj ili da odmah krene unapred u traženu kretnju. U testovima gde se traži odstupanje jedne konjske dužine u nazad, treba uraditi sa tri ili četiri koraka.
5. Vezano odstupanje je kombinacija dva odstupanja sa koracima u hodu između. Potreba da bude izvršeno sa tačnim prelascima i u okviru traženog broja koraka.

ČLAN 20. PRELASCI

Promene kretnje i promene u okviru kretnje treba da budu tačno izvedene na zadatom slovu. Kadenca (osim u hodu) same kretnje treba da se zadrži do momenta kada se kretnja ili radnja menja ili kada je konj u stoju. Prelasci u okviru kretnje moraju da budu jasno definisani i to kroz održavanje istog ritma i kadence. Konj treba da ostane lagan u ruci, smiren i održavajući pravilnu poziciju. Isto se odnosi na prelascima iz iz jedne radnje u drugu, na primer iz pasaža u pijafe i obrnuto.

ČLAN 21. POLUPARADA

Svaki pokret ili prelazak treba nevidljivo da je pripremljen jedva uočljivom poluparadom.

Poluparada je skoro simultana, koordinirana radnja sedišta, nogu i ruku takmičara, sa ciljem povećanja pažnje i balansa konja, pre izvršenja radnje ili prelaska ka nižim ili višim kretnjama. Prebacivanjem težine konja na zadnji deo trupa, angažovanjem zadnjih nogu i balans sapi se poboljšava u korist povećanja lakoće prednjeg dela trupa i poboljšanja celokupnog balansa konja.

ČLAN 22. PROMENE PRAVCA

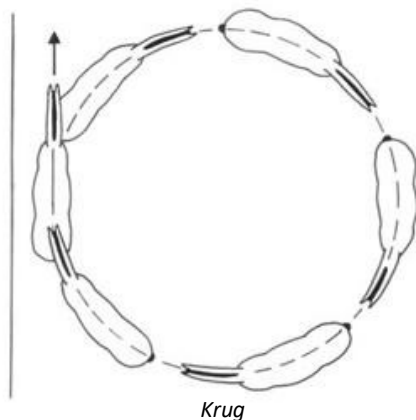
1. U promeni pravca, od konja se traži da prilagodi savijenost svoga tela zamišljenom luku putanje po kojoj se kreće, ostajući mek i odgovarajući na sva dejstva takmičara, bez opiranja, promene kretne, ritma ili brzine.
2. Promene pravca mogu se izvršavati na sledeće načine:
 - a) Skretanje pod pravim uglom uključujući jahanje kroz ugao. (jedna četvrtina kruga približno prečnika 6 metara)
 - b) Kratka i dugačka dijagonala.
 - c) Polovine malog i velikog kruga sa promenom ruke.
 - d) Polu-pirujete i okretanje na zadnjem delu trupa.
 - e) Serpentina
 - f) Suprotna promena ruke u zigzag*. Konj treba da je prav na momenat pre menjanja pravca

*zigzag: Radnja koja sadrži više od dva primanja po dijagonali sa promenama pravca

ČLAN 23. FIGURE

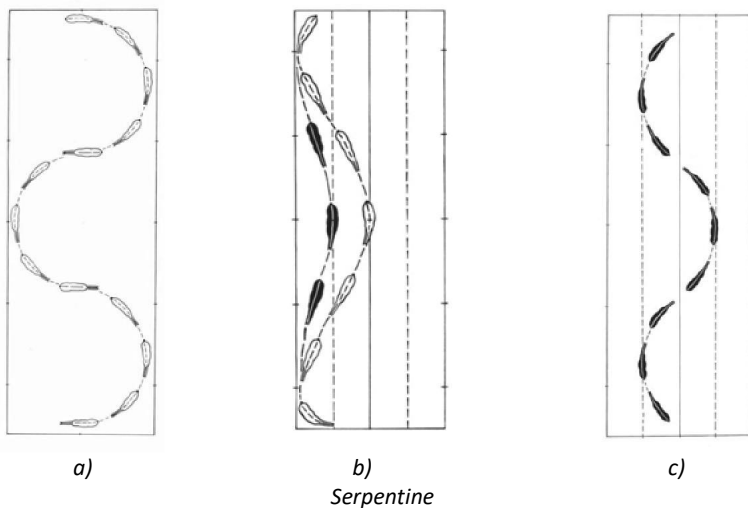
Figure koje se traže u paradresurnim testovima su krugovi, serpentine i osmice.

1. **Mali krug** – Mali krug je krug prečnika 6/8/10m. Ukoliko ima više od 10m u prečniku, koristi se termin krug.

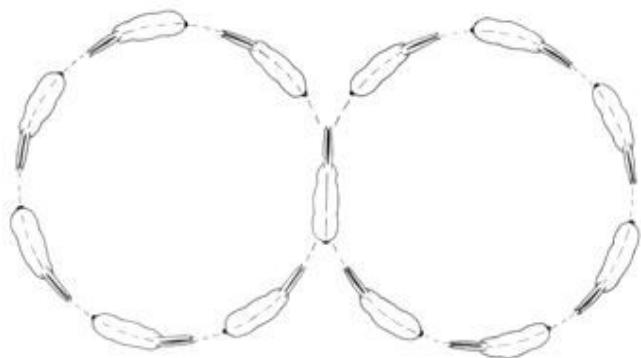
2. Serpentina

Serpentina sa nekoliko lukova koji dodiruju dužu stranu arene se sastoji od polukrugova povezanih pravom linijom. Kada se prelazi centralna linija, konj treba da je paralelan sa kraćom stranom arene, slika (a). U zavisnosti od veličine polukrugova varira i dužina prave linije koja ih povezuje. Serpentina sa jednim lukom na dužoj strani arene (petlja) se izvršava sa 5m ili 10m udaljenosti od duže strane arene, slika (b). Serpentine oko centralne linije se izvršavaju između zamišljenih linija koje dele arenu na četvrtine (quarter line), slika (c).

3. Osmica

Osmica je figura koja se sastoji od dva mala kruga ili dva kruga jednake veličine, kao što je zadato u testu, koji se spajaju u centru osmice. Takmičar treba da ispravi konja momenat pre nego što će započeti promenu pravca u centru same figure.

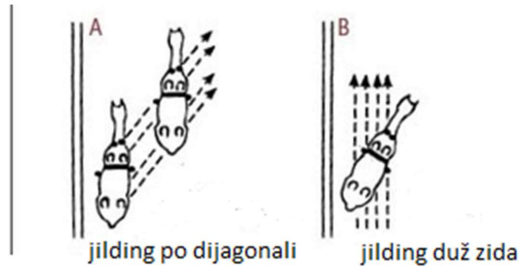

Osmica

ČLAN 24. JILDING (LEG-YIELDING)

1. Cilj leg jildinga: Prikazivanje savitljivosti i lateralne "poslušnosti" konja.
2. **Jilding.** Vežba se izvodi u radnom kasu (u FEI testovima). Konj je skoro prav, osim blage savijenosti u potiljačnom delu (fleksija) suprotno od pravca u kome se kreće, tako da takmičar vidi obrvu i nozdrvu konja. Unutrašnje noge prebacuje i ukršta ispred spoljnih. Jilding treba uključiti u trening pre nego što je konj spreman za prikupljen rad. Kasnije, zajedno sa naprednijom radnjom primanja plečke, to je najbolji način da konj bude mekan, opušten i nestegnut u korist dobijanja slobode pokreta, elastičnosti i regularnosti koraka, kao i lakoće i harmonije kretnji.
3. Jilding se može jahati "po dijagonali" (slika A), i u tom slučaju konj treba da je postavljen što je

moguće više paralelno dužoj strani arene, mada prednji deo trupa treba malo da predhodi zadnjem delu trupa. Takođe se može izvoditi "duž ograde/zida" (slika B), i u tom slučaju konj treba da je pod uglom od 35° stepeni u odnosu na pravac po kome se kreće.

ČLAN 25. LATERALNE KRETNJE/PRIMANJA

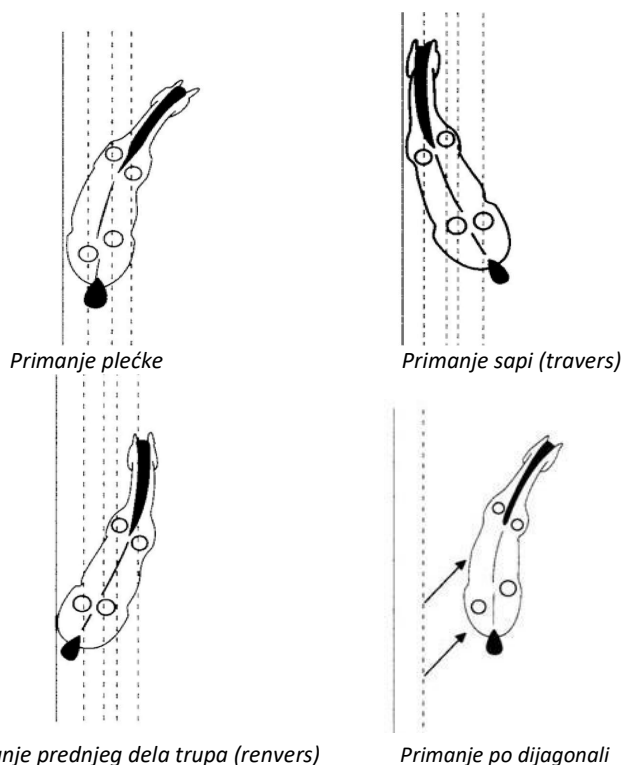
1. Glavni cilj lateralnih kretnji – osim leg jildinga - je da razvije i poveća anagažovanost zadnjeg dela trupa a time i prikupljenost konja.
2. Pri svim lateralnim kretnjama: primanje plečke, travers (primanje sapi), renvers (primanje prednjeg dela trupa), primanje po dijagonali, konj je blago lateralno savijen i kreće se na različitim tragovima.
3. Lateralna savijenost (bend) i savijenost u potiljačnom delu (fleksija) nikada ne smeju biti prenaglašeni tako da remete ritam, balans i tečnost pokreta.
4. Pri svim lateralnim kretnjama treba da se zadrže sloboda i regularnost koraka, održava stalan impuls, kao i gipkost, kadenca i izbalansiranost. Impuls se često gubi usled preokupacije takmičara na lateralno savijanje konja, gurajući ga previše u stranu.
5. **Primanje plečke.** Izvodi se u prikupljenom kasu. Konj se jaše sa blagom, ali ujednačenom savijenošću oko unutrašnje noge takmičara, održavajući kadencu i konstantan ugao od oko 30° stepeni. Konjska unutrašnja prednja noga prebacuje i prelazi ispred spoljne prednje noge; unutrašnja zadnja noga korača napred ispod konjskog tela prateći isti trag kao i spoljna prednja noga, sa spuštanjem unutrašnjeg kuka. Konj je savijen suprotno od pravca kretanja.
6. **Primanje sapi (travers).** Može se izvoditi u prikupljenom kasu ili u prikupljenom galopu. Konj je blago savijen oko unutrašnje noge takmičara, ali pod većim uglom nego pri primanju plečke. Stalan ugao od oko 35° stepeni treba da bude pokazan, od napred i od pozadi vide se četiri traga. Prednji deo trupa ostaje na stazi, a zadnji deo trupa se kreće unutra. Spoljašnje noge konja prolaze i ukrštaju se ispred unutrašnjih nogu. Konj je savijen u pravcu u kome se kreće.
Da bi se započeo travers, zadnji deo trupa mora napustiti stazu, ili posle ugla ili kruga da se ne vrati na stazu. Na kraju traversa, zadnji deo trupa se vraća na stazu (bez ikakvih kontra savijanja potiljka/vrata) kao u završetku kruga.
Cilj traversa: Da se pokaže tečna prikupljena kretanja na pravcu i pravilna savijenost. Prednje i zadnje noge se ukrštaju, a balans i kadenca se zadržavaju.
7. **Primanje prednjeg dela trupa (renvers).** Kretanja poput "slike u ogledalu" u odnosu na primanje sapi. Zadnji deo trupa ostaje na stazi dok se prednji deo trupa pomera ka unutra. Da bi se završilo primanje prednjeg dela trupa prednji deo trupa se poravnava sa zadnjim delom trupa na stazi. U svemu ostalom dejstva i principi su isti kao i kod primanja sapi.
Konj je blago savijen oko unutrašnje noge takmičara. Spoljašnje noge konja prolaze i ukrštaju se ispred unutrašnjih nogu. Konj je savijen u pravcu u kome se kreće.
Cilj renversa: Da pokaže tečan prikupljen kas na pravcu sa većim stepenom savijenosti u odnosu na primanja plečke. Prednje i zadnje noge se ukrštaju, a balans i kadenca se zadržavaju.
8. **Primanje po dijagonali (Half-pass).** To je varijacija primanja sapi koja se izvodi na "dijagonali" umesto uz ogradu/zid manježa. Može se izvoditi u prikupljenom kasu (i u pasažu u testovima

slobodnog stila) ili u prikupljenom galopu. Konj treba da je jasno savijen u pravcu u kome se kreće oko unutrašnje noge takmičara. Konj treba da zadrži istu kadencu i balans kroz celu radnju. U cilju da se dobije na slobodi i pokretljivosti ramenog pojasa konja od velike je važnosti da impuls bude održavan, naročito angažman unutrašnje zadnje noge. Telo konja je skoro paralelno sa dugačkom stranom arene sa prednjim delom trupa blago ispred zadnjeg dela trupa.

U kasu spoljašnje noge konja prolaze i ukrštaju se ispred unutrašnjih nogu. U galopu, kretnja se prikazuje u serijama uzdignutih iskoraka u napred i u stranu.

Cilj primanja u kasu: Da pokaže tečan prikupljen kas na dijagonali sa većim stepenom savijenosti nego u primanju plečke. Prednje i zadnje noge se ukrštaju, a balans i kadenca se zadržavaju.

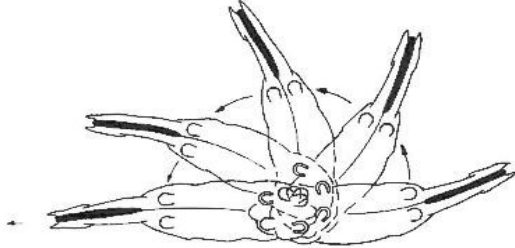
Cilj primanja u galopu: Isto tako pokazuje i razvija prikupljenost i gipkost galopa, krećući se tečno u stranu bez gubitka ritma, balansa ili mekoće i podatnost prema savijenosti/bendu.

ČLAN 26. PIRUETA, POLU-PIRUETA I OKRETANJE NA ZADNJEM DELU TRUPA

1. **Polu-pirueta** je okret od 180 stepeni, koji se izvodi na dva traga, prečnika jednakog dužini konja, sa prednjim delom trupa koji se kreće oko zadnjeg dela trupa.
2. Polu-pirueta se obično izvodi u prikupljenom hodu.
3. Kod polu-piruete prednje noge, kao i spoljna zadnja noga se kreću oko unutrašnje zadnje noge. Unutrašnja zadnja noga opisuje krug najmanjeg mogućeg prečnika.
4. Prilikom izvođenja polu-piruete konj je blago savijen u pravcu u kome se okreće, ostajući "u naslonu" sa lakim kontaktom, okrećući se tečno, održavajući istu sekvencu i isti vremenski interval spuštanja nogu na zemlju. Potiljak ostaje "najviša" tačka konja tokom cele kretnje.
5. U toku izvođenja polu-piruete konj treba da zadrži svoju aktivnost (i u hodu) i ni u kom slučaju ne sme da se kreće u nazad ili u stranu.

6. Kvalitet izvođenja polu-piruete se ocenjuje prema gipkosti, lakoći i regularnosti, kao i preciznosti i glatkosti ulaska i izlaska.
7. Polu-pirueta u hodu (180° stepeni) se radi u prikupljenom hodu sa prikupljenošću koja se održava tokom cele vežbe. Kada konj izlazi iz polu-piruete vraća se na početni trag bez ukrštanja zadnjih nogu.

Polu-pirueta u hodu

8. Okretanje na zadnjem delu trupa iz hoda. Za mlađe konje koji još uvek ne mogu da pokažu prikupljen hod "okretanje na zadnjem delu trupa" je vežba da pripremi konja za prikupljenost. "Okretanje na zadnjem delu trupa" se izvodi iz srednjeg hoda sa pripremom kroz polu-parade da se malo skrate koraci i da poboljša sposobnost da se saviju zglobovi zadnjeg dela trupa. Konj ne staje pre ili posle okreta. "Okretanje na zadnjem delu trupa" može da se izvodi sa većim prečnikom (otprilike ½m) od prečnika piruete u hodu, ali zahtevi skale treninga u pogledu ritma, kontakta, aktivnosti i pravosti moraju da se ispune.
9. Okretanje na zadnjem delu trupa iz stoja (180° stepeni). Da bi se održala tendencija kretnje ka napred, jedan ili dva koraka u napred na početku okreta su dozvoljeni. Isti kriterijum se primenjuje i za okretanje na zadnjem delu trupa iz hoda.

ČLAN 27. IMPULS/PODATNOST

1. **Impuls** je termin koji se upotrebljava da opiše transformaciju kontrolisane pokretačke energije, nastale angažovanjem zadnjih nogu, u atletsku kretnju konja. Najbolje se vidi kada se leđa konja mekano i opušteno gibaju, vođena blagim kontaktom, u skladu sa rukama jahača.
 - 1.1 Brzina, za sebe, ima malo veze sa impulsom: rezultat je najčešće razvučenost koraka. Vidljiva karakteristika impulsa je više izražena aktivnost zadnjih nogu pre u kontinuiranoj nego u isprekidanoj akciji. Kad se zadnja noga odiže od zemlje, skočni zglobovi prvo treba da se kreću ka napred pre nego ka gore, a nikako prema nazad. Bitan element impulsa je vreme koje konj provede u "vazduhu", a pre nego na zemlji. Impuls se, prema tome, vidi samo u onim kretnjama koje imaju period suspenzije.
 - 1.2 Impuls je preduslov za dobru prikupljenost u kasu i galopu. Ako nema impulsa, ne može se doći do prikupljenosti.
2. **Podatnost** ne znači pokornost, već predstavlja poslušnost koja se ogleda u konstantnoj pažnji, volji i poverenju u celokupnom ponašanju konja, kao i harmoniji i lakoći izvođenja svih radnji. Stepenn podatnosti se takođe manifestuje i u načinu na koji konj prihvata žvalu, sa lakim i mekanim kontaktom i gipkosti u potiljačnom delu. Otpor ili izbegavanje jahačeve ruke bilo da je "iznad žvale" ili "iza žvale" pokazatelji su nedostatka podatnosti. Glavni kontakt sa konjskim ustim mora da ide preko obične žvale.
 - 2.1 Izbacivanje jezika, prebacivanje jezika preko žvale ili guranje žvale iz usta, kao i škr gutanje zubima, šibanje repom, su najčešće znaci nervoze, tenzije ili otpora konja i moraju da se uzmu u obzir od strane sudija prilikom ocenjivanja same radnje, kao i u kolektivnim ocenama pod stavkom "podatnost".
 - 2.2 Prva pomisao kada razmatramo podatnost je dobrovoljna spremnost konja, da razume šta se traži od njega, da ima dovoljno poverenja u jahača i da reaguje na dejstva bez straha ili tenzije.

- 2.3 Pravost konja, tendencija da ide u vis i balans omogućavaju mu da ostane ispred jahačevih dejstava i da ide u napred u prihvatajući i samonosivi kontakt sa žvalom. Ovo je šta zaista predstavlja slika harmonije i lakoće.
Ispunjavanje glavnih zahteva/figura u paradresurnom testu je glavni kriterijum podatnosti.

ČLAN 28. PRIKUPLJENOST

Cilj prikupljenosti je:

- Da razvije i poboljša balans i ravnotežu konja, koji su manje ili više poremećeni dodatnom težinom jahača.
- Da razvije i poveća sposobnost konja da spusti i angažuje zadnji deo trupa što doprinosi lakoći i pokretljivosti prednjeg dela trupa.
- Da potpomogne "udobnost i držanje" konja i učini ga prijatnijim za jahanje.

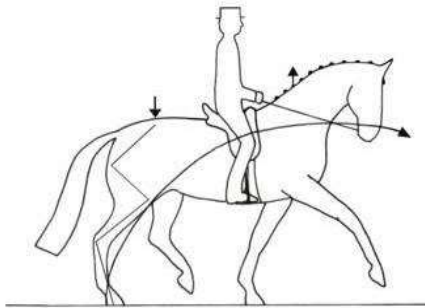
Prikupljenost se razvija kroz upotrebu polu-parada, upotrebom lateralnih kretnji: primanja plečke, traversa, renversa, primanja po dijagonalu.

Prikupljenost se poboljšava i postiže upotrebom sedišta, listova i aktivnih ruku da bi se angažovale zadnje noge. Savijenost zglobova je takva da podržava da zadnje noge mogu da gaze u napred pod telo konja.

Međutim, zadnje noge ne treba da budu angažovane previše napred pod konja, jer bi to isuviše skratilo bazu podrške i poremetilo celu kretnju. U tom slučaju, leđa bi se izdužila i podigla u odnosu na bazu koju čine noge konja, te bi stabilnost bila ugrožena i konj bi imao teškoću da uspostavi harmoničan i pravilan balans.

S druge strane, konj sa suviše dugačkom bazom podrške, u nemogućnosti ili ne želeći da angažuje zadnje noge u napred pod telo, nikada neće postići zadovoljavajuću prikupljenost okarakterisanu kao "udobnost i držanje", kao ni živahan impuls koji potiče od angažovanosti zadnjih nogu.

Položaj glave i vrata konja u prikupljenim kretnjama prirodno zavisi od stepena treninga i u nekom stepenu od njegove građe. Prikupljenost treba da je karakterisana podignutim vratom bez prisile, koji je harmonično savijen od grebena do potiljka koji predstavlja najvišu tačku, linije čela blago ispred vertikale. U trenutku kad jahač upotrebi dejstva da bi trenutno dobio prikupljenost, glava konja može da bude više ili manje vertikalna. Luk savijenosti vrata je direktno povezan sa stepenom prikupljenosti.

ČLAN 29. POZICIJA JAHAČA I DEJSTVA KOJA PRIMENJUJE

- Takmičar treba da bude što izbalansirani i stabilniji u sedlu, a u skladu sa FEI definicijom pozicije jahača. Ovakva pozicija omogućava takmičaru da pokaže napredovanje u jahanju i/ili treniranju, kao i da prikaže sve radnje u testu sa minimalnim naporom. Komande koje takmičar primenjuje u komunikaciji sa konjem su od velike važnosti u paradresurnom jahanju.

2. Efikasnost jahačevih dejstva određuje jasno ispunjenje traženih figura u testu. Uvek treba da odaje utisak harmonične saradnje između konja i jahača.
3. Jahanje sa obe ruke treba primeniti kada god je to moguće. Prilikom napuštanja arene u hodu na dugom dizginu posle završenog testa, jahač može, po sopstvenoj odluci da drži dizgine samo u jednoj ruci. Za testove Slobodnog stila pogledati FEI Uputstva za sudije – Slobodni stil i Uputstva za ocenjivanje stepena teškoće u Slobodnom stilu dostupnih na www.fei.org.
 - 3.1 Ukoliko jahač namerno prebaci dizgine u jednu ruku da bi iskoritio bilo dizgine ili dugu ruku da proizvede više impulsa kod konja, ili da izazove aplauz u publici za vreme testa, takvo ponašanje će se smatrati greškom i biće uzeto u obzir prilikom ocenjivanja te radnje i prilikom davanja kolektivne ocene – ocena za osećaj i veštinu jahača, preciznost.
4. Upotreba glasa u toku izvođenja testa u bilo kom obliku, coktanje jezikom jedanput ili ponovljeno je dozvoljeno u testovima za I, II i III razred.

PARADRESURNA TAKMIČENJA

ČLAN 30. CILJ PARADRESURNIH TAKMIČENJA

Takmičenje u paradresurnom jahanju na Nacionalnom nivou su uspostavljena 2024. godine u cilju očuvanja umetnosti jahanja od zloupotrebe i da bi se zaštitila u svojoj lepoti i principijelnosti kako bi se ova disciplina kao netaknuta prenosila budućim generacijama jahača. Sastoji se od jednog ili više razreda na kojima takmičari nastupaju jašući određene dresurne testove.

ČLAN 31. KATEGORIJE PARADRESURNIH TAKMIČENJA

Konjička takmičenja u paradresurnom jahanju mogu biti organizovana kao:

- a) **Promotivna takmičenja (revije)** - mogu se organizovati samostalno i u okviru javnih takmičenja kao tačka dodatnog programa; Ukoliko se organizuje revijalna/promotivna utakmica kao prateći program zvaničnog takmičenja, ta utakmica neće biti navedena u zvaničnim propozicijama, ne stoji na zvaničnoj bodovnoj listi i ima svoju zasebnu startnu listu i satnicu.
- b) **Zvanična takmičenja (CPDN)** – kao otvorena ili pozivna jednodnevna takmičenja za koja su propisane Propozicije u skladu sa ovim Pravilnikom i na njima mogu učestvovati svi takmičari predviđeni Propozicijama. Mogu biti predviđene počasne i novčane nagrade. Postignuti rezultati na ovim takmičenjima obavezno se registruju i rezultati se dostavljaju Savezu i Odboru za dresurno jahanje, kao i Komisiji za vrhunski sport i rangiranje uspešnosti jahača;
- c) **Konjički turniri (CPDN)** - kao otvorena ili pozivna zvanična takmičenja većeg značaja, a traju dva i više dana, za koja su propisane Propozicije u skladu sa ovim Pravilnikom. Na njima mogu učestvovati svi takmičari predviđeni Propozicijama. Mogu biti predviđene počasne i novčane nagrade. Postignuti rezultati na ovim takmičenjima obavezno se registruju i rezultati se dostavljaju Savezu i Odboru za dresurno jahanje, kao i Komisiji za vrhunski sport i rangiranje uspešnosti;
- d) **Međunarodna konjička paradresurna takmičenja koja nisu pod jurisdikcijom FEI (PCDI)** – kao otvorena ili pozivna jednodnevna ili višednevna takmičenja za koja su propisane Propozicije u skladu sa ovim Pravilnikom, na kojima učestvuju takmičari iz zemlje i inostranstva, kako je predviđeno Propozicijama. Mogu biti predviđene počasne i novčane nagrade. Takmičenje se ne prijavljuje FEI-u. Postignuti rezultati na ovim takmičenjima obavezno se registruju i rezultati se dostavljaju Savezu i Odboru za dresurno jahanje, kao i Komisiji za vrhunski sport i rangiranje uspešnosti;

e) **Međunarodna konjička paradresurna takmičenja pod jurisdikcijom FEI (CPEDI1* do CPEDI3*, FEI Šampionati, Regionalne i Paraolimpijske igre)** – kao jednodnevna ili višednevna takmičenja za koja su propisane Propozicije u skladu sa FEI Pravilnikom, na kojima učestvuju takmičari iz zemlje i inostranstva kako je predviđeno Propozicijama predviđene su počasne i novčane nagrade. Takmičenje je prijavljeno FEI-u. Postignuti rezultati na ovim takmičenjima obavezno se dostavljaju FEI-u, Savezu i Odboru za dresurno jahanje, kao i Komisiji za vrhunski sport i rangiranje uspešnosti;

1. Takmičenje može da se sastoji od jedne ili više utakmica za različite razrede.
2. U svim utakmicama kao zadatak mogu se jahati Nacionalni testovi i/ili FEI testovi.

Sva zvanična takmičenja se boduju prema važećem Pravilniku o rangiranju uspešnosti SKSS-OFD.

ČLAN 32. TESTOVI ZA TAKMIČENJA U PARDRESURNOM JAHANJU

1. Testovi - Savez i Odbor za dresurno jahanje imaju isključivo pravo izdavanja Nacionalnih paradresurnih testova. Na nacionalnim takmičenjima mogu se koristiti Nacionalni i/ili FEI testovi. Na takmičenjima međunarodnog karaktera moraju se koristiti važeći FEI testovi.
2. Ciljevi i standardi nivoa/testova Saveza:
 - 2.1. I razred - Radnje u testu se izvode u hodu. Testovi uključuju radnje kao što su krugovi i polukrugovi od 10 m, polukrugovi 20 m, promene pravca po dijagonali, stoj. Konj treba da ima dobre osnove, da je opušten, da se kreće slobodno u napred u jasnom ritmu i ravnomernom tempu, prihvatajući kontakt sa žvalom. Zbog poremećaja u ravnoteži jahača, mekoća i regularnost kretnje su imperativ. Test se jaše u areni 20 x 40 m.
 - 2.2. II razred - Radnje u testu se izvode u hodu i kasu. Testovi uključuju radnje kao što su krugovi i polukrugovi od 10 m i 20 m, promene pravca po dijagonali, projahivanje uglova u kasu. Konj treba da ima dobre osnove, da je opušten, da se kreće slobodno u napred u jasnom ritmu i ravnomernom tempu, prihvatajući kontakt sa žvalom. S obzirom na poremećaj ravnoteže jahača i na ovom nivou regularnost i mekoća kretnje konja su prioritet. Test se jaše u areni 20 x 40 m.
 - 2.3. III razred - Radnje u testu se izvode u hodu i kasu, sa dužim distancama u kasu. Broj prelazaka hod-kas je povećan. Testovi uključuju radnje kao što su krugovi i polukrugovi od 10 m i 20m, promene pravca po dijagonali, projahivanje uglova u kasu, okreti/skretanja u kasu, prelazak iz radnog kasa u stoj, povećana preciznost. Konj treba da ima dobre osnove, da je opušten, da se kreće slobodno u napred u jasnom ritmu i ravnomernom tempu, prihvatajući kontakt sa žvalom. Test se jaše u areni 20 x 40 m.
 - 2.4. IV razred - Radnje u testu se izvode u hodu, kasu, kasu sa lateralnim kretnjama i galopu. Test sadrži duže distance u kasu u odnosu na Razred III, krugove od 20m u kasu i galopu, petlju/serpentine u kasu, leg-yilding. Prelasci između i u okviru kretnji moraju biti direktni, prelazak u stoj može biti kroz hod. Konj treba da ima dobre osnove, da je opušten, da se kreće slobodno u napred u jasnom ritmu i ravnomernom tempu, prihvatajući kontakt sa žvalom. Test se jaše u areni 20 x 40 m ili 20 x 60 m.
 - 2.5. V razred - Radnje u testu se izvode u hodu, kasu sa lateralnim kretnjama i galopu sa lateralnim kretnjama. Test sadrži duže distance u kasu i galopu u odnosu na Razred IV. Od radnji sadrži krugove od 20 m u kasu i galopu, petlju/serpentine u kasu, leg-yilding. Prelasci između i u okviru kretnji moraju biti direktni, prelazak u stoj može biti kroz hod. Konj treba da ima dobre osnove, da je opušten, da se kreće slobodno u napred u jasnom ritmu i ravnomernom tempu, prihvatajući kontakt sa žvalom. Test se jaše u areni 20 x 60 m.
3. Nacionalni testovi za paradresurno jahanje:

Razred	Oznaka testa	Oznaka testa
	(mala arena)	(velika arena)
I RAZRED	A, B	/
II RAZRED	A, B	/
III RAZRED	A, B	/
IV RAZRED	A, B	A, B
V RAZRED	/	A, B

FEI testovi: pogledati www.fei.org

5. Test koji nije zvaničan FEI test ne može se koristiti na FEI paradresurnim takmičenjima.

ČLAN 33. USLOVI UČEŠĆA

1. Uslovi

1.1 Na takmičenju mogu učestvovati samo klubovi, takmičari i takmičarski konji koji su registrovani u Savezu za tekuću godinu. Inostrani takmičari mogu nastupiti na takmičenjima (ukoliko je to Propozicijama regulisano) samo u slučaju da za njih garantuje njihova Nacionalna konjička federacija.

1.2 Odvojena takmičenja za muškarce i žene nisu dozvoljena.

1.3 Konji svih porekla mogu uzeti učešće na nacionalnim takmičenjima ukoliko su minimum šest (6) godina starosti.

Godine starosti konja se računaju od 1. januara u godini rođenja.

1.4. Takmičarski par čine jahač i konj koji imaju važeću registraciju za tekuću godinu.

Takmičarski par može biti iz dva različita kluba na svim utakmicama.

1.5. Po potvrdi profila klasifikacione komisije, takmičar će dobiti dozvolu da nastupa na takmičenju u određenom Razredu. Takmičaru klasifikovanom za viši razred, dozvoljen je nastup u zvaničnoj konkurenciji za niži razred, pod uslovom da je razred niži za jedan. Jedan takmičar na domaćem takmičenju za plasman i nagradu može jahati neograničen broj takmičarskih konja u utakmici (zavisno od Propozicija takmičenja), osim na Prvenstvima i Kupovima.

Jedan takmičar iz jednog kluba na domaćim takmičenjima može ravnopravno za plasman i nagradu startovati u utakmici na konju iz drugog kluba, sem u slučaju svih Prvenstava za Razrede takmičara.

Jedan konj u jednom danu može startovati najviše 2 puta.

Jednog konja na takmičenju može jahati više takmičara u istoj utakmici (ograničeno na razred I) ili u različitim utakmicama.

2. **Proširenje na dva (2) dana.** Ukoliko broj startova na takmičenju prelazi približno četrdeset (40), Organizator mora da raširi takmičenje na dva (2) dana ili da razdvoji na dve takmičarske arene.

3. **Zagrevanje konja.** Iz bezbednosnih razloga na paradresurnim takmičenjima nije dozvoljeno jahanje u manježima gde se lonžiraju konji. Lonžiranje 2 ili više konja u istom manježu je dozvoljeno ukoliko stjuard proceni da je bezbedno.

Za takmičare razreda I, II i III - Trener takmičara, ili druga osoba određena od strane takmičara, ima parvo da jaše konja maksimum 30 minuta na takmičenju. Tada je obavezno da oni nose traku oko ruke kao znak identifikacije. Ukupno maksimalno dozvoljeno vreme će meriti stjuard; Konji se ne smeju jahati od strane nekog drugog osim takmičara, ukoliko zvaničan stjuard nije prisutan. Sam jahač mora konja da jaše minimum 15 minuta pre starta. Konj sme da bude lonžiran pre toga.

Takmičari razreda IV i V moraju sami zagrevati konja i ni pod kojim okolnostima niko osim njih nema pravo da zagreva konja.

Commented [EK4]: Ja bih stavila u toku takmičarskog dana, pošto takmičenje može da traje više dana. Po FEI ako se radi o pozajmljenim konjima i jednog konja jašu dva jahača, stvar je sledeća: prva situacija je da tih 30 minuta može da se подели između ta dva jahača i to važi ako su jahači iz razreda I, II i III; druga situacija je da konja dele jahači I, II, III sa jahačima IV i V - u slučaju da jahač iz nižeg razreda jaše prvi, 30 minuta jahanja od strane trenera je dozvoljeno pred test; ako jahač iz višeg razreda jaše prvi, smatra se da su tih 30 minuta dodeljeni ovom iz nižeg razreda (jer ovi iz IV i V moraju ionako samo da zagrevaju). S obzirom da i mi imamo da jednog konja mogu da jašu dva jahača, možda bi trebalo precizirati kako se raspoređuje ovih 30 min.

Ni pod kojim okolnostima nije dozvoljeno zagrevati konja na prostorima koji nisu zvanično za to predviđeni. Nikakvo jahanje nije dozvoljeno na prostoru koji ne može biti nadgledan od strane Stjuarda.

Svi takmičari i sva lica za vreme zagrevanja i nastupa kada se nalaze na konju moraju obavezno nositi propisanu zaštitnu kacigu. Bez propisane zaštitne kacige, takmičar i druga lica ne smeju biti na konju u zagrevalištu i/ili areni.

Preporuka je da takmičari nose zaštitni prsluk.

4. Iz poštovanja prema ostalim učesnicima i prevencije eventualnih incidenata običaj je da se takmičari pridržavaju sledećih pravila:
 - a) MIMOILAŽENJE sa konjem koji dolazi iz suprotnog pravca vrši se oko levog ramena. Samo ukoliko se jedan od njih kreće u kontra galopu, onaj drugi je dužan da mu se skloni s puta, na primer praveći krug.
 - b) PODEŠAVANJE opreme vrši se izvan zagrevališta ili prihvatnog manježa ili bliže sredini manježa, ali vodeći računa da to nije na pravcu centralne linije ili dijagonalnih linija.
 - c) Poželjno je da učesnik najavi svoj ulazak u zatvoreni manjež da bi se izbegla eventualna nezgoda.
 - d) Bič ne sme da se nosi na način koji može da ometa ostale učesnike prilikom mimoilaženja.
 - e) Ukoliko takmičar želi da lonžira konja u zagrevalištu o tome mora obavestiti Stjuarda.
 - f) Od takmičara se očekuje da, iz obzira prema takmičarima koji nastupaju u areni ili se pripremaju za nastup u prihvatnom manježu, ne galopiraju u njihovoj blizini.
5. Takmičarima nije dozvoljeno zagrevanje oko i u areni dok traje takmičenje.
6. Na takmičenjima gde uslovi to dozvoljavaju, konji ne smeju da napuštaju štalski krug takmičenja ili prostor nadgledan od strane Stjuarda iz bilo kog razloga, ukoliko im to nije pismeno dozvoljeno od zvaničnih službenih lica Takmičenja ili od strane veterinaru u interesu zdravlja i dobrobiti konja. U slučaju da uslovi ne omogućavaju smeštaj konja na jedinstvenoj lokaciji, gornji iskaz se ne može primeniti.

ČLAN 34. POZIVI, UPISI I ZAMENE

Pozivi

Poziv na takmičenje u vidu Propozicija koje je odobrio nadležni Savez mora biti upućen najkasnije 14 dana pre vremena određenog za takmičenje.

Upis

1. Niko ne može učestvovati na takmičenju ako nije upisan na način propisan Propozicijama takmičenja. Upis od strane ovlašćenog lica kluba (šefa ekipe, trenera) treba da sadrži sve neophodne podatke o klubu, treneru, takmičaru i konju kako bi bio validan. Upis se mora dostaviti Organizatoru na način i u roku predviđenim Propozicijama.
 - ~ **Preliminarni upis** predstavlja izjavu o namerama.
 - ~ **Konačan upis** se sastoji od imena jahača, Razreda jahača, imena trenera jahača, imena kluba za koji jahač nastupa, imena konja, imena kluba za koji će uzeti učešće na takmičenju i mora biti poslat Organizatoru u roku predviđenom Propozicijama.
2. U nedostatku zadovoljavajućeg objašnjenja, klubovi koji su obavili upis takmičara, a koji se nisu pojavili na takmičenju mogu biti novčano kažnjeni od strane Saveza/Organizatora. U takvom slučaju Organizator zadržava pravo da naplati troškove nastale nepojavlivanjem takmičara odgovornog kluba.

Zamena

Posle dobijanja konačnog upisa, zamena konja ili takmičara sa konačnog upisa može se izvršiti u saglasnosti sa Organizatorom. Organizator mora navesti u Propozicijama koji je poslednji datum za zamenu, koji mora biti pre dana inspekcije konja.

Odjava

Odjava upisa treba da bude dostavljena Organizatoru u pisanoj formi najmanje 1 dan pre početka takmičenja.

Ako takmičar želi da odustane po isteku roka za odjavu, dužan je da Organizatoru podnese na uvid važeći pisani lekarski ili veterinarski izveštaj o razlogu odustajanja ili neko drugo obrazloženje u usmenoj i pisanoj formi.

Dozvoljeno je odustajanje od učešća na takmičenju u slučaju povrede takmičara ili konja, pre početka takmičenja, pre početka same utakmice, u toku same utakmice i u toku takmičenja.

Svako odustajanje od takmičenja ili utakmice šef ekipe ili takmičar mora prijaviti preko Glavnog stjuarda Sudijskom kolegijumu minimum 60 minuta pre početka utakmice pod pretnjom kazne takmičara od 50 evra u dinarskoj protivvrednosti po srednjem kursu NBS na taj dan, ukoliko se steknu uslovi za takvu odjavu.

U nedostatku zadovoljavajućeg objašnjenja, klubovi koji su poslali upis za takmičare, a koji se nisu pojavili na takmičenju mogu biti kažnjeni po Disciplinskom pravilniku. U ovakvim slučajevima Organizacioni odbor ima pravo da naplati troškove koji su nastali ovim postupkom odgovornom klubu.

Ukoliko je takmičar ipak došao na takmičenje, uprkos odjavi, Organizator mora da bude informisan o eventualnoj promeni najmanje jedan sat pre početka takmičenja.

ČLAN 35. POTVRDA O UČEŠĆU

Ukoliko nije drugačije naznačeno sledeća pravila se primenjuju na Prvenstvima i ostalim nacionalnim takmičenjima:

Potvrda učesnika mora da bude najkasnije dva (2) časa pre početka prvog nadmetanja. Vreme objavljivanje startne liste mora biti navedeno u Propozicijama.

U slučaju nezgode ili bolesti takmičara i/ili konja koji su potvrdili start, ovaj takmičar i/ili konj mogu biti zamenjeni sa drugim takmičarem i/ili konjem najkasnije dva (2) časa pre početka takmičenja uz priseni dokument dobijen od lekara i/ili dežurnog veterinara, nakon odobrenja Sudijskog kolegijuma. Povučeni takmičar ili konj ne smeju nastupiti ni kao članovi tima ni pojedinačno.

Zamena (takmičar ili konj) će nastupiti ili u vremenu za nastup kako je prvobitno predviđeno po startnoj listi za prethodno prijavljenog takmičara/konja, ili, ukoliko su okolnosti takve, kao poslednji takmičarski tandem u utakmici.

U slučaju neposredne nezgode na takmičenju (povreda takmičara i/ili konja), kada ne postoji mogućnost da se ispoštuje vremenski okvir prijave zamene takmičara i/ili konja, zamena neće biti dozvoljena.

ČLAN 36. IZVLAČENJE REDOSLEDA NASTUPA

Izvlačenje redosleda nastupa takmičara mora biti odvojeno za svaku utakmicu. Ukoliko je organizovano, mora biti navedeno u Propozicijama. Izvlačenje se obavlja u prisustvu Predsednika Sudijskog kolegijuma, Tehničkog delegata i Šefova ekipa ili osobe zadužene za takmičare. Prisustvo neovlašćene osobe se ne priznaje.

Individualno takmičenje. Ukoliko neki takmičar jaše više konja u utakmici potrebno je voditi računa da ima najmanje 20 (dvadeset) minuta između konja, ili da startuje prvi i poslednji.

Startna lista. Organizator je dužan da napravi vremenski raspored nastupa (startna lista) svih

prijavljenih takmičara. Takmičari treba da budu unapred obavješteni o vremenu svog nastupa. Ukoliko dođe do naknadne izmene vremena nastupa takmičara i on ne može da nastupi, Organizator je dužan da mu vrati upisninu. Prilikom pravljenja vremenskog rasporeda takmičenja treba uzeti u obzir takmičare koji će nastupiti u više utakmica, pauze između nastupa dva takmičara, vreme za odmor sudija, kao i vreme potrebno za dodelu nagrada.

Startna lista, poredak takmičara kojim će redom nastupiti, mora biti objavljena minimum jedan sat pre početka takmičenja.

ČLAN 37. OPREMA TAKMIČARA

1. Civilni

Krtaki/dugi frak	crne ili tamne/druge boje* karatki frak ili sako
kapa	kaciga
pantalone	bele, krem ili bež
košulja	bela, krem ili bež
kravata/žabo	bela, krem ili bež ili u boji fraka – nije obavezno
rukavice	bele, krem ili bež ili u boji fraka – nisu obavezne
čizme/čepsovi	crne ili braon ili u boji fraka
cipele za jahanje	crne ili braon ili u boji fraka sa dugačkim pantalonama za jahanje
mamuze	videti tačku 3.
*za slepe i slabovide	Traka u boji nošena oko ruke, koju obezbeđuje takmičar, mora biti nošena tako da je vidljiva, sve vreme dok je jahač na konju, van takmičarske arene.

2. Uniformisana lica: vojska, policija i dr. mogu da biraju između civilnog ili službenog dresa na svim takmičenjima. Službeni dres se ne odnosi samo na pripadnike vojske i policije već i na zaposlene/studente u vojnim/policijskim ustanovama kao i na one koji su na nacionalnim vojnim/policijskim studijama/školama/institutima. Takmičari koji su uniformisana lica moraju da se pridržavaju pravila o nošenju zaštitne kacige.

3. Mamuze su opcionalne u svim razredima.

Moraju biti napravljene od metala. Vrh mamuza, bilo da je zakrivljen ili prav, mora da bude upravljen direktno u nazad od centra mamuze kada je na takmičarevim cipelama. Mamuze ne smeju imati pomeren vrh u odnosu na srednu, osim ukoliko nisu vid nestandardnog kompenzatornog dejstva. Vrh mamuze mora da bude gladak i zatupljen. Ako se koriste mamuze sa točkićem moraju imati glatke/zatupljene vrhove i točkić mora biti slobodan da rotira. Metalne mamuze sa zaobljenom plastičnom tvrdom kuglicom su dozvoljene (Impuls mamuze). „Lažne“ („Dummy“ mamuze) mamuze bez „bodlje/kraka“ su dozvoljene. Svaka preterana upotreba mamuza se kažnjava (Član 40. i 49.).

4. Slušalice i/ili drugi elektronski uređaji za komunikaciju od strane takmičara u takmičarskoj areni su strogo zabranjeni pod pretnjom isključenja. Slušalice i slični uređaji su dozvoljeni u treningu i tokom zagrevanja.

ČLAN 38. OPREMA KONJA

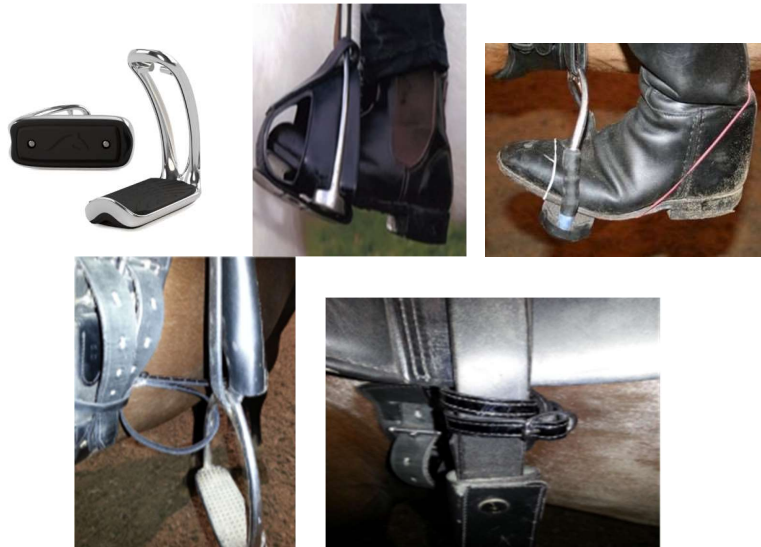
1. Sedlo i kolan moraju da dobro pristaju konju i takmičaru. Svaka adaptacija ili modifikacija sedla moraju osigurati takmičarevu bezbednost i ne smeju kompromitovati dobrobit konja u pogledu težine, veličine i oblika. U stoju mora imati minimum 3 centimetra razmaka između vida umetka/podrške i sedišta takmičara. Bilo koja adaptacija sedla mora omogućiti slobodno padanje takmičara. Sedlo ne sme biti dublje od 12 cm u sedištu kada je pritisnuto. Ovo se meri

od sedišta do sredine vrha prednjeg unkaša i od sedišta do sredine vrha zadnjeg unkaša. Svaka adaptacija sedla mora biti u skladu sa odobrenim vidovima kompenzatornih dejstava – Prilog 2.

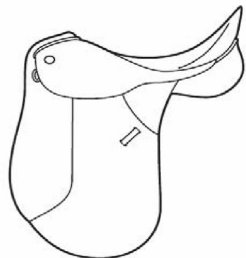

Kada se jaše na duploj uzdi sa običnim (engleskim) prekonosnim kaišem, on nikada ne sme biti čvrsto fiksiran tako da povredi konja. Guma na čampari je dozvoljena. Tanke meke postavne na uzdama su dozvoljene. Pokrivači/navlake za sedlo su dozvoljeni.

Uzengije su obavezne i moraju biti pričvršćene za sedlo na uobičajen način. Uzengije moraju imati zatvorene krake i ne smeju imati dodatke. Kaiševi za uzengije moraju imati sigurnosno kačenje za sedlo. Takmičari ne smeju direktno ili indirektno fiksno vezivati ni jedan deo tela za sedlo. Stopalo ne sme biti potpuno, ali sme biti delimično zatvoreno (zatvorene uzengije na prstima su dozvoljene) i sme da bude pričvršćeno za uzengiju (npr. upotrebom magnetna), ukoliko je pričvršćivanje vid kompenzatornog dejstva (videti Prilog 2). Sigurnosne uzengije mogu imati otvoren spoljni krak. Ukoliko takmičar koristi traku od uzengije ili kaiša za uzengiju do kolana, moraju koristiti sigurnosne uzengije, jer ove trake sprečavaju kaiš uzengije da se otkaçi od sedla.

Vestern sedla ili sedla jarkih boja nisu dozvoljena. Jahanje na "ženskom" sedlu (sa strane) nije dozvoljeno.

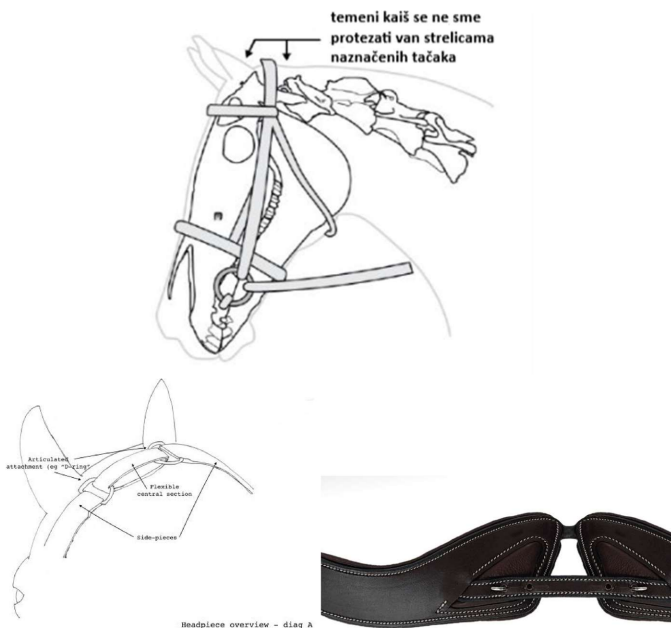
Primer dozvoljenog sedla

Podsedlica. Bele boje. Podsedlice sa amblemom nacionalne zastave mogu nositi samo članovi nacionalnih sportskih reprezentacija prilikom učešća na međunarodnom sportskom takmičenju. Logo na podsedlici je dozvoljen, ali ne sme biti veći od 10cm u prečniku.

2. Uzda sa prekonosnim kaišem.

2.1. Osim kopči i postave, oglav i prekonosni kaiš uzde moraju biti napravljeni u potpunosti od kože ili materijala sličnog koži. Postava je dozvoljena na uzdi. Najlon ili drugi materijali, koji nisu od kože ili materijala sličnog koži, mogu biti korišćeni za oglav u svrhu ojačanja uzde, ali ne smeju biti u direktnom kontaktu sa konjem. Elastični umeci su dozvoljeni isključivo na temenom kaišu i na obraznim kaiševima, ali ne smeju ni u kom slučaju da budu u kontaktu sa žvalom i konjem.

2.1.1. Temeni kaiš mora biti pozicioniran direktno iza temena i može se protezati u napred ka temenu tako da naleže na teme ali ne sme biti montiran da naleže iza lobanje. Dozvoljen je podesivi V-temeni kaiš.

2.1.2. Čeoni kaiš je obavezan i osim u delu gde se pripaja na oglav ili temeni kaiš, može biti od materijala koji nije kožni ili sličan koži.

2.1.3. Podgušni kaiš je obavezan osim u slučaju kada se koristi kombinovani prekonosni ili Miklem uzda. Nisu dozvoljni dupli podgušni kaiševi.

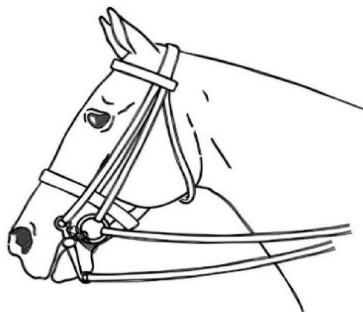
2.1.4. Dizgin je kontinuiran, neisprekidan kaiš ili kajas od žvale do ruke jahača. Dodaci i/ili umeci na dizginima su dozvoljeni kao kompenzatorno dejstvo – Prilog 2.

Elastični umeci na dizginima su standardna kompenzatorna dejstva (videti Prilog 2).

Dizgini u različitim bojama su dozvoljeni. Stoperi na dizginima su dozvoljeni. Svaka strana žvale mora biti prikopčana na zaseban dizgin a dizgini se smeju kačiti isključivo direktno na žvalu. Dizgini ne smeju biti napravljeni od kanapa ili materijala sličnog kanapu. Kada se jaše na duploj uzdi, obavezno je da jahač drži oba dizgina u ruci ili da dizgini budu spojeni u jedan dizgin. Ukoliko se dizgini spajaju u jedan dizgin, spoj mora biti udaljen najmanje 30 cm od djema.

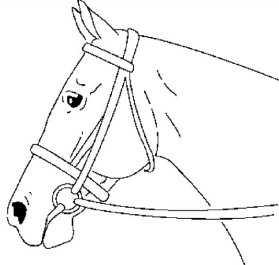
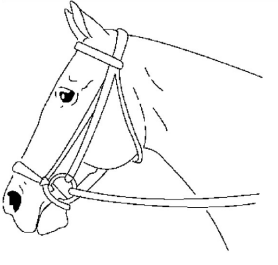
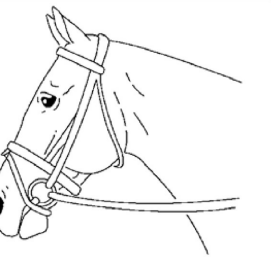
2.1.5. Na svakom takmičenju se primenjuje pravilo da prekonosni kaiš ne sme biti tako zategnut da povređuje konja i mora biti kontrolisan u skladu sa uputstvima za Stjaurde.

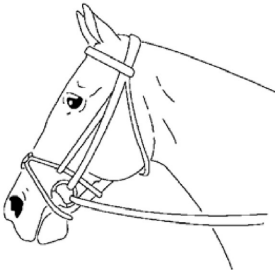
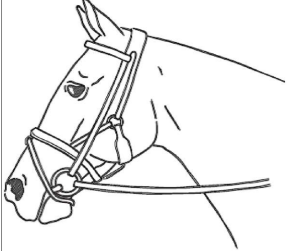
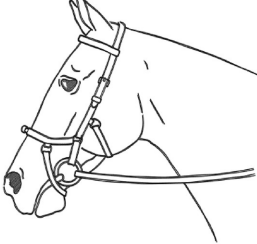

2.2. U testovima na kojima je naznačeno da je dozvoljeno jahanje na duploj uzdi, obavezno je da dupla uzda bude sa običnim prekonosnim (engleskim prekonosnim), odnosno podžvala sa đemom i lancem. Može se koristiti kombinovani prekonosni ali bez podbradnog kaiša. Lanac za đem može biti napravljen od metala, kože ili kombinacije ova dva materijala. Kaišić za donju usnu kao i navlake za lanac od gume ili kože ili navlaka za lanac od ovčije vune su opcioni. Na svakom takmičenju se primenjuje pravilo da prekonosni kaiš niti lanac ne smeju biti tako zategnut da povređuje konja.

Primer duple uzde sa običnim (engleskim) prekonosnim kaišem, podbradnim kaišem, podžvalom i đemom sa lancem

2.2.1. Obična uzda se obavezno koristi sa običnim prekonosnim (engleskim) kaišem, spuštenim (hanoveranskim) prekonosnim kaišem, kombinovanim prekonosnim kaišem sa podbradnim kaišem, meksičkim prekonosnim kaišem, kombinovanim prekonosnim kaišem bez podbradnog kaiša, sa miklem uzdom ili uzdom sličnog dizajna.

		
Primer uzde sa običnim (engleskim) prekonosnim kaišem	Primer uzde sa spuštenim (hanoveranskim) prekonosnim kaišem	Primer uzde sa kombinovanim prekonosnim kaišem sa podbradnim kaišem

		
Primer uzde sa ukrštenim/meksičkim prekonosnim kaišem	Primer uzde sa kombinovanim prekonosnim kaišem – podgušni kaiš nije obavezan	Primer uzde u Miklem stilu – podgušni kaiš nije obavezan
		
Primer uzde u Miklem stilu – prihvatljiv „podgušni” kaiš	Primer dozvoljene varijacije Miklem uzde – High jump uzda sa podgušnim kaišem	Primer dozvoljena varijacije Miklem uzde – monarh uzda
		
PRIMER NEPRIHVATLJIVE VARIJANTE Miklem uzde – podgušni kaiš prenisno postavljen	PRIMER NEPRIHVATLJIVE VARIJANTE PREKONOSNOG KAIŠA	PRIMER NEPRIHVATLJIVE VARIJANTE MIKLEM UZDE - Prekonosni kaiš nije kompletan, stoga nije dozvoljen

**PRIMER NEPRIHVATLJIVOG
PREKONOSNOG KAIŠA – metalni
klizni sistem koji se kači na obrazni
kaiš**

3. **Žvala.** Žvale i đemovi moraju imati glatku površinu. Uvrnute i/ili žičane žvale su najstrože zabranjene. Žvale i đemovi moraju biti od metala ili tvrde plastike ili od istrajnog sintetičkog materijala i mogu biti obloženi gumom/lateksom (u fabričkoj verziji). Žvale ne smeju mehanički sputavati jezik konja. Prečnik (debljina) žvale/podžvale i/ili đema, koji ide u usta konju, mora biti takve debljine da ne povređuje konja. Minimalni prečnik (debljina) tog dela žvale kada je u pitanju đem mora biti dvanaest (12) mm, i deset (10) mm kada je u pitanju podžvala. Žvala za običnu uzdu mora imati prečnik od minimum dvanaest (12) mm za konje, odnosno minimum od deset (10) mm za ponije. Prečnik (debljina) žvale se meri na prstenu ili obraznim polugama. Žvale ne smeju nikako drugačije biti zakačene za uzdu ili za dizgine osim običnom kopčom ili šnalom – klips kačenje je zabranjeno za žvale.

3.1. Obične žvale – obične žvale su dozvoljene kada nije obavezno korišćenje duple uzde.

3.1.1. Obične žvale mogu biti sa rotirajućim prstenom, D-prstenom, sa zglobnim prstenom (Eggbutt) i sa visećim obraznim polugama. Jednozglobne ili dvozglobne žvale se mogu koristiti sa gornjim ili donjim obraznim polugama, sa kompletnim obraznim polugama ili sa Fulmer obraznim polugama. Žvale sa rotirajućim prstenom mogu imati metalna ojačanja u pripoju prstena i žvale kroz koji prolazi prsten (ring sleeve).

3.1.2. Žvale od savitljive gume ili sintetičkog materijala su dozvoljene.

3.1.3. Žvala može imati najviše dva (2) zgloba. Zglob žvale može biti u obliku lopte ili bureta i dozvoljen je kao centralna veza kod dvozglobne žvale, ali isključivo ukoliko je površina centralnog dela žvale napravljen od čvrstog materijala, bez pomerajućih delova, osim ako je u

pitanju rotirajuća lopta ili bure (roler). Centralna veza između dva zgloba žvale mogu biti pod drugačijim uglom u odnosu na žvalu, ali mora imati zaobljene ivice i ne sme imati efekat pločice za jezik.

3.1.4. Dvozglorna obična žvala ili obična žvala sa rotirajućim delom koji ide u usta konju mogu biti takvog oblika da dozvoljavaju slobodu jezika konja. Maksimalna visina luka žvale je trideset (30) mm mereno od jezika do najviše tačke luka žvale. Najširi deo luka žvale mora biti na mestu gde deo žvale koji ide konju u usta dodiruje jezik i mora imati najmanju širinu od trideset (30) mm. Deo žvale koji ide u usta konju kod običnih jednozglobnih ili bezglobnih (ravnih) žvala može imati luk dimezija kao što je naznačeno u prethodnom slučaju.

3.2. Podžvale za duplu uzdu – podžvala za duplu uzdu je definisana kao obična žvala koja se koristi u kombinaciji sa đemom u svrhu formiranja duple uzde.

3.2.1. Podžvale se mogu koristiti sa rotirajućim prstenovima i sa zglobnim prstenovima (eggbutt).

3.2.2. Podžvale mogu biti jednozglobne ili dvozglorne. Zglob žvale može biti u obliku lopte ili bureta i dozvoljen je kao centralna veza kod dvozglorne žvale, ali isključivo ukoliko je površina centralnog dela žvale napravljen od čvrstog materijala, bez pomerajućih delova, osim ako je u pitanju rotirajuća lopta ili bure (roler). Centralna veza između dva zgloba žvale mogu biti pod drugačijim uglom u odnosu na žvalu, ali mora imati zaobljene ivice i ne sme imati efekat pločice za jezik.

3.2.3. Podžvale koje imaju centralnu vezu sa mogućnošću zabavljanja tako da se dobija efekat ravne žvale, su zabranjene.

3.2.4. Žvale od savitljive gume ili sintetičkog materijala nisu dozvoljene.

3.3. Đemovi

3.3.1. Poluga kod đema ne sme biti duža od deset (10) cm i to mereno od dela koji ide u usta konju. Gornji deo ne sme biti duži od donjeg i ne sme da bude duži od pet (5) cm. Ako đem ima pokretni deo koji ide u usta konju, poluga đema ne sme biti duža od deset (10) cm, kada je deo koji ide u usta konju u svojoj najvišoj poziciji.

3.3.2. Đemovi mogu imati ravne obrazne poluge ili obrazne poluge u obliku slova "S". Đemovi mogu imati rotirajuće poluge (dozvoljena je samo rotacija oko sopstvene ose, ne sme biti rotacije oko dela žvale koji ide u usta konju).

3.3.3. Deo đema koji ide konju u usta može biti ravan ili takvog oblika da dozvoljava slobodu jezika konja. Maksimalna visina luka žvale je trideset (30) mm mereno od jezika do najviše tačke luka žvale. Najširi deo luka žvale mora biti na mestu gde deo žvale koji ide konju u usta dodiruje jezik i mora imati najmanju širinu od trideset (30) mm.

3.3.4. Čampara/lanac može biti od metala, kože ili od njihove kombinacije. Navlaka za lanac može biti od kože, gume ili ovčije vune. Kukice za čamparu/lanac mogu biti fiksirane, a ne moraju.

3.4. Obevezne žvale po nivoima:

3.4.1. I razred – obična ili dupla uzda

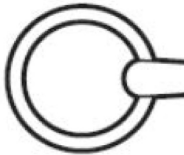
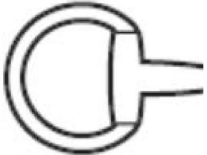

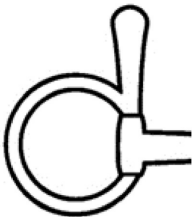
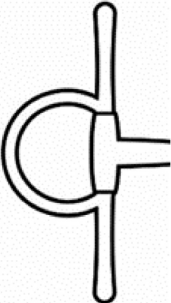

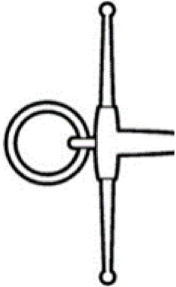
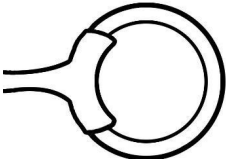
3.4.2. II razred - obična ili dupla uzda

3.4.3. III razred - obična ili dupla uzda

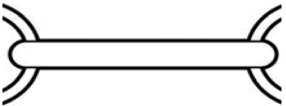
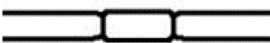

3.4.4. IV razred – obična ili dupla uzda

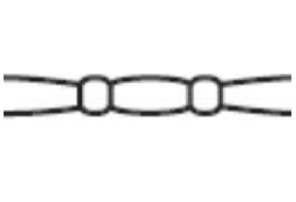
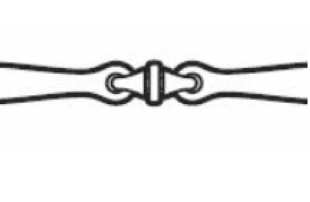
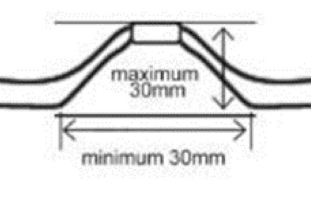
3.4.5. V razred – obična ili dupla uzda

Prikaz dozvoljenih obraznih poluga kod obične uzde:

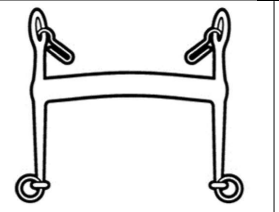
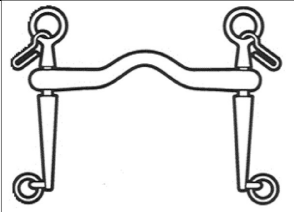
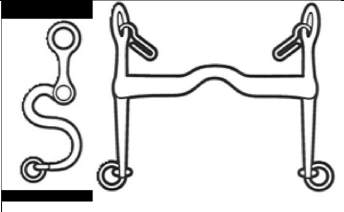
		
Primer žvale sa rotirajućim prstenom	Primer žvale sa zglobnim (jajastim) prstenom (Eggbutt)	Primer žvale sa D-prstenom
		
Primer žvale sa gornjom obraznom polugom	Primer žvale sa kompletnom obraznom polugom	Primer žvale sa visećom obraznom polugom
		
Primer Fulmer žvale	Primer žvale sa metalnim ojačanjem u pripoju prstena i žvale (ring sleeve)	

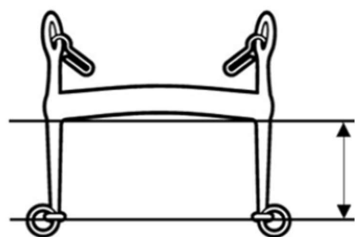
Prikaz dozvoljenih žvala – deo koji ide u usta konju:

		
Primer jednozglobne žvale	Primer dvozglodne žvale	Primer dvozglodne žvale
		
Primer nezglobljene žvale	Primer jednozglobne žvale sa zglobovom u obliku bureta	Primer jednozglobne žvale sa zglobovom u obliku lopte

		
Primer dvozgladne žvale sa 2 zgloba u obliku lopte	Primer žvale sa rotirajućom vezom (rolerom)	Primer dozvoljene devijacije u luku žvale

Prikaz dozvoljenih đemova i delova đemova:

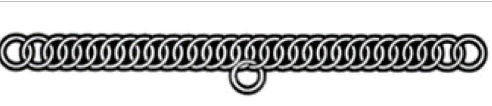

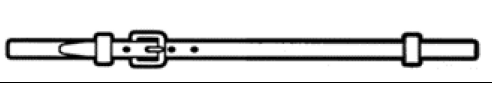
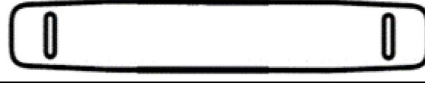
		
Primer đema sa ravnim polugama	Primer đema sa lukom žvale i rotirajućim polugama	Primer đema sa S polugama

Maksimalna visina poluge đema je 10 cm

PRIMER ZABRANJENE ROTACIJE POLUGE ĐEMA

	
Primer lanca za đem	Primer navlake za lanac od kože
	
Primer kaišića za donju usnu	Primer navlake za lanac od gume

4. **Bič (prav ili sa zakrivljenim delom preko butine).** Dozvoljeno je nošenje biča na svim nacionalnim takmičenjima, uključujući i na Prvenstvenim takmičenjima (državnim, republičkim, regionalnim i gradskim), samo kao kompenzatorno dejstvo (videti Prilog 2). Ukoliko takmičar nosi 2 biča, takvo kompenzatorno dejstvo mora biti prijavljeno prilikom prijave za takmičenje. Dozvoljena je upotreba biča dužine 1. 20m u zagrevalištu i u areni. Po dolasku na teren gde se održava takmičenje, samo takmičar kad jaše, šeta na ruci ili lonžira

konja (bič za lonžiranje je dozvoljen) može da nosi bič bilo gde na prostoru gde se održava takmičenje. Konjovodac, takođe, može da šeta ili lonžira konja kako je gore opisano. Ostali mogu da nose bič pod uslovom da to nije povezano sa treniranjem konja.

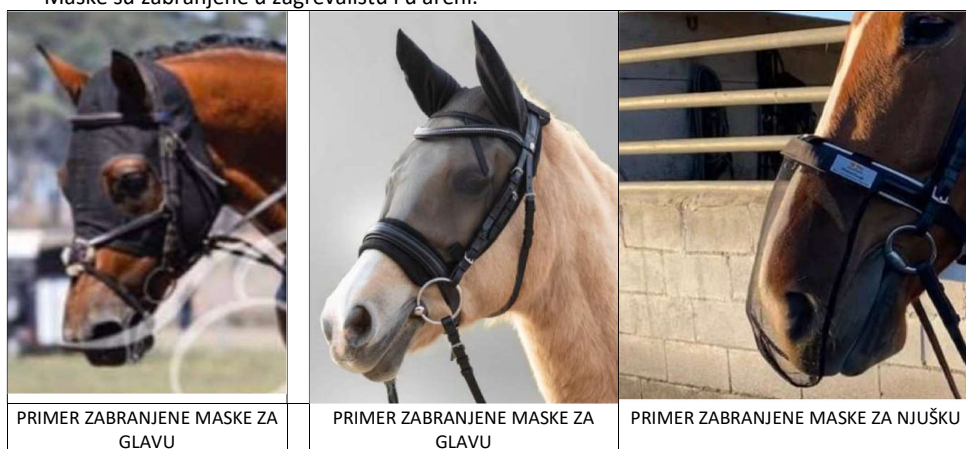
Može se nositi bilo u levoj ili u desnoj ruci, ali svakako u ruci sa dizginima prilikom pozdrava.

Ne sme se podizati ukoliko se ispusti u toku testa.

Bič se može nositi i na dodelu nagrada iz bezbedonosnih razloga.

Preterana upotreba biča u bilo kom trenutku u toku takmičenja (uključujući i zagrevanje) je zabranjena. Bič se ne sme koristiti tako da ometa druge konje i jahače.

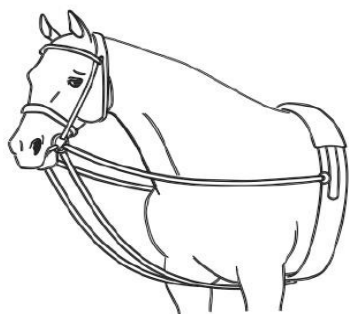
5. **Dodatna oprema.** Martingali, pršnjaci (videti Prilog 2 za pršnjke), gume za žvalu, bilo koja vrsta dodatne opreme (dizgin za fiksiranje glave, izvezice, gurtne ili okovratnik, traka za njušku) ili bilo koja vrsta blinkersa/pokrivke za glavu koja negativno utiče na vid konja su pod pretnjom eliminacije najstrožije zabranjeni za vreme treninga, zagrevanja i takmičenja (videti član 40.). Nisu dozvoljene maske za glavu (bilo uske, bilo mrežaste), kao ni maske protiv insekata/alergija. Maske su zabranjene u zagrevalištu i u areni.

6. **Lažni rep/produženje repa.** Dozvoljeno je samo ako je prethodno odobreno od strane ODJ (odnosno FEI dresurnog odeljenja – za međunarodna takmičenja) uz prateću dokumentaciju: slike i veterinarska potvrda. Lažni rep ne sme da sadrži metalne delove, izuzev kukica i kopči, niti dodatnu težinu.
7. **Kape protiv insekata.** Dozvoljeni su na svim takmičenjima. Kape protiv insekata treba da budu diskretne boje i dizajna i ne smeju da pokrivaju konju oči i ne smeju se koristiti kao maska za tampone za uši. Kape protiv insekata ne smeju da budu pričvršćene za prekonosni kaiš. Kape protiv insekata mogu imati ojačanja koja prigušuju zvuk okoline.
8. **Tamponi za uši** su dozvoljeni isključivo na inspekciji konja i na ceremoniji dodele nagrada.
9. Bilo koja vrsta dekoracije konja nije dozvoljena. Nije dozvoljeno farbati bilo koji deo tela konja. Korišćenje spreja za rane u boji ili masti za rane u slučaju nužde je dozvoljeno, ali ne sme biti korišćeno sa ciljem da maskira postojeću ranu ili povredu.
Normalno pletenje grive u kikice/pletence, koje svojom dužinom ne pokrivaju više od trećine vrata konja, i korena repa u riblju kost je dozvoljeno.
10. Najstrožije je zabranjeno korišćenje bilo kakve bele supstance u predelu konjskih usta (pene i slično) u svrhu imitiranja pljuvačne pene; ovo se smatra varanjem i idenjem protiv dobrobiti

konja, jer može sakriti eventualne povrede u konjskim ustima. Ovakvo ponašanje sa sobom nosi posledicu eliminaciju iz daljeg takmičenja i prijavu protiv trenera i takmičara u Savezu.

11. **Kontrola opreme.** Vizuelna kontrola od strane Stjuarda se može izvršiti posle izlaska iz zagrevališta, da bi se sprečio ulazak jahača u arenu u zabranjenoj opremi. Vizuelna kontrola opreme može biti odbijena, jer je namenjena da pomogne jahaču, ali nije obavezujuća. Međutim, jahač je u potpunosti odgovoran da ne uđe u arenu u zabranjenoj opremi. Stjuard mora da proveriti opremu svakog konja čim konj napusti takmičarsku arenu. Svako odstupanje biće prijavljeno sudiji na C i povlači momentalnu eliminaciju u slučaju potvrde. Provera žvale mora da se obavi sa najvećom pažnjom, jer su neki konji veoma osetljivi na ustima (pogledati FEI uputstvo za Stjuarde). Obavezno je da stjuard koristi hirurške rukavice kad pregleda žvalu (jedan par za jednog konja). Odgovornost je jahača/pratećeg osoblja da skine kapu protiv insekata.
12. **Zagrevališta i prostori za trening.** Tačke od 1 do 5 važe za zagrevalište i prostore za trening, ali ipak obične žvale sa obaveznim dozvoljenim prekonosnim kaišom, kamašne i bandaži i zvona su dozvoljeni.
- Pomoćni dizgini koji idu sa strane ili dupli klizni bočni pomoćni dizgini (koji idu sa strane i između prednjih nogu konja – trougao) su dozvoljeni za vreme lonžiranja. Lonža mora biti zakačena za žvalu ili ular za lonžiranje. Dozvoljeno je lonžiranje samo sa jednom lonžom. Lonža može biti zakačena za ular za lonžiranje ili za običnu žvalu. Lonžiranje sa lonžom zakačenom za đem nije dozvoljeno.
- Nepridržavanje ovih pravila povlači diskvalifikaciju konja i takmičara po prijavi Glavnog stjuarda Predsedniku sudijskog kolegijuma ili Sudiji na C (videti član 41.).
- Ako je u bilo kom trenutku u toku takmičenja konj viđen da se ponaša opasno po ostale konje, takmičare, publiku ili osoblje, Organizator ima pravo da traži trenutno udaljavanje tog konja iz zone u kojoj se odvija takmičenje.

Primer dozvoljenih duplih kliznih bočnih pomoćnih dizgina (trougao)

Iz bezbednosnih razloga na paradresurnim takmičenjima nije dozvoljeno jahanje u manježima gde se lonžiraju konji. Lonžiranje 2 ili više konja u istom manježu je dozvoljeno ukoliko stjuard proceni da je bezbedno. Konj može biti lonžiran od strane lica koje takmičar odredi.

Za takmičare razreda I, II i III - Trener takmičara, ili druga osoba određena od strane takmičara, ima pravo da jaše konja maksimum 30 minuta u takmičarskom danu. Tada je obavezno da oni nose traku oko ruke kao znak identifikacije. Ukupno maksimalno dozvoljeno vreme će meriti stjuard; Konji se ne smeju jahati od strane nekog drugog osim takmičara/trenera ili određene osobe za Razred I, II i III, ukoliko zvaničan stjuard nije prisutan. Sam jahač mora konja da jaše minimum 15 minuta pre starta. Konj sme da bude lonžiran pre toga.

Takmičari razreda IV i V moraju sami zagrevati konja i ni pod kojim okolnostima niko osim njih nema pravo da zagreva konja.

Organizator može da odluči u dogovoru sa Sudijskim kolegijumom i Glavnim stjuardom da konja sme da jaše trener ili neka druga osoba koju odredi takmičar u/oko takmičarske arene, kada je

Commented [EK5]: Isti komentar ka oi gore.

takmičarska arena otvorena za trening. Ovo važi za razrede I, II i III.

Zagrevanjem se smatra sav rad sa konjem, bilo da se odvija u prostoru za zagrevanje ili van njega, počev od veterinarske inspekcije (ukoliko nije organizovana, po dolasku konja na takmičenje), pa do nastupa konja i takmičara.

U slučaju da jednog konja jašu dva takmičara na konja seda onaj takmičar koji prvi nastupa i do kraja svog nastupa samo on ima prvo da ga jaše, drugi takmičar preuzima konja posle nastupa prvog i od tog trenutka samo on ima pravo da ga jaše, poštujući odredbe za Razred I, II i III.

13. **Identifikacioni broj.** Ukoliko Organizator takmičenja tako odredi, svakom konju će biti dodeljen identifikacioni broj od strane Organizatora prilikom dolaska na takmičenje i ovaj broj zadržava tokom celog tog takmičenja. U odgovornosti je jahača da poseduje set sa identifikacioni brojevima i da namesti na odgovarajući broj, koji je dodeljen njegovom/njegovim konju/konjima. Brojevi moraju biti na beloj površini, diskretni, boje mogu da variraju. Obavezno je da konj u svakom trenutku na sebi ima ovaj broj (dok se takmiči, zagreva, na treningu ili se šeta na ruci) kako bi mogao biti identifikovan od strane službenih lica i stjuarda. Greška da se ovaj broj ne pokaže prvo se opominje, a u slučaju ponavljanja greške takmičar se prijavljuje Sudijskom kolegijumu.
14. Kamašne, bandaži, zvona. Na svim takmičenjima je zabranjeno nošenje kamašni i/ili bandaža i/ili zvona. Kamašne i/ili bandaži i/ili zvona se moraju skinuti pre ulaska u prostor oko takmičarske arene, u suprotnom će jahač biti penalizovan (videti član 40., stav 7.2).

ČLAN 39. ARENA

1. **Odobrenje.** Na svim takmičenjima arena mora biti proverena (eventualno korigovana) i odobrena od strane Predsednika Sudijskog kolegijuma ili Tehničkog delegata.
2. **Izgled Arene.** Arena treba da bude postavljena na ravnom i iznivelisanom peščanom ili pretežno peščanom terenu dimenzija 20m x 40m (mala arena) ili 20m x 60m (velika arena). Takmičari razreda I-III se takmiče u areni dimenzija 20m x 40m, dok se takmičari razreda IV-V takmiče u areni dimenzija 20m x 60m.
Razlika u visini terena po dijagonali ili dužoj strani ne sme da prelazi 60cm a po kraćoj strani 20cm. Arena pevažodno mora da bude peščana. Navedene mere se uzimaju iznutra. Arena mora biti udaljena od publike najmanje 10m u krug. Izuzetak od ovog pravila može biti odobren od strane nadležnog Saveza.
Ukoliko se takmičenje održava u hali, ivice arene bi trebalo da budu bele boje i ukoliko je moguće da budu udaljene od zida hale najmanje 2m a od publike najmanje 3m.
Sama arena mora da se sastoji od niskih belih ogradica (koje nisu fiksne), visine od oko trideset (30) cm. Ulaz u arenu na A treba da bude lak za pomeranja, lak za ulazak i izlazak takmičara, i mora biti zatvoren za vreme nastupa takmičara, kao i između dva nastupa, dok sudija na C ne da signal za ulazak u arenu. Širina ulaza u arenu na A mora da bude najmanje dva (2) metra.
Dizajn ogradice mora biti takav da konj ne može da zaglavi kopito u nju. Ogradice ne smeju sadržati metalne komponente.
3. **Reklame** na ogradi dresurne arene. Organizator takmičenja zadržava sva prava na publicitet/javnost na svim Naiconalnim i Međunarodnim takmičenjima (CPDN i CPEDI). Za ova takmičenja, navedene površine ograde arene mogu da koriste u prethodnom dogovoru sa Organizatorom, a u slučaju takmičenja pod jurisdikcijom FEI po odobrenju FEI osim markera/slova koja se ne smeju koristiti u druge svrhe.
Na svim Međunarodnim takmičenjima se ohrabruje Organizacioni komitet da ne koristi ogradu arene za javno oglašavanje i da umesto toga koristi druge dodatne načine.
Navedene aplikacije na areni uz odobrenje Organizatora ili FEI mogu biti samo u crnoj boji, pri čemu se kod slova A mora ostaviti najmanje metar i po (1.50m) slobodno sa svake strane slova

arene. Kraća strana arene M-C-H mora biti potpuno slobodna. Mora biti najmanje tri metra (3m) slobodno sa svake strane slova B i E, a maksimalno četrdeset četiri metra (44m) aplikacija na ogradi arene po dobijenoj dozvoli. Aplikacije moraju biti poslavljene simetrično/u ogledalu sa obe, duže strane arene.

Visina loga/brenda ne sme da prelazi dvedeset centimetara (20cm) i reklama mora biti postavljena u nivou vrha ograde dresurne arene. Reklama može biti postavljena samo na unutrašnju stranu ograde arene i nikada na spoljašnju i svaki zahtevi u uslovima i dogovorima između Organizatora i emitera.

Svaka aplikacija na ogradi arene mora prethodno biti odobrena od strane Tehničkog delegata pre početka takmičenja. Svaka aplikacija ispred sudijskih kabina može imati maksimalnu dimenziju od 2 kvadratna metra.

4. **Slova.** Slova izvan arene treba da budu jasno označena, sa crnim slovima na svetloj podlozi ili belim slovima na tamnoj podlozi. Postavljaju se na udaljenosti od oko 0.5 m od ivica arene. Poželjno je da postoje i specijalne oznake u liniji slova na samoj ogradi kao dodatak, radi boljeg pregleda arene. Nije dozvoljeno postavljanje reklama na slova i držače slova. Slova treba da su vidljiva i za publiku.
5. **Pozicija sudija.** Mesta za sudije nalaze se duž kraće strane, izvan arene, najviše 5 m od spoljne ivice, a najmanje 3 m za takmičenja na otvorenom, a najmanje 2m na takmičenjima u zatvorenom. Glavni sudija (C) je u produžetku centralne linije, druga dvojica (M i H) u produžetku dužih strana 2,5 m od ograde. Sudije koje se nalaze bočno treba da su postavljene na maksimum 5 m od arene kod B i E ili minimum 3 m (u hali minimum 2 metara). Ako sudi 3 sudija, dvoje sudija sedi na kraćoj strani a jedan sudija sedi na dužoj strani arene. Ako sude 7 sudija dvoje sede preko puta sudije C na kratkoj strani, 5 metara od arene, u produžetku dugih strana. Kod C se uvek mora nalaziti jedan sudija, a pozicija ostalih članova Sudijskog kolegijuma može biti po međusobnom dogovoru, poštujući raspored po stranama u odnosu na broj sudija. Ako se Sudijski kolegijum sastoji od dvoje sudija, oni se mogu nalaziti jedan kod C, a drugi kod E ili B.
6. **Sudijske kabine.** Na svim značajnim takmičenjima poželjno je obezbediti odvojene kabine za svakog sudiju uzvišene oko 0. 5m (za testove Slobodnog stila i malo više) kako bi sudija dobio bolju preglednost arene. Kabina mora biti dovoljno velika da primi 4 osobe. Kabine za sudije treba da su takve da obezbeđuju dobar pogled na celu arenu.
 - 6.1. Isključivo zvanična lica (i zvanična lica koja stiču uslove za promociju) imaju pristup sudijskoj kabini. Zabranjeno je unositi bilokoju vrstu opreme za snimanje u sudijsku kabinu.
7. **Pauza.** U toku takmičenja neophodno je napraviti pauzu od 10 minuta posle svakih 6 do 10 takmičara da bi se arena uredila. Pauza u toku dresurnog takmičenja nikad ne sme da pređe 2 sata (ručak i dr.) i ne sme biti prekidana nekim drugim takmičenjem. Ukoliko broj takmičara prelazi oko 40 startova u takmičarskom danu, Organizator mora da proširi takmičenje na dva dana.
8. **Ulazak u arenu.** Svaki start na takmičenjima iz paradresure je iz arene. Ukoliko konj počne da defecira/urinira nakon signala zvona a pre početka testa, štoperica se zaustavlja sve dok konj nije spreman da nastavi i tada se ponovo pokreće. Sudija na C je odgovoran za zvono i štopericu.
9. **Trening u areni.** Ni pod kojim uslovima i pod pretnjom diskvalifikacije, ni jedan takmičar/konj ne sme da koristi arenu u nekom drugom vremenu sem u toku svog nastupa ili ako je od strane Organizatora arena otvorena za trening. Svi izuzeci moraju biti odobreni od Predsednika Sudijskog kolegijuma ili Tehničkog delegata.
10. **Arena za vežbanje.** Potrebno je obezbediti takmičarima najmanje jednu arenu za vežbanje 60mx20m, ako je moguće dva dana pre prvog takmičarskog dana. Ako postoje uslovi, ova arena bi trebala da bude sa istom podlogom kao i takmičarska arena. Gde ne postoji praktična mogućnost da se obezbedi arena za vežbanje, takmičarima mora biti dozvoljeno da vežbaju svoje konje u takmičarskoj areni. Tačno određeni vremenski raspored kada može da se koristi takmičarska arena, mora biti istaknut. Na zahtev Predsednika Sudijskog

kolegijuma, stranog sudije ili Glavnog stjuarda, Organizacioni Odbor mora da obezbedi nadgledanje prostora za trening od strane stjuarda.

Desetominutna (10) arena. Ovo je poslednja arena za vežbanje pre ulaska u arenu za takmičenje. 10 – minuta arena nije obavezna, osim na Olimpijskim igrama i FEI šampionatima i preporučena za sva takmičenja CPEDI.

10.1 Desetominutna arena mora da ima istu podlogu kao i glavna arena.

10.2 Takmičar može ući u ovu arenu po izlasku takmičara koji ulazi u glavnu arenu. Ne sme nikad da bude više od jednog takmičara u desetominutnoj areni.

10.3 Takmičar ne mora da koristi desetominutnu arenu.

10.4 Stjuard mora da bude prisutan sve vreme da bi nadgledao.

10.5 Nameštanje opreme i normalna briga o konju je dozvoljena.

11. **Prekidi.** U slučaju bilo kakve tehničke greške koja bi remetila takmičenje, sudija na C će oglasiti zvonom. Preporučuje se da se u slučaju čistog spoljnog uznemiravanja primeni ista procedura.

U toku ekstremnih vremenskih uslova ili drugih ekstremnih situacija, sudija na C može da zvoni za prekid testa. Tehnički delegat i Organizator takođe mogu da predlože Sudiji na C da zaustavi takmičenje. Prekinuti takmičar bi trebalo da završi test kada se steknu uslovi za to.

Ako takmičar mora da ponovi test, može da izabere da krene od početka ili od momenta gde je stao. Sve ocene date pre prekida ostaju.

U slučaju da se nalazi neko strano telo u areni što bi moglo da utiče na takmičenje, test treba da se zaustavi i takmičar može nastaviti kada se strano telo iznese.

ČLAN 40. JAHANJE TESTOVA

Svi zvanični FEI testovi i nacionalni testovi moraju se jahati u celosti napamet i sve radnje moraju biti po redosledu navedenom u testu, osim za one takmičare kojima se testovi čitaju kao vid kompenzatornog dejstva – videti Prilog 2.

1. **Signal zvona.** Sudija na C je odgovoran za signal za start i za merenje 60 sekundi. Sat koji pokazuje 60 sekundi, ukoliko ima, treba da bude jasno vidljiv takmičaru.

Po dobijanju prvog signala zvona takmičar ima 60 sekundi da započne test. Prekoračenje 60 sekundi pre ulaska u arenu biće penalizovano negativnim poenima (videti Član 41.). Isto se odnosi i na takmičara koji uđe u arenu pre signala za start.

U slučaju da konj počne da defcira ili urinira, sat će biti zaustavljen dok konj ne bude spreman da nastavi kada će sat biti ponovo uključen.

2. **Pozdrav.** Svim takmičarima je dozvoljen pozdrav samo naklonom glave.

3. **Pomoć sa strane.** Takmičarev trener, ili druga osoba određena od strane takmičara, može stajati blizu arene, u svrhu prenošenja sudijskih instrukcija, ukoliko je to neophodno.

Iz bezbednosnih razloga, takmičarima Razreda I, II i III kao i takmičarima sa oštećenjem vida dozvoljeno je da budu dopraćeni oko arene od strane trenera ili druge osobe, određene od takmičara, pre samog početka testa. Mogu biti vođeni, ali ne smeju biti trenirani sa zemlje. Ova osoba može stajati uz arenu, sa spoljne strane arene, za vreme trajanja testa. Takmičari mogu ponovo biti ispraćeni/vođeni oko arene nakon završetka testa. U slučaju neposredne opasnosti mogu imati pratnju i unutar arene. Svaka eksterna asistencija koja nije usled neposredne opasnosti, smatraće se kao neovlašćena pomoć i takmičarski par će biti eliminisan.

Pomoć sa strane je dozvoljena za I, II i III razred i sastoji se od 4 pomoćnika koji stoje na uglovima arene iz bezbednosnih razloga. Svaki pomoćnik mora stajati na mestima na koja ih stjuard

Commented [KN6]: Sve ov sam dodala

postavi, tako da ne blokiraju pogled sudija. U slučajevima neposredne opasnosti, mogu pružiti fizičku pomoć takmičaru. Penalizacija će biti određena na osnovu stava sudija na C, koji može isključiti takmičarski par na licu mesta, ili ga eliminisati na kraju testa. Svaka eksterna asistencija koja nije usled neposredne opasnosti, smatraće se kao neovlašćena pomoć i takmičarski par će biti eliminisan.

Za Razrede I, II i III, ukoliko su uslovi povoljni, može se dovesti prateći konj do arene, u svrhu pravljenja društva konju u areni. Prostor gde prateći konj može stajati određuje Predsednik sudijskog kolegijuma pre početka takmičenja. Pratećeg konja obezbeđuje takmičar.

Uzvikivač slova/sufler. Uzvikivač slova izvikuje slova takmičarima koji su slepi/slabovidi. Uzvikivači slova smeju samo da izvikuju slova. Samo glavni Uzvikivač slova može biti u centru arene i ne sme se kretati osim da oslobodi putanju za konja. Svi ostali Uzvikivači slova moraju biti sa spoljne strane arene i mogu se kretati od slova do slova, ne blokirajući pogled sudija na arenu. Maksimalan broj Uzvikivača slova van arene je 4, i 1 sme biti unutar arene.

Sufler sme samo da čita test a ne sme da daje instrukcije ili komentare. Čitanje može biti na maternjem jeziku takmičara ili na srpskom jeziku. Nepoštovanje ovog pravila može da dovede do eliminacije takmičara. Takmičari koji žele da imaju suflera, moraju za to tražiti dozvolu od Sudijskog kolegijuma pre početka takmičenja, jasno iznoseći razlog za to. Takmičar mogu imati samo 1 suflera, koji stoji sa spoljne strane arene na E ili B, ili gde ga postavi Sudija na C, a na udaljenosti dovoljnoj da ga takmičar jasno čuje, a da svojim prisustvom ne ometa konja, kao ni sudije. Suflera obezbeđuje svaki takmičar za sebe. Sufler ne sme nositi bič.

- 4. Greške u kursu testa.** Greškom u kursu testa smatra se ako takmičar odstupi od putanje (kursa) ili kretanje koja se tražila u testu (skrene na pogrešnom mestu, izostavi radnju i sl.). Kada takmičar načini grešku u kursu testa sudija na C će ga upozoriti zvučnim signalom. Ako je potrebno, sudija na C će mu reći od koje tačke da nastavi test i sledeću radnju koju treba da izvrši, zatim prepušta takmičaru da sam nastavi.

Međutim, ukoliko bi davanje zvučnog signala usled greške u kursu testa moglo da poremeti tečnost izvođenja preostalog dela testa (npr. takmičar učini prelaz iz srednjeg kasa u prikupljen hod kod V umesto kod K, ili izvede piruetu na D umesto na L, sudija na C odlučuje da li da signalizira ili da ne signalizira grešku; ako sudija ne oglasi grešku on će je naznačiti u odeljku za komentare u sudijskoj listi i dati odgovarajuće kaznene poene. Ukoliko nije signalizirana greška u kursu testa, a u testu se traži da se element ponovi i takmičar ponovo pravi istu grešku, onda će se takmičar kazniti samo jednom. Odluka da li je ili nije napravljena greška u kursu je isključivo na sudiji na C. Rezultati ostalih sudija će se prema tome prilagoditi.

- 5. Greške u izvođenju testa.** Kada takmičar načini grešku u testu (jaše lako, a prijavljen je sedeći kas kao kompenzatorno dejstvo i sl.) greška neće biti označena zvučnim signalom, ali će biti kažnjena odgovarajućim negativnim poenima kao za grešku u kursu i ubeležena u odeljak za komentare za radnju u toku koje se desila.

Takmičaru nije dozvoljeno da ponovi radnju, sem ako je Predsednik Sudijskog kolegijuma na C nije oglasio kao grešku u kursu. Ako takmičar, ipak, započne neku radnju i pokuša da je ponovo izvede, sudije će ocenjivati samo prvo izvođenje te radnje, a u istom trenutku penalizovaće takmičara za grešku u kursu.

- 6. Neopažene greške.** Ako Sudijski kolegijum nije evidentirao grešku, takmičar od toga može imati samo korist i stoga neće biti penalizovan za grešku.

7. Penalizacija

7.1 "Greška u kursu testa"

Svaka greška u kursu testa, bilo da je označena zvonom ili ne, mora biti kažnjena, osim u gore navedenom slučaju .

Prva greška – pola procenta (0,5) od ukupno ostvarenog procenta

Druga greška – jedan (1) procenat od ukupno ostvarenog procenta

Treća greška – isključenje

Kazneni procenti se oduzimaju na sudijskoj listi svakog sudije od totala (ostvarenog procenta u testu) koji je takmičar dobio kod tog sudije.

7.2 Ostale greške

Odgovornost u pogledu da li takmičar treba ili ne treba da se penalizuje je isključivo na Predsedniku sudijskog kolegijuma (sudiji na C) i sudijske liste drugih sudija moraju biti usklađene sa njegovom odlukom.

Sve dole navedeno se smatra greškom i pola procenta (0,5%) biće oduzeta za svaku grešku kod svakog sudije, ali greške nisu kumulativne i neće dovesti do isključenja takmičara:

- ~ Ulazak u arenu sa, kamašnima i nedostatkom delova opreme jahača. Ako je test već počeo pre nego što su nedostaci zapaženi, sudija na C zaustavlja jahača i ako je potrebno 1 pomoćnik može ući u arenu da koriguje nedostatke. Jahač nastavlja test od radnje kod koje je zaustavljen. Dotadašnje ocene se ne menjaju.
- ~ Neulaženje u arenu u roku od 60 sekundi nakon signala za start (ulazak u arenu u intervalu od 60 do 120 sekundi od signala za start)
- ~ Ulazak u arenu pre signala za start
- ~ Upotreba glasa (od IV i V razreda)

7.3 Kazneni procenti. Kazneni procenti se oduzimaju na sudijskoj listi svakog sudije od ukupno ostvarenog procenta u testu.

8. Eliminacija

8.1 Hramanje konja. U slučaju vidnog i izrazitog hramanja, sudija na C ima pravo da prekine izvođenje testa i obavesti takmičara o eliminaciji. Nije dozvoljena žalba na ovu odluku.

8.2 Otpor konja. Svaki konj koji odbija da nastavi test duže od trideset (60) sekundi biće eliminisan. Ukoliko otpor ugrožava bezbednost takmičara, konja, sudije ili publiku, takmičar će biti eliminisan iz sigurnosnih razloga pre isteka 60 sekundi. Ovo se odnosi i na otpor konja pre ulaska u arenu.

8.3 Pad takmičara i/ili konja. Ako dođe do pada takmičara i/ili konja u toku izvođenja testa, takmičar će biti eliminisan.

8.4 Napuštanje arene za vreme testa. Ako konj napusti potpuno arenu, svojom voljom kao rezultat jahačevog gubitka kontrole nad konjem, sa sve četiri (4) noge, za vreme izvođenja testa, biće eliminisan. U izuzetnim slučajevima, kada jahač skrene konja van arene ili arena nije kontinuirano oivičena, ne odlazi do automatske eliminacije. Odluka o daljem toku testa je na predsedniku sudijskog kolegijuma (sudija na C). Ovakav incident rezultira značajnim smanjenjem ocena.

Ukoliko je konj nenamerno naveden da napusti arenu sa sve četiri (4) noge, iako je arena kontinuirano oivičena, stjuard ili drugo lice ispred organizatora će ukloniti jednu od ogradica da omogući ponovni bezbedni ulazak takmičara i konja u arenu.

8.5 Pomoć sa strane. Svaka pomoć sa strane glasom, signalima i sl. (slušalice, elektronski uređaji) smatra se nelegalnom ili neovlašćenom asistencijom takmičaru i/ili konju. Takmičar i/ili konj koji prima pozitivnu asistenciju mora da bude eliminisan. U slučajevima kada takmičar prekida test i prima pomoć sa strane u svrhu uspostavljanja bezbednosti u samom toku testa (npr. u slučaju gubljenja uzengije), svaki sudija bi trebalo tu radnju da oceni sa nulom (0), ali da dozvoli da se test nastavi. Ukoliko se nebezbedna situacija nastavlja ili ponavlja u toku testa, sudija na C je odgovoran da donese odluku o daljem nastavku testa.

8.6 Krvarenje.

- Ako sudija na C sumnja da ima sveže krvi na konju u toku testa, zaustaviće nastup takmičara da pregleda konja. Ako na konju ima sveže krvi biće eliminisan. Eliminacija je

- konačna. Ako sudija utvrdi da na konju nema sveže krvi, može da se nastavi nastup.
- Ako stjuard na kraju testa otkrije svežu krv u ustima konja i na području gde mamuze dodiruju konjsko telo, obaveštava sudiju na C, koji će da eliminiše takmičarski par (videti i Član 40., stav 10).
 - Ako stjuard prilikom kontrole opreme i konja po završetku testa otkrije svežu krv bilo gde na konju (osim u ustima konja i na području gde mamuze dodiruju konjsko telo), takmičarski par ne biva automatski eliminisan. Glavni stjuard će obavestiti sudiju na C da li je konj sposoban da nastavi dalje takmičenje. Sudija na C će doneti odluku da li je konj sposoban da nastavi takmičenje, a na osnovu saveta dežurnog veterinara. Ukoliko sudija na C odluči da konj nije sposoban da nastavi takmičenje, konju neće biti dozvoljeni naredni startovi, ali do tada ostvareni rezultati takmičarskog para su važeći.
 - U slučaju da je konj eliminisan usled nekog od gore navedenih razloga ili se povredi u toku testa i počne da krvari nakon završetka, treba da ga pregleda dežurni veterinar i da odluči da li konj može da nastavi takmičenje. Na odluku veterinara nema žalbe.

8.7 Ostali razlozi za eliminaciju

- ~ Konj i takmičar ne mogu da odgovore na zahteve nivoa na kom nastupaju
- ~ Izvođenje je protiv dobrobiti konja (krv iz nosa, usta, kože, vidan premor konja)
- ~ Takmičar nije ušao u arenu u roku od 120 sekundi od zvučnog signala, sem kad postoji valjan razlog za kašnjenje koji je prijavljen sudiji na C (valjan razlog može biti gubljenje potkovice i dr.)
- ~ Korišćenje nedozvoljene opreme (opisi dozvoljene i nedozvoljene opreme se nalaze u članu 38 i prilogu 2.)
- ~ Takmičar je izveo radnju višeg nivoa.

9. Izvođenje radnji na određenom mestu. Radnje koje moraju biti izvedene na određenom mestu u areni treba da su izvedene kada je telo jahača kod zadatog mesta, osim u slučaju kada konj prilazi slovu sa dijagonale ili pod pravim uglom na slovo. U ovakvom slučaju promena mora biti izvršena kada konjski nos dotakne stazu kod slova, na taj način konj je prav u prelasku.

10. Početak/kraj testa. Test počinje uslaskom na A, a završava se posle pozdrava na kraju testa čim konj krene napred. Iz razloga kontrole konja na krv i kontrole opreme, test se ne smatra završenim dok se kotrola ne sprovede. Bilo kakav incident pre ili posle kraja testa nema uticaja na ocene. Takmičar treba da napusti arenu onako kako je naznačeno u testu.

OSVRT NA INTERPRETACIJU DRESURNIH TESTOVA

Okreti i krugovi. Takmičar koji se ne kreće po spoljnoj stazi, nastaviće da se kreće po istoj stazi, na istu ruku, bez promene u kretnji ili načinu jahanja dok se od njega ne zatraži da postupi drugačije. Ako se od njega traži da napusti stazu i ponovo se vrati na nju (na pr. kad pravi krug), pri povratku će nastaviti da se kreće na isti način i na istu ruku. Pri jednostavnom skretanju levo ili desno, takmičar će promeniti pravac za 90 stepeni jašući četvrtinu malog kruga (kao da projahuje ugao) počinjući pre nego što stigne do slova i završavajući na pravcu pod odgovarajućim uglom u odnosu na stazu kojom se kretao, i naspram slova.

Promena tipa kretnje kod određenog slova. Konj treba da načini prvi korak u novoj kretnji kada se telo takmičara nađe u liniji sa slovom (kada su prelasci progresivni, mora se početi pre slova). Kada se traži srednji ili produženi galop sa prelaskom u prikupljeni kas, konja treba prikupiti pre prelaska.

Jednostavna promena noge u galopu. Konj se iz galopa prevodi direktno u hod i posle 3 do 5 koraka ponovo prelazi u galop, ali na drugu ruku. Jednostavna promena je uvek kroz hod ukoliko nije drugačije navedeno u testu (promena kroz kas).

Osloboditi i ponovo uspostaviti kontakt sa žvalom (ustima konja). Dati i prihvatiti dizgine: takmičar mora da pomeri obe ruke napred i da potpuno oslobodi kontakt i onda da ga ponovo uspostavi u jednom kontinuiranom pokretu.

Napustiti arenu kod A. Posle finalnog pozdrava takmičar treba u traženoj kretnji da skrene levo ili

desno i nastavi pravo prema A.

Slobodan hod na dugom dizginu. Ovo je kretnja u kojoj je konju data potpuna sloboda da ispruži i spusti vrat i glavu dok takmičar održava lak kontakt na dizginu. Konj se kreće dugim koracima, ali se ne sme dozvoliti da postane lenj.

Trajanje suđenja. Suđenje počinje kad takmičar uđe na A, a završava se kad napusti arenu na A.

Napuštanje arene. Po pravilu se smatra da je konj napustio arenu kada se udalji iz nje sa sve četiri noge.

Škr gutanje zubima i šibanje repom. To mogu biti znaci nervoze, napetosti ili otpora i biće uzeti u obzir prilikom ocenjivanja dotične radnje i u kolektivnoj oceni – oceni za podatnost.

ČLAN 41. OCENJIVANJE

1. Sve radnje i određeni prelasci, koje sudije treba da ocene, su označene brojevima na Sudijskoj listi.
2. Moraju biti ocenjene od 0 do 10 od svakog sudije, 0 je najniža i 10 najviša ocena.
3. Lista ocena:

10	ODLIČNO	5	DOVOLJNO
9	VRLO DOBRO	4	NEDOVOLJNO
8	DOBRO	3	SLABO
7	DOVOLJNO DOBRO	2	LOŠE
6	ZADOVOLJAVAJUĆE	1	VRLO LOŠE
		0	NEIZVEDENA RADNJA

Ocene na pola od 0.5 do 9.5 takođe mogu biti date za sve radnje i kolektivne ocene, kao diskreciono pravo svakog sudije.

“Neizvedena radnja” znači da praktično ništa od tražene radnje nije izvedeno.

4. **Kolektivne ocene** se upisuju nakon što takmičar završi svoj nastup i to za:
 - 1) Kretnje konja (regularnost i sloboda koraka)
 - 2) Impuls (volja konja za kretanjem napred, elastičnost kretnje, relaksiranost leđa)
 - 3) Podatnost (pažnja i poverenje, harmonija i lakoća pokreta, prihvatanje žvale)
 - 4) Osećaj i veština takmičara jahača, preciznost

Kolektivnim ocenama kao i određenim teškim radnjama može biti dodeljen koeficijent koji je određen na svakom testu od strane ODJ kada se jašu nacionalni testovi, odnosno FEI-a kada se jašu FEI testovi.

Prilikom davanja ocene za svaku radnju ponaosob, najpre treba da se definiše da li je ona izvedena nezadovoljavajuće (ocena 4 i manje) ili zadovoljavajuće (ocena 5 i više).

Ako se javi neki problem prilikom izvođenja testa i ne ponovi se, sudija će ga kazniti relativno blago, ali svako ponavljanje istog problema (kao što je trzanje, klimanje glavom, saplitanje konja i sl.) biće oštrije kažnjeno (smanjivanjem ocene).

Škr gutanje zubima i šibanje repom mogu biti znaci tenzije, nervoze ili otpora i biće uzeti u obzir prilikom davanja ocene za radnju prilikom koje se jave, a i pri davanju odgovarajuće kolektivne ocene - ocene za podatnost.

Konji koji otvaraju usta i prebacuju jezik preko žvale prilikom izvođenja testa, biće slabije ocenjeni.

Nivoi testova su pravljani u cilju praćenja napretka konja i treninga.

ČLAN 42. SUDIJSKE LISTE

1. Sudijske liste imaju dve kolone za ocene: prvu za originalnu ocenu i drugu za eventualnu

- korekciju. Svaka korekcija mora biti potpisana od strane sudije koji ju je načinio. Sudijske ocene moraju biti pisane penkalom ili hemijskom olovkom.
2. Sudijske liste imaju dve kolone za tekst: prva kolona predstavlja smernice za izvođenje radnje, a druga kolona je za sudijske napomene i komentare. Davanje komentara je izuzetno preporučeno, pogotovo ako je data ocena 5 i manje.
 3. Sudijske liste treba da budu dostupne takmičarima po završetku utakmice.
 4. Jedan originalni primerak bodovne liste (sa zvaničnih takmičenja), overen od strane sudija, Organizator je dužan da dostavi Savezu. Organizator mora imati minimum 2 bodovne liste – jednu za Savez a drugu za sopstvenu arhivu.
 5. U slučaju da Savez traži kopije sudijskih listi one će biti umnožene i dostavljene Savezu.
 6. Svi testovi su dostupni na sajtu www.skss-ofd.org.rs

ČLAN 43. BODOVANJE I RANGIRANJE

Posle izvođenja svakog testa, i nakon što je svaki sudija dao svoje kolektivne ocene i potpisao sudijsku listu, one se predaju i nose na računanje rezultata. Ocene/poeni se množe sa zadatim koeficijentom, ukoliko postoji, pa se saberu i podele sa najvećim maksimalnim brojem poena, koji je naznačen na samom testu i dobijni rezultat se pomnoži sa sto (100), čime se preračunava u procenat, a procenat mora biti iskazan sa tri (3) decimalna mesta. Od dobijenog procenta se odbijaju kazneni procenti i tako se dobija TOTAL.

1. **Ukupan Total** za plasman se dobija sabiranjem totala dobijenih od strane svih sudija i deljenjem tog zbira sa brojem "sudija".
Ukoliko je neki Razred jahača bonifikovan određenim koeficijentom, Ukupan Total za tog jahača se množi tim koeficijentom i time se dobija Ukupan Total za tog jahača.
Ukoliko postoji više od jednog sudije, objavljuju se posebno totali svakog sudije ponaosob kao i ukupan total.
Organizator nije dužan da javno objavi bilo kakve brojeve osim totala od svakog sudije, ukupnog totala i poretka.
2. **Pojedinačni plasman.** Na svim takmičenjima pobednik je takmičar koji je ostvario najveći ukupan total, drugoplasirani je onaj takmičar sa sledećim ukupnim totalom itd. U slučaju da prva tri (3) takmičara imaju isti ukupan total, za bolje plasiranog se proglašava onaj sa većim brojem poena u kolektivnim ocenama svih sudija. Ukoliko postoji situacija da takmičari imaju isti broj poena i u kolektivnim ocenama, ravnopravno dele plasman. U slučaju kad postoji novčana nagrada takmičari koji eventualno dele plasman dele i nagradu.
U slučaju podjednagog totala u testovima Slobodnog stila za prva tri mesta, viša ocena za umetnički utisak odlučuje ko je bolje plasiran. Ukoliko je umetnički utisak izjednačen, ocene za harmoniju će biti odlučujuće, ako su i one jednake, ocena za koreografiju će biti presudna.
U slučaju jednakosti totala za ostala mesta, takmičari će ravnopravno deliti plasmane.
3. **Ekipni plasman.** Ukupan total za timove se dobija sabiranjem dva totala tima (dva najveća totala ukoliko ekipa ima 3 člana) i deljenjem sa dva (2). Na svim timskim takmičenjima, pobednički tim je onaj koji ima najveći prosečni ukupan total, drugoplasirani tim je onaj sa sledećim najboljim prosečnim ukupnim totalom itd. U slučaju podjednagog prosečnog ukupnog totala za timove, plasman se određuje na osnovu ukupnog totala kod drugoplasiranih takmičara u timu. Takmičar koji ima bolji ukupan total nosi prevagu. Ukoliko postoji situacija da drugoplasirani takmičari u timu imaju isti ukupni total, gleda se zbir kolektivnih ocena. U slučaju jednakosti zbira kolektivnih ocena kod oba drugoplasirana takmičara u timu, timovi ravnopravno dele plasman. U slučaju kad postoji novčana nagrada takmičari koji eventualno dele plasman dele i nagradu.
4. **Protest na formalnu grešku.** U slučaju protesta na formalnu grešku samo zvanični video (ako postoji zvanično video snimanje – sa ugovorom) može da se uzme za dokaz.
5. **Bodovna lista.** Bodovna lista sadrži tabelarno prikazano, pored imena takmičara, konja, Razreda

takmičara i kluba, osvojene poene/ocene kod svakog sudije ponaosob, izdvojene kolektivne ocene kod svakog sudije ponaosob, totale kod svakog sudije ponaosob, ukupan total, zbir kolektivnih ocena, koeficijent za bonifikaciju takmičara ukoliko se isti primenjuje i ukupan total sa bonifikacijom. Bodovna lista mora da sadrži sve informacije u vezi takmičenja – datum održavanja, mesto održavanja, svaku utakmicu koja se jaše na takmičenju sa punim nazivom testa koji se jaše ida bude potpisana od strane svih članova sudijskog kolegijuma.

ČLAN 44. OBJAVLIVANJE REZULTATA

1. Posle nastupa svakog takmičara total dodeljen od strane svakog sudije ponaosob biće objavljen na oglasnoj tabli (prema poziciji sudije: C, B, H, E itd.)
2. Posle objavljivanja konačnog plasmana takmičenja i ukupnog totala, total dodeljen od strane svakog sudije biće objavljeni sa imenom sudije i njegovom pozicijom.
3. Svi totali moraju biti objavljeni u procentima sa 3 decimale – 0,0011-0,0014 se zaokružuju na dole; 0,0015-0,0019 se zaokružuju na gore.
Kada se jašu testovi koji imaju samo ocene za tehničko izvođenje testa, total se računa tako što se ocene (uključujući i ocene sa koeficijentima) sabere i podele sa najvećim maksimalnim brojem poena, koji je naznačen na samom testu i pomnoži sa sto (100).
4. Ukoliko se takmičar povukao sa takmičenja, ili je isključen ili opravdano nije stratovao, to se mora naznačiti pored imena takmičara na tabli sa rezultatima.
5. U koliko postoji elektronska tabla koja prikazuje ocene po svakoj radnji za takmičara, onda se takva tabla može koristiti samo ako je ne mogu videti takmičar i sudije.
6. Rezultati takmičenja moraju biti objavljeni na sajtu Saveza u roku od 7 dana nakon takmičenja.

ČLAN 45. CEREMONIJA DODELE NAGRADA

1. Na svim takmičenjima učestvovanje na Ceremoniji dodele nagrada svih plasiranih takmičara je obavezno.
2. Na ceremoniju dodele nagrade takmičar ne mora izaći na konju, ali mora biti u kompletnoj takmičarskoj opremi pod pretnjom nedodeljivanja nagrade i kazne takmičara. Izuzetak od ovog pravila može biti odobren od Predsednika Sudijskog kolegijuma / Tehničkog delegata / Sudije na C za određeno takmičenje.
3. Oprema takmičara i konja treba da bude ista kao i na takmičenju, ipak crni ili beli bandaži i/ili zvona su dozvoljeni, kao i tamponi za uši i bič. Iz bezbednosnih razloga nije dozvoljeno nošenje zastave ili bilo kojih drugih predmeta. Konji smeju da nose samo pobedničku čebad/lente/prekrivače na ceremoniji dodele nagrada.
4. Takmičari i konji na dodeli nagrada treba da budu postavljeni s leva na desno u sledećem rasporedu - drugo - prvo – treće osvojeno mesto gledano od napred.
5. Rozete treba da budu okačene pre Ceremonije dodele nagrada.
6. Predsednik Sudijskog kolegijuma ili sudija na C mora biti prisutan i uključen u dodelu nagrada i ima pravo da dozvoli odstupanje od procedure ako smatra da je potrebno.
7. Preglasna muzika koja bi mogla da uplaši konje nije dozvoljena prilikom Ceremonije dodele nagrada. Svaki put kada se konji nalaze u grupi (dodela nagrada, veterinarska inspekcija konja itd.) takmičari i pomoćno osoblje moraju da se ponašaju odgovorno.
8. Na Ceremoniji dodele nagrada obavezno je prisustvo svih trenera ili šefova ekipa plasiranih takmičara.
9. Nepažnja i neodgovorno ponašanje može povući dobijanje Opomene.

Velika neodgovornost i nepažnja koji dovedu do nezgode na takmičenju biće prijavljeni Disciplinskom sudu i mogu biti sankcionisani.

Ceremonija dodele nagrada se mora održati odmah nakon održanog takmičenja/utakmice.

Organizator bi trebalo da izbegne situaciju da konji stoje duži vremenski period pre i u toku ovih ceremonija.

ČLAN 46. SUDIJSKI KOLEGIJUM

1. Na svim Prvenstvima Sudijski kolegijum se sastoji od najmanje dva (2) člana.
 - 1.1 Za svako takmičenje određuje se Sudijski kolegijum na osnovu molbe/izjave Organizatora takmičenja, sa svim obavezama i pravima predviđenim odredbama ovog Pravilnika. Ukoliko Organizator ne podnese molbu/izjavu, Savez određuje članove Sudijskog kolegijuma.
 - 1.2 Sudijski kolegijum se delegira na osnovu overenih Propozicija od strane Saveza i molbe - izjave Organizatora.
 - 1.3 Nacionalne sudije koje poseduju licencu za suđenje u konjičkom sportu za tekuću godinu izdatu od strane Saveza mogu biti delegirane da sude na zvaničnim takmičenjima. Takođe međunarodne strane sudije mogu biti pozvane/delegirane da sude na zvaničnim takmičenjima u Srbiji, ukoliko poseduju važeću licencu za suđenje, izdatu od strane svog nacionalnog saveza ili od FEI-a.
 - 1.4 Svaki delegirani sudija mora da poseduje delegatski nalog za suđenje za određeno takmičenje i mora ga pokazati Organizatoru takmičenja.
 - 1.5 Sudijski kolegijum vodi sva takmičenja u skladu sa svojim kompetencijama, donosi odluke o pitanjima u vezi sa takmičenjem, osim o pitanjima koja su u nadležnosti Veterinarske komisije.
 - 1.6 Sudijski kolegijum radi u sastavu od 2, 3 do 5, ili više članova u zavisnosti od nivoa i značaja takmičenja.
 - 1.7 Za rad Sudijskog kolegijuma odgovoran je Predsednik sudijskog kolegijuma.
 - 1.8 Predsednik Sudijskog kolegijuma (Glavni sudija) je najiskusniji sudija u kolegijumu. Takmičar se, dok je u areni, u slučaju nužde obraća Glavnom sudiji koji odlučuje o rešenju postojećeg problema.

Sudijski kolegijum donosi odluke po svakom pitanju u toku takmičenja koja se odnose na samo takmičenje. Odluke se donose većinom glasova. U slučaju jednakosti glasova, kada je iz bilo kog razloga prisutan paran broj sudija, presudan je glas Predsednika Sudijskog kolegijuma.
 - 1.9 Predsednik Sudijskog kolegijuma dužan je da 45-60 minuta pre početka takmičenja pregleda arenu i da izda uputstva za njenu eventualnu korekciju.
 - 1.10 Najmanje jedan član Sudijskog kolegijuma mora biti prisutan na veterinarskoj inspekciji konja.
 - 1.11 Na bilo kom takmičenju, ni jedan sudija ne sme suditi više od približno četrdeset (40) startova na dan.
 - 1.12 Ukoliko član sudijskog kolegijuma iz bilo kog razloga nije u stanju da započne ili da nastavi da sudi takmičenje (delove testa ili više), njegovi rezultati se brišu iz totala za celokupno takmičenje.
 - 1.13 Delegatski nalog neće biti izdat sudiji koji može biti direktno zainteresovan u sledećim situacijama:
 - ~ Ukoliko je trenirao konja/jahača više od pet dana u periodu od dvanaest meseci pre takmičenja
 - ~ Ako je imao ulogu Šefa ekipe ili Reprezentacije na Međunarodnim takmičenjima ili je odgovoran za biranje tima i/ili pojedinaca u okviru NF
 - ~ Ako je vlasnik ili suvlasnik konja koji učestvuje na takmičenju
 - ~ Ukoliko je u bilo kakvoj finansijskoj zavisnosti ili ima dobit od vlasnika, jahača, trenera Organizatora ili drugih povezanih organizacija
 - ~ Ako je u bliskim rodbinskim vezama sa takmičarem (roditelji, sestra/brat, supružnik)

2. Ako je sudija član kluba čiji se konj takmiči, ne smatra se da je direktno zainteresovan.
3. **Sudijski pomoćnik/zapisničar.** Svaki sudija u toku suđenja na takmičenju mora da ima svog pomoćnika/zapisničara (lice koje je sudijski pripravnik ili se bavi konjičkim sportom) koji zapisuje sve ocene i komentare sudije u sudijsku listu određenog takmičara.
Ne preporučuje se da sudijski pomoćnici nastupaju pred sudijom kod kog su bili zapisničari istog takmičarskog dana.
4. **Kontakt sa sudijama.** Svaka vrska kontakta takmičara, trenera, vlasnika konja ili predstavnika klubova sa sudijama u toku utakmice i pre proglašenja plasmana je strogo zabranjen i povlači diskvalifikaciju takmičara, osim u slučaju kada Predsednik ili član sudijskog kolegijuma pozovu takmičara posredstvom Glavnog stjuarda. Ako se radi o trenerima ili o predstavnicima određenog kluba, biće isključeni svi članovi tog kluba. Ako se radi o vlasniku konja svi konji tog vlasnika tog takmičarskog dana neće imati pravo nastupa.

ČLAN 47. KATEGORIZACIJA NACIONALNIH PARADRESURNIH SUDIJA

Sve sudije na zvaničnim takmičenjima moraju biti na zvaničnoj listi dresurnih sudija Nacionalnog Saveza ili FEI.

U cilju obučavanja sudijskog kadra, a u skladu sa mogućnostima koje imamo, da bi sudija bio na zvaničnoj listi sudija na narednu sezonu mora da ima položen sudijski ispit za III kategoriju sudija u dresurnom jahanju.

 Za detaljniju kategorizaciju sudija pogledaj Pravilnik o organizaciji i izvođenju takmičenja u dresurnom jahanju, edicija 2023.

U skladu sa razvojem i unapređenjem dresurnog konjičkog sporta u Srbiji i uključivanjem viših nivoa testova na takmičenjima u Srbiji, što podrazumeva i podizanje nivoa znanja i iskustava sudija u dresurnom jahanju uskladiće se adekvatna nomenklatura.

Napomena: U skladu sa trenutnom situacijom svim sudijama nižih kategorija se do daljnjeg dozvoljava suđenje kao sudijama viših kategorija (zbog nedostatka sudijskog kadra).

ČLAN 48. ŽALBE

1. Žalbe/protesti na odluke Sudijskog kolegijuma podnose se pisanim putem u toku takmičenja neposredno Sudijskom kolegijumu uz polaganje odgovarajuće kaucije u iznosu od 100 evra u dinarskoj protivvrednosti po srednjem kursu NBS na taj dan. Za polaganje kaucije Sudijski kolegijum ne izdaje priznanicu za plaćenu kauciju već žalbu i plaćenu kauciju evidentira u Sudijski zapisnik.
2. Žalba/protest se može uložiti najranije jedan sat pre početka takmičenja (na Propozicije ili učešće pojedinih klubova, takmičara ili konja), u toku takmičenja i najkasnije pola sata posle završetka poslednje Ceremonije proglašenja takmičenja.
3. Ukoliko se potkrala matematička greška u sabiranju ocena i/ili računanju procenta i/ili konačnom plasmanu, mora se podneti žalba na licu mesta Glavnom stjuardu – najkasnije 1 sat po proglašenju. U ovom slučaju podnosilac žalbe/protesta oslobođen je plaćanja takse. Glavni stjuard je dužan da Sudijskom kolegijumu podnese na uvid sudijske liste na kojima je nastala matematička greška.
4. Nepodnošenje žalbe/protesta u navedenom roku i na navedeni način ima za posledicu da se žalba – protest neće uzimati u razmatranje.
5. Odluka Sudije na C je konačna.
6. Žalbu/protest uz polaganje odgovarajuće kaucije u pisanoj formi može uložiti šef ekipe ili takmičar ukoliko nema šefa ekipe.

7. Tehničkom delegatu žalbu – protest može podneti pojedini Sudija ili Rukovodstvo takmičenja uz polaganje kaucije u iznosu od 100 evra u dinarskoj protivvrednosti po srednjem kursu NBS na taj dan.
8. Sudijski kolegijum ili Tehnički delegat su dužni da odmah reše podnetu žalbu/protest.
9. Ukoliko se žalba/protest reši povoljno po podnosioca žalbe kaucija se vraća, a ako je rešenje negativno po podnosioca žalbe kaucija se zadržava u korist Organizatora. Ukoliko Sudijski kolegijum ili Tehnički delegat nisu u mogućnosti da reše žalbu/protest u toku samog takmičenja ili podnosilac žalbe/protesta nije zadovoljan odlukom, može se žaliti Upravnom odboru Saveza.
10. Žalbe Upravnom odboru Saveza za određeno takmičenje mogu se podneti u pisanoj formi najkasnije 3 dana računajući od dana završetka takmičenja, uz polaganje odgovarajuće kaucije u iznosu od 100 evra u dinarskoj protivvrednosti po srednjem kursu NBS na taj dan. U slučaju prihvatanja žalbe kaucija se vraća.

ČLAN 49. ZLOUPOTREBA KONJA

1. **Zloupotreba konja:** Delo ili propust koji uzrokuje ili može da uzrokuje bol ili nelagodnost konju uključuje ali se ne ograničava na sledeće:
 - 1.1 Bičevanje ili batiranje konja
 - 1.2 Podvrgavanje konja bilo kakvom električnom šoku
 - 1.3 Intenzivna ili stalna upotreba mamuza
 - 1.4 Udaranje konja po ustima sa žvalom ili nekim drugim predmetom
 - 1.5 Takmičenje sa iscrpljenim, hromim ili povređenim konjem
 - 1.6 Udaranje konja
 - 1.7 Nenormalno senzibilisanje ili desenzibilisanje bilo kog dela konja
 - 1.8 Ostavljanje konja bez adekvatn hrane, vode ili treninga
 - 1.9 Korišćenje bilo kakve opreme koja prouzrokuje suvišan bol

2. Prekomerna upotreba sile

Pod pretnjom eliminacije sa takmičenja i prijave Disciplinskom sudu, zabranjeno je:

1. udariti konja po glavi;
2. šutnuti ili šutirati konja;
3. na bilo koji drugi način fizički ili psihički maltretirati konja.

Pod pretnjom **prve opomene** zabranjeno je:

1. u areni i zagrevalištu prekomerna upotreba biča;
2. kažnjavanje konja udarcem dizgina ili bilo kojim drugim delom opreme ili predmetom po bilo kom delu tela konja;
3. oštetiti konju kožu mamuzama;
4. više puta (3-4 puta) uzastopce grubo udarati listom (mamužati konja).

Pod pretnjom **druge opomene** i prijave Disciplinskom sudu Saveza, zabranjeno je:

1. u areni i zagrevalištu prekomerna upotreba biča posle prve opomene;
2. kažnjavanje konja udarcem dizgina ili bilo kojim drugim delom opreme ili predmetom po bilo kom delu tela konja posle prve opomene;
3. oštetiti konju kožu mamuzama posle prve opomene;
4. više puta (3-4 puta) uzastopce grubo udarati listom posle prve opomene (mamužati konja).

Pod pretnjom eliminacije sa takmičenja i prijave Disciplinskom sudu Saveza, zabranjeno je:

1. u areni i zagrevalištu prekomerna upotreba biča posle druge opomene;
2. kažnjavanje konja udarcem sa bičem, sa dizginima ili bilo kojim drugim delom opreme ili predmetom po bilo kom delu tela konja, posle druge opomene;
3. više puta (3-4 puta) uzastopce grubo udarati listom posle druge opomene (mamuzati konja);

ČLAN 50. VETERINAR I VETERINARSKA KOMISIJA

Na svakom nacionalnom takmičenju obavezno je prisustvo veterinara. Veterinari se delegiraju i vrše svoju dužnost prema Veterinarskom Pravilniku.

ČLAN 51. STJUARD

Glavni stjuard je lice koje u koordinaciji sa stjuardima pomoćnicima i Sudijskim kolegijumom sprovodi takmičenje prema Propozicijama i satnici takmičenja. Glavni stjuard je jedini koji ima pravo da komunicira sa sudijama u toku takmičenja. Sva eventualna komunikacija između učesnika takmičenja i sudija obavlja se preko Glavnog stjuarda.

Stjuard na kontroli opreme mora biti tako postavljen da može proveriti opremu svakog konja i takmičara odmah nakon što napuste arenu, a da ne ometa ulazak narednog takmičara u postor oko arene. Njegova dužnost je provera opreme takmičara i konja uključujući i proveru žvale (ako postoji sumnja, može da zahteva skidanje cele uzde). Provera žvale se mora obaviti sa velikim oprezom i uz obavezno korišćenje rukavica za jednokratnu upotrebu.

Ako se ustanovi da je korišćena zabranjena žvala ili da je konju bio vezan jezik, ili je narušen kontinuitet kože konja u bilo kom delu tela uz prisutvo krvi na koži, ustima ili nozdrvama, takmičar i konj biće isključeni iz daljeg takmičenja.

Stjuard može da bude (ali i ne mora) sudija ili sudijski pripravnik koji na datoj utakmici ne sudi. Stjuard je za svoj rad odgovoran Glavnom stjuardu i Sudijskom kolegijumu.

Stjuard u zagrevalištu je lice koje vodi računa o redosledu nastupa takmičara, ulasku u zagrevalište, ponašanju u zagrevalištu, pozivanju takmičara, najavi eventualnih izmena redosleda (u slučaju kašnjenja takmičara, odustajanja i sl.) i u tom slučaju treba da obavesti Glavnog stjuarda.

Stjuard za računanje rezultata je službeno lice koje računa poene i totale na sudijskim listama, ukupne totale, izračunava plasman i popunjava bodovnu listu (bilo elektronski ili ručno).

ČLAN 52. INSPEKCIJA I PREGLED KONJA I PASOŠI KONJA

Inspekcija i pregled konja mora biti u skladu sa Veterinarskim pravilnikom. Za pasoše konja pogledati Član 10. ovog Pravilnika.

ČLAN 53. DOPING KONTROLA

Na svim takmičenjima takmičari i takmičarski konji podležu doping kontroli prema Pravilniku o sprečavanju dopinga u sportu. Predstavnici klubova, vlasnici, šefovi ekipa, treneri i takmičari su u obavezi da omoguće i pomognu ako je potrebno uzimanje uzoraka (krv, urin, pljuvačka) u skladu sa

protokolom o uzimanju uzoraka za doping kontrolu (ADAS).

ČLAN 54. PROPOZICIJE

Za sva takmičenja Organizator takmičenja sastavlja Propozicije koje u svemu moraju biti u skladu sa ovim Pravilnikom i koje obuhvataju program takmičenja i uslove takmičenja. Sve Propozicije pre puštanja u promet moraju biti odobrene od Saveza. Jedino Savez odobrava sve Propozicije i izmene i dopune istih za sva takmičenja koja se odvijaju na teritoriju Republike Srbije.

Propozicije moraju biti dostavljene na odobrenje najmanje 40 dana pre vremena određenog za takmičenje, osim u izvanrednim slučajevima koji se objavljuju u Službenom glasniku Republike Srbije. Nijedan organ i nijedno lice ne sme odobriti Propozicije koje su dostavljene na odobrenje posle naznačenog roka. Pre nego što su odobrene, Propozicije se ne smeju slati na teren. Ukoliko organ nadležan za odobravanje Propozicija na iste stavi primedbe, Organizator je dužan da izvrši ispravku u Propozicijama.

Za svaku tehničku izmenu već odobrenih Propozicija (npr. datum, mesto održavanja takmičenja) mora se pribaviti odobrenje organa koji je Propozicije odobrio najkasnije 10 dana pre vremena određenog za takmičenje. Ni jedan organ i nijedno lice ne sme odobriti izmene Propozicija koje su dostavljene na odobrenje posle naznačenog roka. Organizator se obavezuje da o odobrenim izmenama u Propozicijama pismeno obavesti sve učesnike.

Propozicije treba da sadrže "Opšte odredbe" tj. finansijske i druge uslove za učešće na takmičenju. Propozicije takmičenja moraju se dostaviti pozvanim klubovima najkasnije 14 dana pre početka takmičenja.

Propozicije su kao ugovorni uslovi u svemu obavezujuće i za Organizatora i za učesnike.

O promeni termina takmičenja mora se u pisanoj formi obavestiti Savez i potrebno je od Saveza zatražiti novi "slobodan" termin.

U slučaju da se takmičenje odlaže ili se ne održava, Organizator pod pretnjom nadoknade putnih troškova (gorivo i putarina) za takmičare, takmičarske konje, službena lica i pozvanim klubovima i izricanje kaznene mere od strane Saveza, mora pisanim putem (može E-mailom) da obavesti sve pozvane klubove i Savez o odlaganju ili neodržavanju takmičenja najkasnije 3 dana pre planiranog dana održavanja takmičenja.

Ni jedan Organizator ne može samovoljno odabrati novi termin takmičenja, jer u protivnom Savez neće odobriti Propozicije.

Na molbu Organizatora takmičenja, Savez će obavestiti Organizatora o slobodnom – novom terminu za organizaciju takmičenja.

OBAVEZE ORGANIZATORA

Organizator takmičenja obezbeđuje:

1. Komplet za postavljanje arene
2. Ograđen prostor za izvođenje takmičenja i za zagrevanje
3. Prostor za prihvatanje konja pod krovom, bokseve i/ili štandove sa prostirkom koja će učesnicima biti na raspolaganju tokom celog takmičenja.
4. Prostor za održavanje Tehničke konferencije

5. Nagrade za plasirane na takmičenju (počasne i/ili robne i/ili novčane)
6. Sudijski kolegijum (lica sa liste sudija SKSS-OFD i FEI)
7. Stjuarde
8. Dežurnog veterina
9. Dežurnog potkivača
10. Dežurnu medicinsku ekipu sa ambulantnim kolima za sve vreme takmičenja.
11. Zapisničare (za svakog sudiju)
12. Lice nadležno za primanje prijava
13. Minimalno 3 lica koja će postaviti, održavati i skloniti arenu (u dogovoru sa domaćinom takmičenja)
14. Lice koje će da otvara i zatvara arenu
15. Ozvučenje (ukoliko postoji mogućnost)
16. Konferansijea (ukoliko postoji mogućnost)
17. Prijavu skupa MUP-u
18. Dostavljanje propozicija, protokola takmičenja Tehničkom delegatu, svim Sudijama, dežurnom veterinaru, klubovima registrovanim za takmičenje u tekućoj godini i stranim NF
19. Sudijske liste i bodovne liste (koje potražuje od ODJ).
20. Pravljenje startne liste sa tačnim vremenom nastupa svakog takmičara (koja mora biti objavljena najmanje 1 sat pre početka takmičenja) /Obavezno konsultovati ODJ/.
21. Po završetku takmičenja obavezano je da se bodovna lista dostavi Sekretarijatu SKSS-OFD.

ČLAN 55. PRVENSTVA

Prvenstva (državna, regionalna i gradska):

Prvenstva se mogu organizovati za sve zastupljene razrede.

Takmičar mora jahati istog konja na svim utakmicama jednog kola koje se boduju za određeno Prvenstvo.

Na osnovu rezultata kroz sve utakmice koje se boduju za Prvenstvo određuje se plasman takmičara. Utakmice koje se boduju za Prvenstvo mogu se jahati i samo za utakmicu.

U slučaju da takmičar jaše dva konja za utakmicu, pre početka takmičenja mora se odlučiti sa kojim konjem će biti bodovan za Prvenstvo i sa tim konjem mora prvo da nastupi.

Utakmice koje se boduje za Prvenstvo mora da sudi najmanje dvoje (2) sudija u Sudijskom kolegijumu.

Na Prvenstvima mogu se kao zadaci dati kako nacionalni testovi, tako i FEI testovi.

Individualna konkurencija

Da bi se održalo Prvenstvo u individualnoj konkurenciji u jednom razredu potrebno je da u tom razredu startuje najmanje 2 takmičara. U protivnom za tu godinu u tom razredu se neće održati Prvenstvo.

Na svim Prvenstvima u individualnoj konkurenciji biće proglašeni plasirani ako bar jedan takmičar završi takmičenje. Takmičar koji ne završi takmičenje ne može biti plasiran niti može primiti nagradu.

Ekipna konkurencija

Da bi se održalo Prvenstvo u ekipnoj konkurenciji u jednom razredu potrebno je da u tom razredu startuje najmanje dve (2) ekipe. U protivnim za tu godinu u tom razredu se neće održati Ekipno Prvenstvo.

Na svim Prvenstvima u ekipnoj konkurenciji proglašiće se plasirani, ako bar jedna ekipa završi takmičenje. Ekipa koja ne završi takmičenje ne može biti plasirana niti može primiti nagradu.

Ekipu čine dva ili tri člana, a boduju se dva bolje rangirana rezultata takmičara. Da bi se ekipa bodovala dva člana ekipe moraju da završe takmičenje.

Uslovi učešća na Prvenstvu

1. Na takmičenjima za Prvenstvo Republike Srbije takmičar mora imati srpsko državljanstvo, da bi mogao da se takmiči u konkurenciji za Prvenstvo.
2. Na takmičenjima za Prvenstvo takmičar i takmičarski konj ne moraju biti registrovani za isti klub.
3. Na Prvenstvima klupsku ekipu čine isključivo takmičari koji su registrovani za isti klub. Na Prvenstvima nije dozvoljeno sastavljati mešovite ekipe, tj. da članovi ekipe budu registrovani za različite klubove.
4. U jednom Razredu za Prvenstvo takmičar može jahati samo jednog konja.
5. Na jednom Prvenstvu takmičar može startovati za zvaničnu titulu, plasman i nagradu u više razreda pod uslovom da u svakom razredu jaše drugog konja.
6. Na Prvenstvima takmičar ima pravo da startuje i "za utakmicu i/ili Turnir", ukoliko je to omogućeno Propozicijama, ali na drugom/drugim konju/konjima i tada, pod obavezno, mora da startuje posle svog starta za Prvenstvo. Start "za utakmicu i/ili Turnir" je uvek na kraju nastupa takmičara u utakmici za Razred Prvenstva. Za svaki takav start odnose se sva pravila, obaveze i kaznene mere opisane u ovom Pravilniku. U slučaju da Propozicijama takmičenja nije predviđeno/dozvoljeno startovanje "za utakmicu i/ili Turnir", onda ovakvo startovanje takmičara nije dozvoljen.
7. Radi edukacije konja i/ili takmičara, ako je tako regulisano Propozicijama, takmičar može startovati van konkurencije na Prvenstvima poštujući uslove učešća propisane članom 34.
8. Takmičarski konj može nastupiti u dva različita razreda u konkurenciji za Prvenstvo (sa različitim takmičarima).
U slučaju da dva takmičara jašu istog konja, jedan u konkurenciji za Prvenstvo, drugi u konkurenciji za utakmicu, takmičar koji jaše konja u konkurenciji za utakmicu može jahati isključivo nakon što takmičar koji jaše za Prvenstvo završi sve utakmice koje se boduju za Prvenstvo. U ovakvim slučajevima, takmičar koji deli konja, a ne jaše za Prvenstvo, ne može jahati u konkurenciji za turnir već samo za utakmicu.
9. Takmičarski konj, koji je na Prvenstvu u bilo kojoj utakmici startovao van konkurencije, ne može startovati u konkurenciji ni u jednom Razredu za Prvenstvo.

ČLAN 56. ZAVRŠNE ODREDBE

Ovaj Pravilnik o organizaciji i izvođenju takmičenja u paradresurnom jahanju usklađen je sa FEI Pravilnikom za takmičenja u paradresurnom jahanju (PARA DRESSAGE RULES, 4th edition, effective 1 January 2024) važećim od 2024. godine.

Pravilnik stupa na snagu 01.03.2024. godine i primenjuje se odmah.

Za tumačenje Pravilnika nadležni su jedino Odbor za dresurno jahanje, a kao drugostepeni Upravni odbor Saveza.

27.04.2024. godine.

overava
Savez za konjički sport Srbije –OFD

Predsednik
Irena Nicović

SADRŽAJ

PREAMBULA	2
DOBROBIT KONJA - FEI KODEKS PONAŠANJA ZA DOBROBIT KONJA	3-4
OPŠTI DEO – Član 1.	5
KLUBOVI I REGISTRACIJA – Član 2.	5
KLASIFIKACIONA KOMISIJA – Član 3.	5
TAKMIČAR – Član 4. – Član 10.	5-7
TAKMIČARSKI KONJ – Član 11. – Član 13.	7-9
FEI DEFINICIJE KRETNJI I RADNJI	9-21
SVRHA I OPŠTI PRINCIPI DRESURNOG JAHANJA – ČLAN 14.	9-10
ČLAN 15. STOJ	10
ČLAN 16. HOD	10-11
ČLAN 17. KAS	12
ČLAN 18. GALOP	13-14
ČLAN 19. ODSUPANJE	14
ČLAN 20. PRELASCI	14
ČLAN 21. POLUPARADA	14-15
ČLAN 22. PROMENE PRAVCA	15
ČLAN 23. FIGURE	15-16
ČLAN 24. JILDING (LEG-YIELDING)	16-17
ČLAN 25. LATERALNE KRETNJE/PRIMANJA	17-18
ČLAN 26. PIRUETA, POLU-PIRUETA I OKRETANJE NA ZADNJEM DELU TRUPA	18-19
ČLAN 27. IMPULS/PODATNOST	19-20
ČLAN 28. PRIKUPLJENOST	20
ČLAN 29. POZICIJA JAHAČA I DEJSTVA KOJA PRIMENJUJE	20-21
PARADRESURNA TAKMIČENJA	21
ČLAN 30. CILJ PARADRESURNIH TAKMIČENJA	21
ČLAN 31. KATEGORIJE PARADRESURNIH TAKMIČENJA	21-22

ČLAN 32. TESTOVI ZA TAKMIČENJA U PARADRESURNOM JAHANJU	22-23
ČLAN 33. USLOVI UČEŠĆA	23-24
ČLAN 34. POZIVI, UPISI I ZAMENE	24-25
ČLAN 35. POTVRDA O UČEŠĆU	25
ČLAN 36. IZVLAČENJE REDOSLEDA NASTUPA	25-26
ČLAN 37. OPREMA TAKMIČARA	26
ČLAN 38. OPREMA KONJA	26-37
ČLAN 39. ARENA	37-39
ČLAN 40. JAHANJE TESTOVA	39-43
ČLAN 41. OCENJIVANJE	43
ČLAN 42. SUDIJSKE LISTE	44
ČLAN 43. BODOVANJE I RANGIRANJE	44-45
ČLAN 44. OBJAVLJIVANJE REZULTATA	45
ČLAN 45. CEREMONIJA DODELE NAGRADA	45-46
ČLAN 46. SUDIJSKI KOLEGIJUM	46-47
ČLAN 47. KATEGORIZACIJA NACIONALNIH PARADRESURNIH SUDIJA	47
ČLAN 48. ŽALBE	47-48
ČLAN 49. ZLOUPOTREBA KONJA	48-49
ČLAN 50. VETERINAR I VETERINARSKA KOMISIJA	49
ČLAN 51. STJUARD	49
ČLAN 52. INSPEKCIJA I PREGLED KONJA I PASOŠI KONJA	49
ČLAN 53. DOPING KONTROLA	50
ČLAN 54. PROPOZICIJE	50-51
ČLAN 55. PRVENSTVA	51-52
ČLAN 56. ZAVRŠNE ODREDBE	53
SADRŽAJ	54-55

Prilog 1 – Klifikacija oštećenja – Prihvaćena oštećenja, metodologija procene i minimalni kriterijuma za oštećenja

Prihvaćena oštećenja	Primeri zdravstvenog stanja	Metodologija procene	Minimalni kriterijum za oštećenja
Oslabljena snaga mišića Takmičari sa oslabljenim mišićima imaju zdravstveno stanje koje ili smanjuje ili u potpunosti eliminiše njihovu sposobnost da voljno kontrakuju mišiće u svrhu kretanja i stvaranja snage.	Osnovni primeri zdravstvenog stanja koji može dovesti do slabosti mišića uključuju povredu kičmene moždine (potpuna ili delimična, kvadri ili paraplegija ili paraliza), mišićna distrofija, post-polio sindrom ili spina bifida.	Snaga mišića	Više od 15% gubitka snage, najmanje u jednom gornjem ili donjem ekstremitetu.
Nedostatak ekstremiteta Takmičari sa nedostatkom ekstremiteta imaju potpuno ili delimično odsustvo kostiju ili zglobova kao posledicu trauma.	Osnovni primeri zdravstvenog stanja koji mogu dovesti do nedostatka ekstremiteta uključuju: amputaciju, bolest (npr. amputacija usled raka kostiju), ili urođen nedostatak ekstremiteta (npr. dismelija).	Snaga mišića i opseg pokreta, dužina patrljka.	Više od 15% gubitka snage, ili opsega pokreta u najmanje jednom donjem ili gornjem ekstremitetu.
Različita dužina nogu Takmičari sa različitom dužinom nogu imaju razliku u dužini donjih ekstremiteta.	Osnovni primeri zdravstvenog stanja koji mogu dovesti do različite dužine donjih ekstremiteta: dismelija ili urođeni poremećaj rasta donjih ekstremiteta.	Snaga mišića i opseg pokreta	Više od 15% gubitka snage, ili opsega pokreta u najmanje jednom donjem ili gornjem ekstremitetu.
Nizak rast Takmičari niskog rasta imaju smanjenu dužinu kostiju gornjih i donjih ekstremiteta, kao i trupa.	Osnovni primeri zdravstvenog stanja koji mogu dovesti do niskog rasta su ahondroplazija, disfunkcija hormona rasta i osteogenesis imperfecta (bolest krkih kostiju).	Snaga mišića i opseg pokreta Visina Starost	Više od 15% gubitka snage, opsega ili koordinacije u najmanje jednom gornjem i/ili donjem ekstremitetu.
Hipertonija Takmičari sa hipertonijom imaju pojačan napon u mišićima i smanjenu mogućnost istezanja prouzrokovanu oštećenjem centralnog nervnog sistema.	Osnovni primeri zdravstvenog stanja koji mogu dovesti do hipertonije – cerebralna paraliza, traumatska povreda glave i šlog.	Koordinacija	Više od 15% gubitka koordinacije u najmanje jednom donjem i/ili gornjem ekstremitetu.
Ataksija Takmičari sa ataksijom imaju nekoordinisane pokrete uzrokovane povredom centralnog nervnog sistema.	Osnovni primeri zdravstvenog stanja koji mogu dovesti do ataksije – cerebralna paraliza, traumatska povreda glave, šlog i multipila skleroza.	Koordinacija	Više od 15% gubitka koordinacije u najmanje jednom donjem i/ili gornjem ekstremitetu.
Atetoz Takmičari sa atetozom imaju stalne nevoljne pokrete.	Osnovni primeri zdravstvenog stanja koji mogu dovesti do atetoz - cerebralna paraliza, traumatska povreda glave i šlog.	Koordinacija	Više od 15% gubitka koordinacije u najmanje jednom donjem i/ili gornjem ekstremitetu.
Poremećen pasivni opseg pokreta Takmičari sa poremećenim pasivnim opsegom pokreta imaju restriktivne ili nepostojeće pasivne pokrete u jednom ili više zglobova.	Osnovni primeri zdravstvenog stanja koji mogu dovesti do poremećaja pasivnog obima pokreta – artrogripoza ili kontrakcija kao rezultat hronične imobilizacije zglobova ili zgloba koji je pretrpeo oštećenje.	Opseg pokreta	Više od 15% gubitka opsega pokreta i najmanje jednom gornjem i/ili donjem ekstremitetu.

U vezi sa upotrebom standardnih kompenzatornih dejstava postavljene su minimalni kriterijumi oštećenja na sledeći način:

1. Za prihvatljiva oštećenja osim oštećenja vida, kriterijumi minimalnog oštećenja ne smeju da uzimaju u obzir stepen do kojeg upotreba kompenzatornih dejstava može uticati na to kako je sportista u stanju da izvrši specifične zadatke i aktivnosti osnovne za sport;
2. Za oštećenje vida, kriterijumi za minimalno oštećenje moraju uzeti u obzir stepen do kojeg upotreba kompenzatornih dejstava može uticati na to kako je sportista u stanju da izvrši specifične zadatke i aktivnosti osnovne za sport.

Takmičari sa višestrukim oštećenjima:

Takmičar koji ima fizičko oštećenje i oštećenje vida može biti tako klasifikovan da mu se dodeli više od jednog profila i da mu se dodeli ocena prema dvostrukom profilu u odnosu na ta oštećenja. U takvim slučajevima takmičaru mora biti ponudena prilika da učestvuje u sesiji evaluacije svakog relevantnog oštećenja, bilo na relevantnom događaju ili sledećem događaju. Na kraju sesija evaluacije, sportisti će biti dodeljen odgovarajući profil/profili i jedinstvena ocena određena na osnovu dodeljenih dvostrukih profila.

Razredi takmičara:

Razred I

Takmičari u Razredu I imaju teška oštećenja sva četiri ekstremiteta i trupa. Ova kategorija takmičara koristi invalidska kolica. Neki mogu da hodaju, ali nestabilno. Trup i balans su značajno oštećeni. Profili: 1, 2, 3, 5, 7, 12a i 13.

Razred II

Takmičari u Razredu II imaju ili teško oštećenje trupa i minimalno oštećenje gornjih ekstremiteta ili umereno oštećenje trupa, ka oi donjih i gornjih ekstremiteta. Većina takmičara iz ovog razreda koristi invalidska kolica u svakodnevnom životu. Profili: 4, 6, 9, 10a, 11a, 12b i 31a.

Razred III

Takmičari u razredu III imaju teška oštećenja u oba donja ekstremiteta sa minimalnim ili bez oštećenja trupa ili umerena pštećenja gornjih i donjih ekstremiteta i trupa. Neki od ovih takmičara koriste invalidska kolica u svakodnevnom životu. Profili: 8, 10b, 11b, 14, 17a, 18a, 27, 31b, 32.

Razred IV

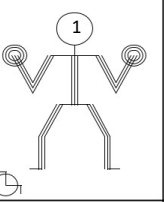
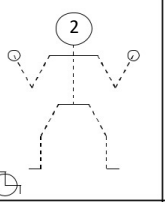
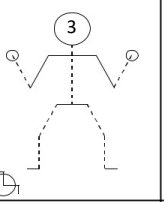
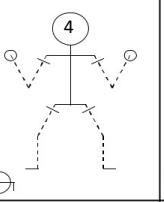
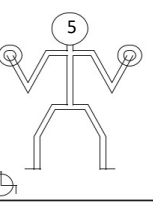
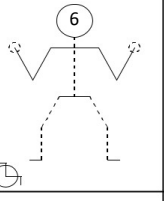
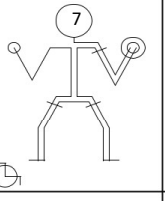
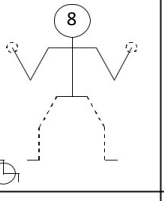
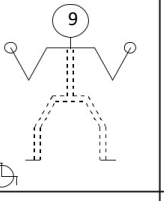
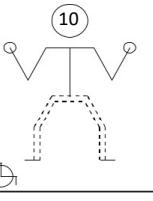
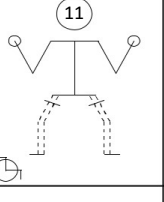
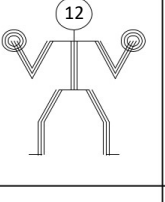
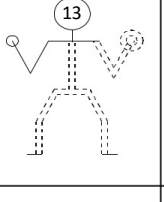
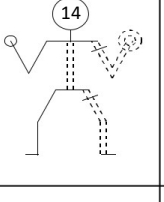
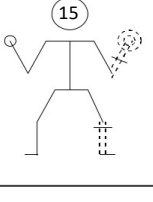
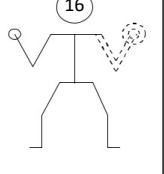
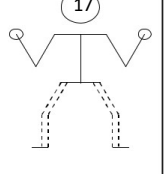
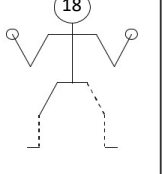
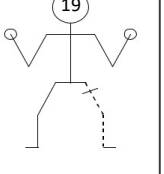
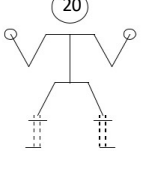
Takmičari u Razredu IV imaju teška oštećenja ili nedostatak oba gornja ekstremiteta ili umereno oštećenje sva četiri ekstremiteta ili nizak rast. Takmičari iz ovog razreda mogu samostalno da hodaju i obično ne koriste invalidska kolica. Razred IV uključuje takmičare sa oštećenjem vida u rangu B1 sa vrlo niskom oštrinom vida i/ili bez prepoznavanja svetlosti. Profili: 15, 17b, 18b, 19a, 21, 25, 26a, 28 i 36.

Razred V

Takmičari u Razredu V imaju blago oštećenje pokreta ili mišićne snage ili nedostatak jednog ekstremiteta ili delimičan nedostatak dva ekstremiteta. Ovaj razred takođe uključuje takmičare sa oštećenjem vida u rangu B1 sa većom oštrinom vida nego takmičari u Razredu IV i/ili vizuelnim poljem manjim od 5 stepeni radijusa. Profili: 16, 19b, 20, 22, 23, 24, 26b i 37a.

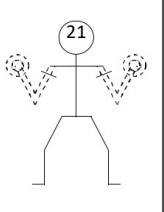
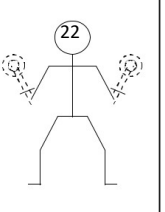
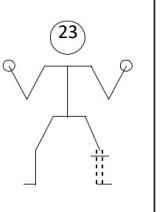
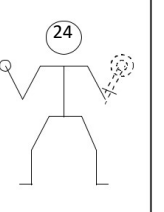
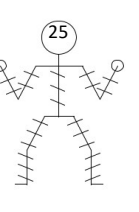
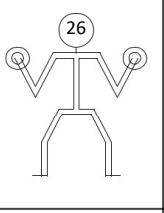
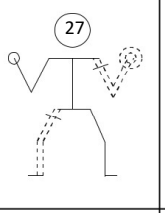
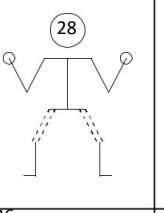
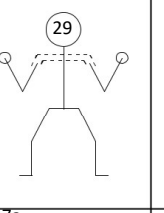
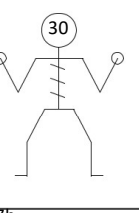
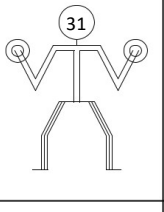
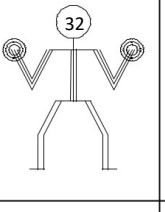
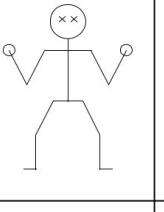
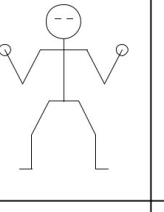
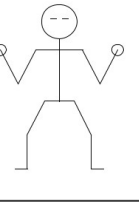
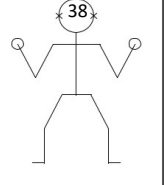
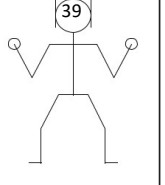
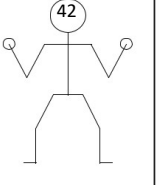
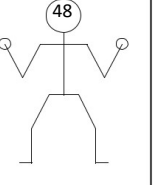
Profili bez razredne klasifikacije: 29, 30, 37b, 38, 42, 48 i 39.

Profili takmičara – definicije i dodela profila Razredima:

				
				
				
				
				
				

LEGENDA:

Normalna funkcija ili minimalno oštećenje	koriste invalidska kolica
Pareza	nedostatak ekstremiteta
nedostatak koordinacije	veliki nedostatak koordinacije
Pareza ili nedostatak koordinacije	deformitet

LEGENDA:

Normalna funkcija ili minimalno oštećenje	koriste invalidska kolica
Pareza	nedostatak ekstremiteta
nedostatak koordinacije	veliki nedostatak koordinacije
Pareza ili nedostatak koordinacije	deformitet

1. Sva četiri ekstremiteta sa smanjenom funkcijom – osobe sa ovim oštećenjem imaju tešku hipertoniju, atetozu, ataksiju ili parezu prisutnu u sva četiri ekstremiteta i trupu. Ekstremiteti mogu biti teško oštećeni ili nepostoje. Koriste invalidska kolica u svakodnevnom životu. Razred I
2. Sva četiri ekstremiteta sa smanjenom funkcijom - osobe sa ovim oštećenjem imaju tešku hipertoniju, atetozu, ataksiju ili parezu prisutnu u sva četiri ekstremiteta i trupu. Malo ili nimalo korišćenje sva četiri ekstremiteta i vrlo loša kontrola trupa. Imaju kompletnu povredu kičmene moždine nivoa C5/C6. Neophodna su im invalidska kolica i lični asistent za svakodnevni život. Mogu da saviju ruke u laktovima i mogu saostalno da guraju invalidska kolica. Razred I
3. Sva četiri ekstremiteta sa smanjenom funkcijom - osobe sa ovim oštećenjem imaju umerenu hipertoniju, atetozu, ataksiju ili parezu prisutnu u sva četiri ekstremiteta i trupu, veoma loš balans i nemogućnost hvata. Mogu imati teško oštećenje funkcije fleksora, ekstenzora i drugih mišića sake. Imaju kompletnu povredu kičmene moždine nivoa C6/C7. Koriste invalidska kolica. Razred I
4. Sva četiri ekstremiteta sa smanjenom funkcijom - osobe sa ovim oštećenjem imaju tešku hipertoniju, atetozu, ataksiju ili parezu prisutnu u sva četiri ekstremiteta, nedostatak svih ekstremiteta, gotovo da ne koriste sva četiri ekstremiteta, ali imaju dobru kontrolu trupa. Uglavnom koriste sedišta za kontrolu kretanje konja. Mogu na neki način gurati invalidska kolica. Razred II
5. Sva četiri ekstremiteta sa smanjenom funkcijom - osobe sa ovim oštećenjem imaju umerenu hipertoniju, atetozu, ataksiju ili parezu prisutnu u sva četiri ekstremiteta i trupu; mogu imati umerenu kontrolu trupa uz poteškoće; ili poteškoće u kontroli pokreta ruku ili nogu. Mogu da guraju invalidska kolica uz otežano korišćenje ruku ili nogu. Ekstremitete teško kontrolišu u bilo kojim aktivnostima. Razred I
6. Sva četiri ekstremiteta sa smanjenom funkcijom - osobe sa ovim oštećenjem imaju umerenu hipertoniju, atetozu, ataksiju ili parezu prisutnu u nogama i lošu kontrolu trupa. Mogu imati kompletnu povredu kičmene moždine nivoa C8/T1 ili umerenu kvadriplegiju. Minimalno oštećenje funkcije ruku sa umereno slabim šakama ili lošom kontrolom ruku. Koriste invalidska kolica. Razred II
7. Tri ekstremiteta sa smanjenom funkcijom – teška hipertonija, atetozu, ataksija ili oštećenje funkcije prisutno u tri ekstremiteta. Određene poteškoće u kontroli trupa. Jedan ekstremitet može biti minimalno oštećen uz dobru funkciju. Koriste invalidska kolica. Razred I
8. Sva četiri ekstremiteta sa smanjenom funkcijom - osobe sa ovim oštećenjem imaju tešku ili umerenu hipertoniju, atetozu, ataksiju ili parezu prisutnu u nogama. Minimalnu hipertoniju, atetozu, ataksiju, parezu ili oštećenje funkcije ruku sa blago slabim mišićima ruke ili sake; unutrašnji mišići šake mogu biti više zahvaćeni. Dobra kontrola trupa. Koriste invalidska kolica. Razred III
9. Donji ekstremiteti i trup sa smanjenom funkcijom - donji ekstremiteti i trup sa smanjenom funkcijom- teška hipertonija, pareza, atetozu, ataksija ili oštećenje funkcije prisutno u oba donja ekstremiteta i trupu. Mogu da kontrolišu gornji, ali ne i donji deo trupa. Kompletna povreda kičmene moždine nivoa T1-T5. Ne mogu da izvedu tilt karlice. Ako sede bez podrške,

nisu u mogućnosti da drže ravnotežu. Koriste invalidska kolica sa dobrim košćenjem ruku. Razred II

10. Donji ekstremiteti sa smanjenom funkcijom - teška hipertenzija, pareza, atetozna, ataksija ili oštećenje funkcije u obe noge i umereno smanjena funkcija trupa. Kompletna povreda kičmene moždine nivoa T5-T10. Koriste invalidska kolica sa dobrim korišćenjem ruku.
10a Ne mogu da se kreću uz podršku i imaju totalni gubitak senzibiliteta ispod pupka. Značajne poteškoće u balansu dok sede. Razred II
10b Mogu se kretati uz podršku i mogu izvesti karlični tilt uz poteškoće. Imaju poteškoće u kontroli trupa i ne mogu da koriste kukove kao podršku pokretima trupa. Razred III
11. Donji ekstremiteti sa smanjenom funkcijom - umerena hipertenzija, pareza, atetozna, ataksija ili oštećenje funkcije u obe noge i trupu ili nedostatak obe noge. Određena kontrola kukova uz dobru kontrolu karličnog titla. Dobra kontrola trupa i ruku. Kompletna povreda kičmene moždine nivoa T10 - L3. Koriste invalidska kolica sa dobrim košćenjem ruku. Moraju imati mišićnu snagu u fleksorima i ekstenzorima kuka. Mogu da stoje i hodaju ali koriste kolica u aktivnostima dnevnog života.
11a Obostrani nedostatak nogu, bez proteze, sa patrljkom kraćim od 15 cm, mereno od velikog trohantera. Razred II
11b Definisani profilom 11 uključujući i osobe sa patrljkom dužim od 15 cm. Razred III
12. Sva četiri ekstremiteta sa smanjenom funkcijom - osobe sa ovim oštećenjem imaju tešku hipertenziju, parezu, atetoznu, ataksiju ili oštećenje prisutno u sva četiri ekstremiteta. Dobra do umerena kontrola trupa. Mogu da hodaju na prilagođen način. Balans i koordinacija značajno pogođeni.
12a Sa oštećenjem trupa. Razred I
12b Sa manjim oštećenjem trupa od 12a. Razred II
13. Tri ekstremiteta sa smanjenom funkcijom - umerena do teška hipertenzija, pareza, atetozna, ataksija ili oštećenje funkcije u tri ekstremiteta. Balans u stojećem položaju je značajno pogođen. Mogu da hodaju sa lošom upotrebom tri ekstremiteta i obično drže štap u boljoj ruci. Razred I
14. Ipsilateralni ekstremiteti sa smanjenom funkcijom (dva ekstremiteta sa iste strane tela) – umerena do teška hipertenzija, pareza, atetozna, ataksija, nedostatak ekstremiteta ili njihovo oštećenje. Uključuje trup. Mogu da hodaju i drže ravnotežu bez pomoći na nozi koja je zdrava. Asimetričnost u telu im onemogućava da održavaju ravnotežu na konju. Razred III
15. Ipsilateralni ekstremiteti sa smanjenom funkcijom (dva ekstremiteta sa iste strane tela) – blaga do umerena hipertenzija, pareza, atetozna, ataksija, nedostatak ekstremiteta ili njihovo oštećenje. Uključuje trup. Mogu da hodaju. Balans je manje pogođen nego kod profila 14. Razred IV
16. Jedna ruka sa smanjenom funkcijom - teška pareza ili hipertenzija ili nedostatak jedne ruke. Razred V
17. Donji ekstremiteti sa smanjenom funkcijom - teška hipertenzija, pareza, atetozna, ataksija ili oštećenje nogu. Mogu hodati sa dve štake ili štapovima.
17a Pokreti u karlici ne postoje ili su nedovoljni. Ne mogu da se kreću bez podrške. Ne mogu da kontrolišu kretanje konja karlicom. Razred III

- 17 b Korektni do normalni pokreti i kontrola karlice. Mogu da kontrolišu kretnje konja karlicom. Razred IV
18. Donji ekstremiteti sa smanjenom funkcijom – prisutne su teška hipertoniya, pareza, atetoza, ataksija ili oštećenje funkcije u jednoj nozi i blago do umereno oštećenje u drugoj nozi. Mogu da hodaju.
18 a Ne postoje ili su loši pokreti i kontrola karlice. Ne mogu da se kreću bez podrške . Ne mogu da kontrolišu kretnje konja karlicom. Razred III
18 b Korektni do normalni pokreti i kontrola karlice. Mogu da kontrolišu kretnje konja karlicom Razred IV
19. Jedan donji ekstremitet sa smanjenom funkcijom - teška hipoertonija, pareza atetoza, ataksija ili nedostatak jednog od donjih ekstremiteta. Mogu da hodaju. Nema oštećenja na drugoj nozi.
19a Takmičari koji jašu bez proteze, patrljak je dužine 15 cm ili manji. Razred IV
19b Takmičari sa parezom ili amputacijom, a da nose protezu. Patrljak je duži od 15 cm, mereno od velikog trohantera. Razred V
20. Dva donja ekstremiteta sa smanjenom funkcijom - umerena do blaga hipertoniya, pareza, atetoza, ataksija ili potpuni nedostatak jedne noge ili nedostatak dela obe noge (ostatak 50% ili manji). Mogu da hodaju i trče. Razred V
21. Oba gornja ekstremiteta sa smanjenom funkcijom - teška hipertoniya, pareza, atetoza, ataksija, oštećenje ili potpuni nedostatak obe ruke. Razred IV
22. Oba gornja ekstremiteta sa smanjenom funkcijom - umerena ili blaga hipertoniya, pareza, atetoza, ataksija, oštećenje obe ruke ili nedostatak dela obe ruke ispod lakta. Mogu da drže dizgine sa ili bez proteze. Razred V
23. Jedan od donjih ekstremiteta sa smanjenom funkcijom - umerena do blaga hipertoniya, pareza, atetoza, ataksija ili oštećenje jedne noge ispod kolena sa patrljkom manjim manjim od 50%. Mogu da trče. Amputacija prednjeg dela stopala nije prihvatljiva. Razred V
24. Jedan od gornjih ekstremiteta sa smanjenom funkcijom - umerena do blaga hipertoniya, pareza, atetoza, ataksija ili oštećenje jedne ruke ili potpuni nedostatak ispod lakta. Ne može da drži dizgine jednom rukom. Razred V
25. Četri ekstremiteta i trup malog rasta - smanjena visina usled ekstremno kratkih ekstremiteta. Da bi bio prihvatljiv profil, takmičar mora imati preko 18 godina, maksimalne visine 129cm. Razred IV
26. Sva četiri ekstremiteta sa smanjenom funkcijom - umerena do blaga hipertoniya, pareza, atetoza, ataksija, oštećenje u sva četiri ekstremiteta. Balans i gruba koordinacija su pogođeni.
26a Trup je oštećen. Razred IV
26b Trup je oštećen manje nego kod profila 26a. Razred V

27. Dva kontralateralna ekstremiteta sa smanjenom funkcijom - teška do umerena hipertoniya, pareza, atetoz, ataksija, oštećenje ili potpuni nedostatak ekstremiteta (ruke i noge sa suprotne strane). Razred III
28. Dva donja ekstremiteta sa smanjenom funkcijom - teška do umerena hipertoniya, pareza, obostrano oštećenje kukova i nižih nivoa kičme. Loša kontrola karlice. Otežan hod (ponekad gegajući). Razred IV
29. Dva gornja ekstremiteta sa smanjenom funkcijom - teška do umerena hipertoniya, pareza, oštećenje u oba gornja ekstremiteta, u nivou ramena. Razred- profil nije prihvatljiv
30. Trup sa smanjenom funkcijom - teška do umerena hipertoniya, pareza, oštećenje trupa i vrata. Razred- profil nije prihvatljiv
31. Četri ekstremiteta sa smanjenim funkcijom - teška hipertoniya, pareza, atetoz, ataksija, oštećenje u oba donja ekstremiteta. Umerena do blaga hipertoniya, pareza, atetoz, ataksija ili oštećenje oba gornja ekstremiteta. Kontrola trupa umerena. Mogu da hodaju.
31a Trup je oštećen, pokreti karlice ne postoje ili su loši i ne može da se kreće bez podrške. Razred II
31 b Trup je manje pogođen uz prihvatljivu ili dobru kontrolu karlice. Razred III
32. Četri ekstremiteta sa smanjenom funkcijom - teška hipertoniya, pareza, atetoz, ataksija, oštećenje u oba gornja ekstremiteta. Umerena hipertoniya, pareza, atetoz, ataksija u oba donja ekstremiteta. Trup je oštećen. Mogu da hodaju. Razred III
- 33 – 35 Dostupno za uvođenje novih profila
36. Potpuno slepilo B1. Oštrina vida lošija od LogMAR 2.60 (odnosno ekvivalentne vrednosti određene Snellenovom tablicom). Potpuno slepilo (B1) - ne postoji vid na oba oka. Razred IV
- 37a Slabovidost B2. Oštrina vida LogMAR u rasponu 1.50 do 2.60 (odnosno ekvivalentne vrednosti određene Snellenovom tablicom) ili je vidno polje suženo na 10 stepeni i manje. Oštećenje se odnosi na oštrinu vida i širinu vidnog polja. Razred V
- 37 b Slabovidost- Oštrina vida LogMAR u rasponu 1.40 do 1.0 (odnosno ekvivalentne vrednosti određene Snellenovom tablicom), ili vidno polje je suženo na manje od 40 stepeni, a veće od 10 stepeni. Oštećenje se odnosi na oštrinu vida i širinu vidnog polja. Razred - profil nije prihvatljiv
38. Takmičari sa oštećenjem sluha - takmičari sa oštećenjem sluha - takmičari sa oštećenjem sluha imaju smanjen sluh do potpune gluvoće – gubitak sluha od najmanje 55 dB proseka čistog zvuka u uhu sa većim stepenom čujnosti. Razred - profil nije prihvatljiv
39. Takmičari sa oštećenjem intelekta imaju ograničenje u intelektualnom funkcionisanju i prilagodljive oblike ponašanja koji utiču na pojmovne, socijalne i praktične životne veštine koje su potrebne za svakodnevni život. Oštećenja ovog tipa moraju da su nastala i prisutna su pre navršene 18 godine života. Razred - profil nije prihvatljiv
- 40 - 41 Dostupno za uvođenje novih profila

42. Oštećenja koja ne ispunjavaju uslove za klasifikaciju i kategorizaciju oštećenja - odnosi se na sve takmičare. Primeri uključuju, ali nisu ograničeni na:

- oštećenje zglobova
- hronične bolesti
- gojaznost
- osteohondritis
- intelektualna oštećenja- restrikcije u intelektualnom funkcionisanju i adaptivna ponašanja
- kožna oboljenja
- bolesti kretanja vezane za spavanje
- hiperobilnost zglobova
- slab tonus mišića
- epilepsija
- respiratorne bolesti
- hronični umor, fibromijalgija i mijalgijski encefalitis
- vertigo i nesvestica
- disfunkcije i odsustvo unutrašnjih organa
- oštećenje vida: oština vida LogMAR u rasponu 1.40 do 1.0 (odnosno ekvivalentne vrednosti određene Snellenovom tablicom) ili vidno polje je suženo na manje od 40 stepeni a veće je od 10 stepeni
- kardiovaskularne i bolesti cirkulatornog sistema
- oštećenje sluha
- bol
- bolni sindromi poput CRPS

43-47 Dostupno za uvođenje novih profila

48. Osobe bez telesnog invaliditeta. Razred - profil nije prihvatljiv

NAPOMENA – DVOSTRUKI PROFILI:

PROFIL	RAZRED	PROFIL	RAZRED
11 + 24	Razred II	15 + 23	Razred IV
14 + 15	Razred II	16 + 23	Razred IV
14 + 24	Razred III	16 + 24	Razred IV
17b + 16	Razred III	19b + 24	Razred IV
17b + 22	Razred III	20 + 24	Razred IV
17b + 36	Razred III	20 + 22	Razred IV
18b + 14	Razred III	22 + 23	Razred IV
18b + 24	Razred III	23 + 24	Razred V
19b + 21	Razred III		

Prilog 2 – kompenzatorna dejstva

1.1 Standardna kompenzatorna dejstva su vidovi uređaja/opreme koji odudaraju od dozvoljene opreme takmičara i konja, a koje takmičari svih profila mogu koristiti na takmičenjima. Standardna kompenzatorna dejstva ne moraju biti prijavljena prilikom upisa takmičara na takmičenje.

1.2 Profilno-specifična kompenzatorna dejstva su vidovi uređaja/opreme koji odudaraju od dozvoljene opreme takmičara i konja, a koje takmičari određenih profila mogu koristiti na takmičenjima i koja se moraju odobriti od strane Klasifikacione komisije (član 3. i član 4.).

1.3 Nestandardna kompenzatorna dejstva su vidovi uređaja/opreme koji ne spadaju u gornje dve klasifikacije i koja se odnose na individualnog takmičara i koja nisu specifično opisana u Pravilniku. Takav vid kompenzatornog dejstva je napravljen specifično za takmičara da bi mu se omogućilo da jaše konja ali da pritom ne ostvaruje prednost u odnosu na druge takmičare iz istog Razreda i profila. Ovakva kompenzatorna dejstva mogu da budu izražena u vidu modifikacije standardnih ili profilno-specifičnih kompenzatornih dejstava, ili oprema koja je dizajnirana za konkretnog takmičara. Ovakva dejstva se moraju odobriti od strane Klasifikacione komisije (član 3. i član 4.).

2. Odgovornost da se koristi bilo koji vid specijalne oprema, koja je u skladu sa Pravilnikom, počiva na treneru/takmičaru, kao i da svaki vid kompenzatornog dejstva, koji nije standardni, bude prijavljen i odobren u skladu sa Pravilnikom.

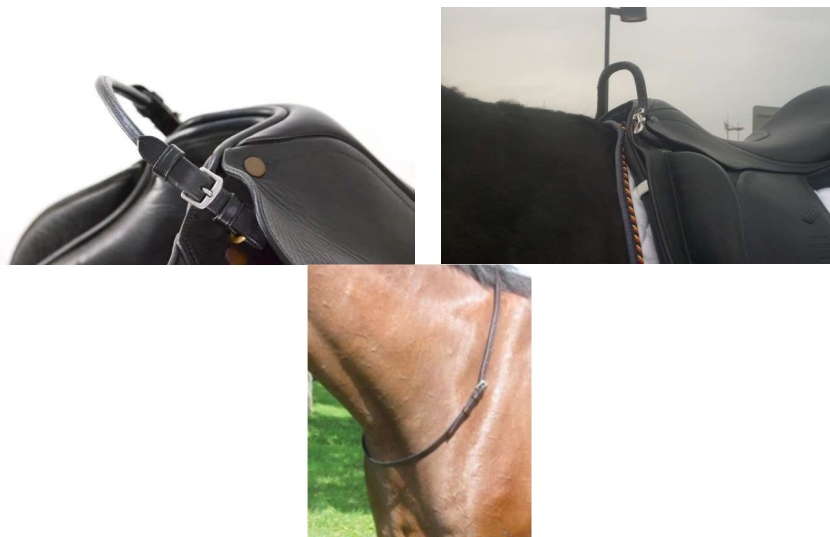
Commented [KN7]: Ubaciti klasifikacionu komisiju u ovaj odeljak

3. Držači za ruke

3.1 Svi takmičari mogu koristiti mekani (fleksibilni) držač za ruke u svrhu poboljšanja i održavanja balansa. Mekani držač za ruke ne sme biti više od 10 cm iznad prednjeg unkaša kada se drži. Može se kačiti na prednji deo sedla, ispred ili na prednji unkaš. Ovo spada u standardno kompenzatorno dejstvo.

3.2 Svi takmičari mogu koristiti okovratni kaiš kao držač za ruke. U ovu svrhu je dozvoljen i pršnjak (bez martingla). Ovo spada u standardno kompenzatorno dejstvo.

3.3 Takmičari unutar profila sa lokomotornim oštećenjima mogu koristiti čvrsti (fiksni) držač za ruke ukoliko je neophodno. Čvrsti držač za ruke podleže istim standardima kao i meki držač za ruke. Svaka devijacija od ovih standarda svrstaje ovo kompenzatorno dejstvo u nestandardno. Čvrsti držači za ruke moraju biti odobreni kao kompenzatorno dejstvo..

4. Bičevi

4.1 Svi takmičari mogu koristiti 1 bič (ukupna najveća dužina biča je 120 cm) kao standardno kompenzatorno dejstvo. Bič može biti zakrivljen. Merenje biča je od drške biča do vrha, ne mereći krivulju.

4.2 Takmičai unutar određenog profila mogu koristiti 2 biča ukoliko je neophodno i moraju biti odobreni kao kompenzatorno dejstvo.

4.3 Svaka modifikacija standardnog biča se smatra nestandardnim kompenzatornim dejstvom i mora biti odobreno kao kompenzatorno dejstvo.

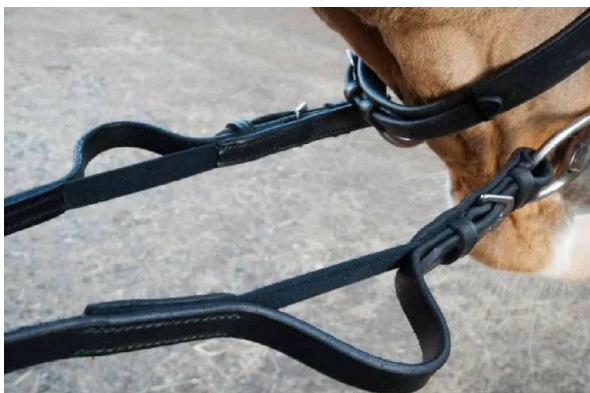

5. Dizgini

5.1 Spojeni dizgini i elastični umeci su standardna kompenzatorna dejstva.

5.2 Spojeni dizgini moraju imati spoj najmanje 30 cm od đema. Od spoja do jahačeve ruke mora biti jedan dizgin.

5.3 Takmičari unutar određenog profila mogu da imaju potrebu da koriste dizgin za stopalo, kada se dizginu ne mogu koristiti rukama/šakama/prstima na ruci. Dizgini za stopalo moraju biti odobreni kao kompenzatorno dejstvo.

5.4 Ukoliko se dizgin ne koristi/ne drži na konvencionalan način, trebalo bi da formira što je moguću praviju liniju od konjskih usta do tačke kontakta sa jahačevim telom.

5.5 Takmičari unutar određenog profila mogu koristiti A-prsten, zakačen za D-prsten na sedlu ili na pršnjaku, kroz koji će ići dizgin. Ovakvo kačenje mora formirati pravu liniju od žvale do jahačeve ruke/gornjeg ekstremiteta i ne sme da pravi takav ugao koji bi proizveo efekat poluge na dizgin. Pozicija mesta gde dizgin prolazi kroz prsten, mereno vertikalno od spoja, ne sme da bude ispod 10 cm a više od 12cm od grebena konja. Prstenovi ne smeju biti fiksirani. Dizgini ovako kačeni moraju biti odobreni kao kompenzatorno dejstvo.

5.6 Dizgini sa čvorom mogu biti korišćeni kao standardno kompenzatorno dejstvo. Svaki dizgin sme imati samo po 1 čvor. Vezivanje više čvorova u 1 veći čvor, ili vezivanje dizgina u više čvorova duž dizgina biće smatarno kao nestandardno kompenzatorno dejstvo i moraju biti odobreni kao kompenzatorno dejstvo.

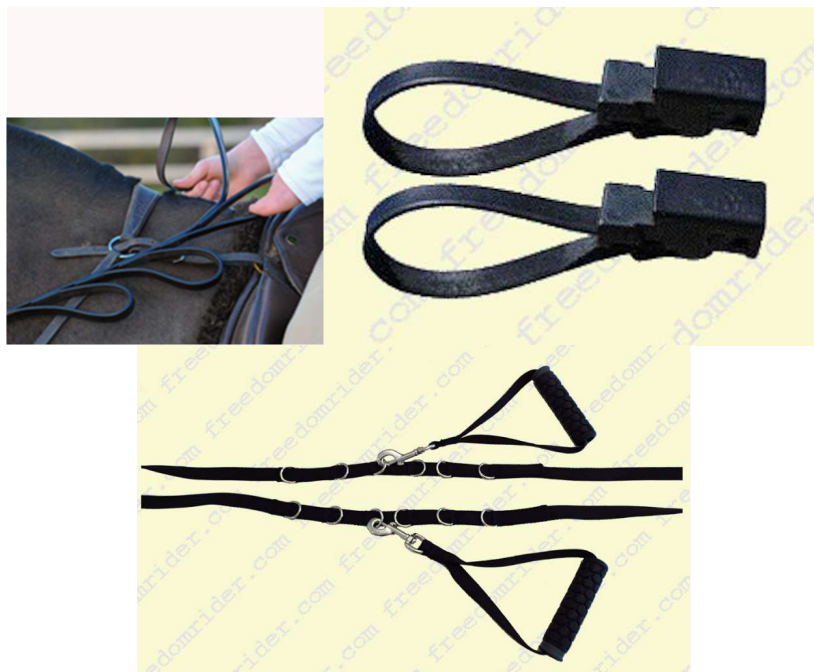
Stoperi na dizginima su takođe dozvoljeni i moraju biti iste veličine i u istom broju kao kod dizgina sa čvorom.

5.7 Dizgini sa mašnjama i dizgini sa poprečnim kaiševima (merdevina-dizgini) su Profilno-specifična kompenzatorna dejstva i moraju biti odobreni kao kompenzatorno dejstvo.

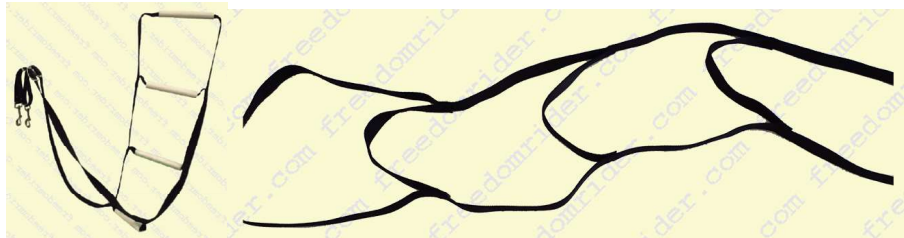
5.7.1 Dizgini sa petljama:

Dozvoljeno je da dizgin ima najviše 4 mašne. Svaka mašna ne sme biti duža od 30 cm. Mašne mogu biti zakačene na dizgin fiksnom spojkom ili na zakačke na dizginima koje omogućavaju podešavanje mašni. Može biti najviše 8 zakački po dizginu ili najviše 6 fiksiranih mašni za prste zašivenih na dizgin. Ni jedna petljane sme biti duža od 10 cm.

5.7.2 Dizgini sa poprečnim kaiševima (merdevina-dizgini) smeju imati najviše 3 meka poprečna kaiša između dizgina. Poprečni kaiševi se smeju kačiti na pojedinačan dizgin isključivo.

5.8 Takmičari određenog profila mogu koristiti čvrstu vezu za dizgine. Ova veza je glatka, čvrsta i zaokrugljena i povezuje 2 dizgina. Veza mora biti unutar dizgina i ne sme viriti na spolja. Veza ne sme prelaziti 30 cm širine.

Commented [KN8]: Proverite i ovaj prevod

Commented [EK9R8]: Prevod je u redu, nego kako kasači zovu ovaj dodatak za dizgin? Ista je stvar u pitanju. Ili da mi ostavimo dizgin sa petljama? Palo mi je na pamet ako imamo ustaljen izraz kod našeg konjskog sveta da njega koristimo

Commented [KN10R8]: Oni to zovu MAŠNE ILI RUKOHVATI. Meni su mašne skroz prihvatljiv izraz

6. Vrste vezivanja jahača za sedlo

6.1 Jahači se ne smeju fiksirati u poziciju u sedlu nikakvim mehanizmom koji ne dozvoljava automatsko otpuštanje/otkopčavanje u slučaju nezgode. Svaka vrsta vezivanja kao što je velkro (čičak) traka, kožna ili elastična traka, mora omogućiti da jahač nesmetano padne sa konja.

6.2 Velkro (čičak) traka se sme koristiti na donjim ekstremitetima i mora biti kačena iznad kolena, u svrhu pomoći jahača u sedlu, ukoliko postoji ustanovljena potreba za tim vidom pomoći, definisano jahačevim profilom i razredom i ona mora biti odobrena kao kompenzatorno dejstvo.

6.3 Ukupna količina traka koje se preklapaju ne sme prelaziti 50 kvadratnih centimetara. Svako preklapanje ne sme prelaziti 3 cm x 6 cm. Ukupna površina preklapanja traka o nozi ne sme prelaziti 3 cm x 6 cm preklapanja. Iz bezbednosnih razloga preporuka je da se trake pričvrste u V-obliku. Trake se ne smeju provlačiti kroz prsten ili kaiš i da se presavijaju nazad na prethodni deo trake.

6.4 Takmičari određenog profila mogu koristiti kaiš da pričvrste uzengijski kaiš za kolan ili samu uzengiju za kolan, u svrhu boje kontrole donjeg dela noge. Kaiš ne sme biti kraći od 5 cm mereno od kolana do uzengije/uzengijskog kaiša i može imati čičak traku u svrhu otpusnog mehanizma. Ovaj kaiš se mora odobriti kao kompenzatorno dejstvo.

7. Uzengije

7.1 Takmičari sa jednom (1) nogu mogu jahati sa jednom (1) uzengijom. Ukoliko takmičar koristi protezu, mora koristiti dve (2) uzengije.

7.2 Takmičari unutar određenog profila mogu jahati bez uzengija, ukoliko je potrebno i moraju dobiti odobrenje kao za korišćenje vida kompenzatornog dejstva.

7.3 Elastične gumice se mogu koristiti kao bi se učvrstilo stopalo u uzengiji. Takve gumice moraju biti takve širine i čvrstine da omogućavaju jahaču slobodan pad sa konja. Dozvoljene su magnetne uzengije. Oba ova vida spadaju u standardna kompenzatorna dejstva.

7.4 Da bi se sprečilo proklizavanje stopala na napred u uzengiji, dozvoljene su uzengije sa zatvorenim prednjim delom i smatraju se standardnim kompenzatornim dejstvom.

KRATKI PREGLED STANDARDNIH KOMPENZATORNIH DEJSTAVA:

Standardna kompenzatorna dejstva – ne moraju se slati Klasifikacionoj komisiji na odobrenje:

- pozdrav naklonom glave
- sedeći kas ili lako jahanje
- rukavice
- mamuze
- sedlo bilo kog tipa (osim vestern sedla)
- mekani držač za ruke
- sedlo sadubokim sedištem
- elastične gumice za uzengije

- zatvorene uzengije na prstima
- magnetne uzengije
- 1 bič
- Pršnjak i/ili okovratni kaiš
- Spojeni dizgini za duplu uzdu
- Elastični umeci na dizginima
- Zaštitni prsluk (takođe in a naduvavanje)
- Dizgini sa čvorom/stoperima